

สารนิพนธ์

เรื่อง การจำกัดเสรีภาพการใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศจีนในยุครัฐบาลสีจิ้นผิง พ.ศ. 2555-2564

โดย

นางสาวรวิณัฐ สุขสงวน

รหัสนักศึกษา 05610840

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตร์บัณฑิต

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2564

ลิขสิทธิ์ของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ชื่อสารนิพนธ์/บทความวิจัย	การจำกัดเสรีภาพการใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศจีนในยุครัฐบาลสีจิ้นผิง พ.ศ. 2555-2564
ผู้เขียน	นางสาวรณัฐ สุขสงวน
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์	อาจารย์ ดร.ศิปดี นพประเสริฐ
สาขาวิชา	เอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
ปีการศึกษา	2564

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์ “การจำกัดเสรีภาพการใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศจีนในยุครัฐบาลสีจิ้นผิง พ.ศ. 2555-2564” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา นโยบาย มาตรการ และสาเหตุที่รัฐบาลสีจิ้นผิงต้องการจำกัดเสรีภาพการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของประชาชน ภายใต้บริบทในปัจจุบันที่จีนก้าวขึ้นสู่การเป็นมหาอำนาจโลกทั้งทางการเมือง และการเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

โดยมีวิธีการศึกษาคือวิธีค้นคว้าเอกสารโดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ได้แก่ เอกสารงานวิจัยที่ค้นคว้าจากหนังสือ ตำราวิชาการ บทความจากวารสารงานวิชาการ งานวิจัยและวิทยานิพนธ์ ข่าวและบทวิเคราะห์ โดยข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรวบรวม นำมาวิเคราะห์และสรุปข้อมูล

ผลการศึกษาพบว่า ตั้งแต่การเข้ามาของอินเทอร์เน็ตในประเทศจีนจนถึงปัจจุบันเทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตถูกพัฒนาอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกับกับการเพิ่มจำนวนของผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตในประเทศจีนที่มีปริมาณเพิ่มมากขึ้นและถือเป็นประเทศที่มีผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตมากที่สุดในโลก แต่ในขณะเดียวกันตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันการใช้งานอินเทอร์เน็ตในประเทศจีนนั้นยังคงอยู่ภายใต้มาตรการและการควบคุมของรัฐบาลจีนอยู่เสมอ

คำสำคัญ : อินเทอร์เน็ต, การจำกัดเสรีภาพ, รัฐบาลสีจิ้นผิง, นโยบายและมาตรการของรัฐบาลจีน, การเมืองภายในประเทศจีน

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์การจำกัดเสรีภาพการใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศจีนในยุครัฐบาลสีจิ้นผิง พ.ศ. 2555-2564 เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา 450 112 การศึกษาเอกเทศ (Independent Study)

สารนิพนธ์ชิ้นนี้สามารถสำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับการกรุณาอย่างสูงจาก อาจารย์ ดร. ศิบัติ นพประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย ที่กรุณาให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง จนทำให้งานวิจัยในครั้งนี้เสร็จสมบูรณ์ ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณอาจารย์อย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ และขอขอบคุณครอบครัว และเพื่อน ๆ ที่คอยให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ตลอดจนให้กำลังใจ ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้การศึกษาวิจัยในครั้งนี้สำเร็จ ลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้วิจัยหวังว่า งานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจ หากมีข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดประการใด ข้าพเจ้าก็ขออภัยไว้ ณ ที่นี้

นริณัฐ สุขสงวน

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญภาพ	ง
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1-3
1.2 วัตถุประสงค์ของวิจัย	3
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตการศึกษา	3
1.5 วิธีการศึกษาวิจัย	3-4
บทที่ 2 แนวความคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเมืองภายในประเทศจีนยุครัฐบาลสีจิ้นผิง	5-8
2.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการต่างประเทศ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของจีน	8-10
2.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตประชาชนจีน	10-13
2.4 เอกสารการทบทวนกรอบแนวคิด	13-15
บทที่ 3 การใช้งานอินเทอร์เน็ตในประเทศจีนก่อนยุครัฐบาลสีจิ้นผิง	15
3.1 การเข้ามาของอินเทอร์เน็ต	16-18
3.2 พฤติกรรมการเคลื่อนไหวทางการเมืองในสังคมอินเทอร์เน็ต	18-23
3.3 โครงการ The Great Firewall of China	23-25
3.4 สรุปผลการศึกษา	25-26

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ 4 การจำกัดเสรีภาพการใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศจีนในยุครัฐบาลสีจิ้นผิง พ.ศ. 2555-2564	27
4.1 การใช้งานอินเทอร์เน็ตในยุครัฐบาลสีจิ้นผิง	27-33
4.2 นโยบายและมาตรการควบคุมอินเทอร์เน็ตในยุครัฐบาลสีจิ้นผิง	33-40
4.3 ปัญหาการลดละเมิดสิทธิเสรีภาพ และการละเมิดสิทธิมนุษยชนในจีน	40-44
4.4 สรุปผลการศึกษา	44
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	45-47
บรรณานุกรม	48-55

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
ตารางที่ 1 ภาพตารางการทำงานของโครงการ The Great Firewall		24

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อินเทอร์เน็ต เป็นระบบที่มีการเชื่อมต่อระหว่างเครือข่ายคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่เข้าด้วยกัน โดยเครือข่ายที่เชื่อมต่อระหว่างระบบอินเทอร์เน็ตเข้าด้วยกันนั้นคือ ISP (Internet Service Provider) หรือศูนย์บริการอินเทอร์เน็ต ซึ่งในปัจจุบันอินเทอร์เน็ตถือเป็นศูนย์กลางที่เชื่อมโยงคนทั่วโลก ทั้งในด้านการติดต่อสื่อสาร การพัฒนาธุรกิจ เป็นแหล่งรวมความรู้ขนาดใหญ่ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้งานอินเทอร์เน็ตแทบทั้งสิ้นโดยอินเทอร์เน็ตนั้นมีบริการให้เลือกใช้งานหลากหลายประเภทด้วยกัน ในปัจจุบันบริการอินเทอร์เน็ตที่ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตใช้เป็นหลักคือ บริการโปรแกรมค้นหา (Search Engine) ผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตสามารถค้นหาข้อมูลต่าง ๆ บนอินเทอร์เน็ตได้ เช่น ไฟล์เพลง คลิปวิดีโอ ไฟล์ภาพ และข้อมูลอื่น ๆ โดยใช้เครื่องมือโปรแกรมค้นหา (Search Engine) เพื่อเพิ่มสะดวกของผู้ใช้งานในการเข้าถึงสื่อต่าง ๆ (จิรัชญานันท์, 2554) ซึ่งส่งผลให้อินเทอร์เน็ตถือเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่เข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิตประจำวันของคนในสังคม ในยุคการสื่อสารไร้พรมแดน (Globalization) โดยข้อมูลของ ITU ยืนยันว่าการใช้อินเทอร์เน็ตยังคงเติบโตทั่วโลกโดยปัจจุบันมีผู้ใช้อินเทอร์เน็ต 4.1 พันล้านคนหรือร้อยละ 53.6 ของประชากรทั่วโลก (International Telecommunication Union, 2019)

อินเทอร์เน็ตได้เข้ามายังประเทศจีนใน พ.ศ. 2537 และรัฐบาลได้เริ่มควบคุมการไหลของข้อมูลผ่าน ระบบดังกล่าวในปี พ.ศ. 2540 มีศูนย์ควบคุมกั้นกรอง ข้อมูลแบบ การใช้ทางผ่านอินเทอร์เน็ตช่องทางเดียว (single gateway) ที่เข้มแข็ง ในปี พ.ศ. 2546 จีนใช้นโยบายเกราะทองคำ (Golden Shield) ที่พัฒนามาจากโปรแกรมของบริษัท CISCO ของ สหรัฐอเมริกา โครงการนี้สำเร็จในปี พ.ศ. 2549 (Office of Science and Technology Royal Thai Embassy Washington D.C., 2018) โดยการใช้ทางผ่านอินเทอร์เน็ตช่องทางเดียว (Single Gateway) คือ ประตูเชื่อมระหว่างเครือข่ายหนึ่งไปยังอีกเครือข่ายหนึ่ง และเป็นตัวที่เชื่อมต่อโครงข่ายของแต่ละประเทศเข้าด้วยกันผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทั่วไปถูกจำกัดการใช้เครือข่ายกับต่างประเทศมากขึ้น โดยภาครัฐสามารถควบคุมดูแลการใช้อินเทอร์เน็ตของประชาชนได้ เพื่อรักษาความมั่นคงของประเทศเป็นหลัก และสามารถบริหารจัดการกับภัยความมั่นคงได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะประเทศจีนที่รัฐบาลควบคุมไม่ให้ประชาชนในประเทศใช้เสรีภาพในการใช้สื่อจากเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่รัฐบาลไม่อนุญาต และเห็นว่าจะเป็นภัยของชาติ (วิชาญ ทราญอ่อน, 2559:2) นอกจากนี้รัฐบาลจีนได้ปิดกั้นเว็บไซต์ของต่างชาติที่จะเข้ามายังจีน และสนับสนุนให้บริษัทเทคโนโลยีสารสนเทศ ภายในประเทศพัฒนาเว็บไซต์ที่มีศักยภาพเข้ามารองรับความต้องการของประชาชน ดังเช่น บริษัท Alibaba ของแจ๊คหม่า หรือ บริษัท

Tencent เจ้าของ Wechat (Office of Science and Technology Royal Thai Embassy Washington D.C., 2018)

ปัจจุบันในประเทศจีนจากสถิติมีจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ต 900 ล้านคน ณ เดือนมีนาคม ค.ศ. 2020 ซึ่งเพิ่มขึ้น 75 ล้านคนจากสิ้นปี ค.ศ. 2018 โดยอัตราการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตจีนสูงถึง ร้อยละ 64.5 เพิ่มขึ้น ร้อยละ 4.9 จากปี ค.ศ. 2018 มากกว่า ร้อยละ 99 ของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่ใช้อินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์มือถือ (Wan Lin, 2020) โดยกลุ่มผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตในประเทศจีนไม่เพียงแต่ได้รับความนิยมจากประชาชนในกลุ่มเด็ก และวัยรุ่น หรือกลุ่มคนผู้มีการศึกษาเท่านั้น แต่ยังคงกระจายไปยังประชาชนหมู่มาด้วย เนื่องจากคนจีนหันมาเสพข่าวสารผ่านช่องทางออนไลน์แทนการอ่านหนังสือพิมพ์ในรูปแบบเดิม รวมถึงหนังสือพิมพ์ฉบับต่าง ๆ เปิดเว็บไซต์เป็นของตัวเองและมีการรายงานข่าวสารตลอดเวลา (วริษฐ์ ลิ้มทองกุล, 2550:77-78)

แม้ปัจจุบันเว็บไซต์ที่ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตใช้กันอย่างแพร่หลายทั่วโลก เช่น เฟซบุ๊ก ยูทูบ ทวิตเตอร์ กูเกิ้ล ไลน์ ไม่สามารถใช้ในจีนได้ แต่จีนได้สร้างสื่อสังคมออนไลน์ใช้ภายในประเทศขึ้นมาแทน เช่น เครื่องมือค้นหาทางอินเทอร์เน็ต (search engine) อย่างเป็นทางการ (Baidu) และระบบสนทนาออนไลน์อย่างเว่ยป้อ (Weibo) ที่มีคนใช้นับร้อยล้านคน (ไทยพีบีเอส, 2558) สำหรับเครื่องมือค้นหาทางอินเทอร์เน็ต (search engine) ที่ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตจีนนิยมใช้คือ ไป่ตู้ (Baidu) โดยบริการของไป่ตู้นั้นมีลักษณะที่เหมือนกับ กูเกิ้ล (Google) ที่ให้บริการการค้นหาข้อมูล ข่าว รูปภาพ วิดีโอ พยากรณ์อากาศ พจนานุกรม เป็นต้น (วริษฐ์ ลิ้มทองกุล, 2550:78) แต่เนื่องจากในปี 2014 ประเทศจีนได้เริ่มปิดกั้นการเข้าถึงเว็บไซต์กูเกิ้ลในทุกส่วนทำให้เว็บไซต์ไป่ตู้เข้ามาแทนที่อย่างสมบูรณ์เพราะเป็นเครื่องมือค้นหาทางอินเทอร์เน็ตภาษาจีนโดยเฉพาะ (เกรย์ วิลเลียม, 2562)

ความพยายามควบคุมและตรวจสอบเนื้อหาเว็บไซต์ของรัฐบาลจีนซึ่งโดยสรุปประเมินว่ารัฐบาลจีนสามารถควบคุมได้ถึง ร้อยละ 90 ในส่วนที่เหลือ อีกร้อยละ 10 ยังมีช่องทางที่ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตยังสามารถลักลอบเข้าเว็บไซต์ต้องห้ามได้ (ไทยพีบีเอส, 2558) ซึ่งจะเห็นได้ว่าประเทศจีนมีการจำกัดเสรีภาพที่มีประสิทธิภาพและละเมิดสิทธิทางอินเทอร์เน็ตที่เลวร้ายที่สุด (เบนาร์นิวส์ วอชิงตัน, 2561)

ดังนั้นในปัจจุบันเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีผู้ใช้บริการอยู่ทั่วโลกและกลายเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินชีวิตเนื่องจากอินเทอร์เน็ตมีบริการที่หลากหลาย มีประโยชน์ในการติดต่อสื่อสาร รวมถึงเป็นแหล่งข้อมูลขนาดใหญ่ สื่อต่าง ๆ ที่มีการเผยแพร่ข้อมูลจากทั่วทุกมุมโลกทำให้การค้นคว้าข้อมูลข่าวสารนั้นมีความหลากหลาย และผู้คนมีสิทธิเสรีภาพในการเข้าถึงข้อมูลเหล่านั้น หากแต่ในประเทศจีนรัฐบาลกลับมีการจัดการและควบคุมการเข้าใช้อินเทอร์เน็ตจากประชาชนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตอย่างเข้มงวด และปิดกั้นเว็บไซต์ต่างประเทศ รวมถึง พยายามสร้างสังคมออนไลน์ภายในประเทศขึ้นเอง ในบริบทปัจจุบันที่ก้าวเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์และจีนก้าวขึ้นสู่การเป็นมหาอำนาจโลกในปัจจุบัน การใช้งาน

อินเทอร์เน็ตเป็นที่แพร่หลายในประเทศจีนเฉกเช่นนานาประเทศทั่วโลก โดยประชาชนมีการใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบหาข้อมูลข่าวสาร รับชมสื่อต่าง ๆ รวมถึงการพูดคุยในสังคมออนไลน์ หากแต่แพลตฟอร์มและเว็บไซต์เหล่านั้นกลับเป็นของประเทศจีนเองอีกทั้งยังอยู่ภายใต้การควบคุมเนื้อหาจากรัฐ และยังคงถูกรัฐปิดกั้นการเข้าถึงบางเว็บไซต์ที่ผู้คนทั่วโลกใช้งาน

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษา “การจำกัดเสรีภาพการใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศจีนในยุครัฐบาลสีจิ้น-ผิง ช่วงปี พ.ศ. 2555-2564” เพื่อให้ทราบถึงสาเหตุ และผลลัพธ์จากการที่รัฐบาลจีนจำกัดเสรีภาพการใช้อินเทอร์เน็ตของประชาชนในประเทศ

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาสาเหตุที่รัฐบาลสีจิ้นผิงต้องการจำกัดเสรีภาพการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของประชาชน ภายใต้บริบทความเป็นโลกาภิวัตน์ในปัจจุบันที่จีนก้าวขึ้นสู่การเป็นมหาอำนาจโลกทั้งในทางการเมือง และการเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

1.2.2 เพื่อศึกษานโยบาย และมาตรการของรัฐบาลสีจิ้นผิงที่ต้องการจำกัดเสรีภาพการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของประชาชน ภายใต้บริบทในปัจจุบันที่จีนก้าวขึ้นสู่การเป็นมหาอำนาจโลกทั้งทางการเมือง และการเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้จากการวิจัย

1.3.1 ทำให้ทราบบริบทการเมืองภายใน และบริบททางสังคมของจีนในรัฐบาลสมัยสีจิ้นผิง

1.3.2 ทำให้ทราบถึงสาเหตุที่รัฐบาลจีนจำกัดเสรีภาพการใช้อินเทอร์เน็ต

1.3.3 ทำให้ทราบถึงนโยบาย และมาตรการจากการจำกัดสิทธิเสรีภาพทางการเมืองการใช้อินเทอร์เน็ตของรัฐบาลจีน

1.4 ขอบเขตการศึกษา

1.4.1 ศึกษาบริบทการเมืองภายในของจีนในสมัยสีจิ้นผิง (พ.ศ. 2555 – 2564)

1.4.2 ศึกษาสาเหตุ นโยบาย และมาตรการในการจำกัดการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของรัฐบาลสีจิ้นผิง ภายใต้บริบทในปัจจุบันที่จีนก้าวขึ้นสู่การเป็นมหาอำนาจโลกทั้งในทางการเมืองและการเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

1.5 วิธีการศึกษาวิจัย

1.5.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการเมืองภายใน และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจีน

1.5.2 เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองภายในประเทศ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
ของจีนในยุค สีจิ้นผิง

1.5.3 ศึกษาวิธีการของรัฐบาลจีนในการจำกัดสิทธิเสรีภาพทางการใช้อินเทอร์เน็ตในสมัย
สีจิ้นผิง ทั้งเอกสารภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รวมทั้งสื่ออิเล็กทรอนิกส์

1.5.4 เรียบเรียงผลการศึกษาในรูปแบบของรูปเล่มวิจัย

บทที่ 2 แนวความคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สารนิพนธ์เรื่อง การจำกัดเสรีภาพการใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศจีนในยุครัฐบาลสีจิ้นผิง พ.ศ. 2555-2564 เอกสารที่ใช้เป็นแนวคิดในกาวิจัย ได้แก่ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการเมืองภายในประเทศจีน เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจีน และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานอินเทอร์เน็ตในประเทศจีน ผู้วิจัยได้ศึกษา ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเมืองภายในประเทศจีนยุครัฐบาล สีจิ้นผิง

Olesya Tkacheva (2556) เขียนเรื่อง “The Internet in China: Threatened Tool of Expression and Mobilization” กล่าวว่า อินเทอร์เน็ตถูกเซ็นเซอร์อย่างหนักในอัตราที่แตกต่างกันไปทั่วประเทศ การเซ็นเซอร์อินเทอร์เน็ตขั้นนอกสุดในจีนเรียกว่า “The Great Firewall” เป็นวิธีการที่รัฐบาลจีนป้องกันไม่ให้ผู้ที่อยู่ในประเทศจีนเข้าถึงเว็บไซต์ต่างประเทศ ซึ่งทำได้ค่อนข้างง่ายเนื่องจากอินเทอร์เน็ตของจีนเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ตทั่วโลกผ่านเกตเวย์เพียงแปดแห่ง เราเตอร์อินเทอร์เน็ตจะโพสต์ไว้ที่เกตเวย์แต่ละแห่งและได้รับการกำหนดค่าให้กรองและบล็อกเว็บไซต์และคำหลักบางอย่าง ซึ่งจะสะท้อนข้อมูลทุกกลุ่มที่เข้าหรือออกจากประเทศกลับไปยังชุดคอมพิวเตอร์ “Golden Shield” นอกจากนี้รัฐบาลออกกฎข้อบังคับทางกฎหมายมากกว่า 60 ฉบับเพื่อควบคุมเนื้อหาอินเทอร์เน็ตในประเทศจีน ข้อบังคับเหล่านี้บังคับใช้ในระดับท้องถิ่นระดับจังหวัด และระดับชาติโดยหน่วยงานของรัฐที่ทับซ้อนกันอย่างน้อย 12 หน่วยงาน โดยออกแบบมาเพื่อบังคับเซ็นเซอร์เนื้อหาชาวจีน แม้ทางการเงินจะมีความสามารถทางเทคโนโลยีในการปิดกั้นเนื้อหาที่มีผลเสียทางการเมืองทั้งหมด แต่ข้อความที่เรียกร้องให้มีการระดมประชาชนมีแนวโน้มที่จะถูกปิดกั้นมากกว่าข้อความที่แสดงความไม่พอใจต่อนโยบายของรัฐบาล เนื้อหาต่อต้านรัฐบาลบางส่วนช่วยให้เจ้าหน้าที่สามารถตรวจสอบความคิดเห็นของประชาชนได้สำหรับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่รุนแรงและใช้เป็นคำเตือนล่วงหน้าสำหรับเหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมือง

Jeremy Goldkorn (2557) เขียนเรื่อง “THE CHINESE INTERNET: UNSHARED DESTINY” กล่าวว่า ภายใต้ สีจิ้นผิง รัฐบาลกำลังเสริมและขยายกำแพงอินเทอร์เน็ตของจีน ในช่วงต้นปี 2014 สีจิ้นผิงดำรงตำแหน่งเป็นผู้นำของ Central Internet Security and Informatisation Leading Small Group ซึ่งมีสมาชิก ได้แก่ Premier Li Keqiang และ Liu Yunshan อดีตผู้อำนวยการฝ่ายประชาสัมพันธ์ของพรรค (เดิมคือ Propaganda). ในรายงานที่เผยแพร่เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2014 สำนักข่าวซินหัวอ้างคำพูดของ สีจิ้นผิง ว่าจีนควร “มุ่งมั่นที่จะเป็นมหาอำนาจ

ไซเบอร์" โดยสีจิ้นผิงเรียกร้องให้มีวิธีการใหม่ ๆ ในการเผยแพร่คุณค่ากระแสหลักและกระตุ้นพลังงานเชิงบวกในขณะที่ยังคงรักษาแนวทางที่เหมาะสมของความคิดเห็นออนไลน์ในแง่ของ มิติเวลา ความรุนแรงและผลกระทบ “พื้นที่บนโลกออนไลน์ควรทำให้สะอาดและมีความแตกต่าง” สีจิ้นผิง กล่าว “ไม่มีความปลอดภัยทางอินเทอร์เน็ตหมายความว่าไม่มีความมั่นคงของชาติ การไม่มีข้อมูลหมายความว่าไม่มีความทันสมัย” สีจิ้นผิง กล่าวโดยสังเกตว่าข้อมูลไซเบอร์ไหลไปทั่วประเทศและนำพาเทคโนโลยีเงินทุนและความสามารถพิเศษ นอกจากนี้ที่ประชุมยังได้รับแจ้งว่าจะต้องมีความพยายามทางกฎหมายในการร่างกฎหมายและข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดการข้อมูลออนไลน์ การปกป้องสิ่งอำนวยความสะดวกโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ และการทำความสะอาดโลกไซเบอร์ ถ้อยแถลงของรัฐบาลจีนเกี่ยวกับการควบคุมอินเทอร์เน็ตได้อ้างอิงถึงข้อกังวลสองประการเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติและการล้างเนื้อหาที่เป็นอาชญากรรมลามกอนาจารหรือเป็นอันตรายต่อสังคม ในขณะเดียวกัน ‘พลังบวก’ เป็นหนึ่งในคำศัพท์ที่ชื่นชอบของสีจิ้นผิง และหมายถึงแนวคิดของการมีส่วนร่วมของพลเมืองและทัศนคติที่สร้างสรรค์ โดยในปีก่อนหน้านี้เจ้าหน้าที่ได้พูดถึงการเซ็นเซอร์และการควบคุมอื่น ๆ บนอินเทอร์เน็ตของจีนในเชิงป้องกันโดยบอกเป็นนัยว่าเป็นสิ่งที่ทุกประเทศปฏิบัติ

Jeremy Goldkorn and Lorand Laskai (2559) เขียนเรื่อง “THE CRYSTAL-CLEAR WATERS OF THE CHINESE INTERNET” กล่าวถึง การเกิดโครงการ "Clean Internet 2015" ซึ่งปิดเว็บไซต์หลายหมื่นแห่งที่มีเนื้อหาที่ถูกกล่าวหาว่าลามกอนาจารและหยาบคาย มีการปราบปรามแบบออฟไลน์รวมถึงการตรวจสอบ การปิดบริการอินเทอร์เน็ตและการสืบสวนของตำรวจ ในปี ค.ศ. 2015 อย่างไม่มีข้อยกเว้น โดยมุ่งเน้นไปที่การปราบปรามอาชญากรรมรวมถึงการเผยแพร่สื่อลามก การกระทำของรัฐบาลมุ่งเป้าไปที่การเซ็นเซอร์ความคิดเห็นทางการเมืองและ จำกัดกิจกรรมทางการเมืองที่เป็นอิสระ ในเดือนมกราคม 2015 ช่างเทคนิคของ Great Firewall ได้แทรกแซง VPNs หรือ Virtual Private Networks ซึ่งเป็นเครื่องมือยอดนิยมสำหรับการหลีกเลี่ยงการปิดกั้นในการท่องเว็บไซต์ต่างประเทศ บริการ VPN ส่วนใหญ่ถูกควบคุมจนไม่สามารถใช้งานได้ VPN ไม่ผิดกฎหมาย แต่กฎหมายของจีนกำหนดให้ บริษัท และบุคคลที่ใช้งาน VPN เหล่านี้ต้องลงทะเบียนกับกระทรวงอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ

สำนักพิมพ์มติชน (2559) จัดทำหนังสือ “สีจิ้นผิง ยุทธศาสตร์การบริหารประเทศ” กล่าวถึงยุทธศาสตร์ของสีจิ้นผิง เรื่อง เร่งสร้างประเทศจีนให้เป็นประเทศแข็งแกร่งด้านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยมีใจความเกี่ยวกับความปลอดภัยด้านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีสารสนเทศว่าเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติและการพัฒนาประเทศ ต้องพัฒนาส่งเสริมความปลอดภัยเพื่อสร้างประเทศที่สงบสุขและมีการปกครองที่มั่นคง ซึ่งการจัดการเรื่องการแสดงความคิดเห็นบนโลกออนไลน์เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องจัดการในระยะยาวต้องควบคุมการนำพาการแสดงความคิดเห็นบนโลกออนไลน์ ต้องปรับปรุงการเผยแพร่ความคิดเห็นในโลกออนไลน์ ใช้กฎเกณฑ์ในการ

แพร่ข่าวสารในโลกออนไลน์ ส่งเสริม บ่มเพาะและปฏิบัติตามค่านิยมหลักของสังคมนิยมอย่างเต็มที่ต้องมีการกำหนดแผนนิติบัญญัติจัดทำด้วยกฎหมายในด้านการบริหารการจัดการรายละเอียดข้อมูลในโลกอินเทอร์เน็ต เพื่อควบคุมพื้นที่เครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามกฎหมายคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่ขอบด้วยกฎหมายของประชาชน โดยคณะทำงานส่วนกลางด้านกิจการความปลอดภัยด้านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและความเป็นสารสนเทศต้องแสดงบทบาทผู้นำที่เป็นเอกภาพ วางแผนและประนีประนอมปัญหาสำคัญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและความปลอดภัยด้านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในทุกวงการ กำหนดและดำเนินกลยุทธ์ แผนการระดับมหภาค และนโยบายสำคัญในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและความปลอดภัยด้านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตระดับประเทศ รวมถึงเพิ่มพูนความสามารถด้านการรับประกันความปลอดภัยและความมั่นคงอย่างต่อเนื่อง

Niels Nagelhus Schia and Lars Gjesvik (2560) เขียนเรื่อง “China’s cyber sovereignty” กล่าวถึง แนวคิดเรื่องอำนาจอธิปไตยทางไซเบอร์ของจีน (Chinese Cyber Sovereignty Concept) เป็นแนวคิดที่แตกต่างจากคำว่า "ความปลอดภัยทางไซเบอร์" ที่คุ้นเคย รัฐบาลมีการปกป้องโครงสร้างพื้นฐานและกระบวนการที่เชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ตอำนาจอธิปไตยทางไซเบอร์มุ่งเน้นไปที่ข้อมูลและเนื้อหาที่อยู่บนอินเทอร์เน็ต ซึ่งในแนวคิดอธิปไตยทางไซเบอร์ของจีน ตั้งอยู่บนหลักการสำคัญสองประการคือ ปิดกั้นข้อมูลที่มีอิทธิพลที่ไม่ต้องการใน "พื้นที่ข้อมูล" ของประเทศ ซึ่งจะส่งผลช่วยให้รัฐบาลสามารถป้องกันไม่ให้พลเมืองของตนแสดงความคิดเห็นและความคิดเห็นที่รัฐบาลถือว่าเป็นอันตราย รวมถึงเปลี่ยนการกำกับดูแลอินเทอร์เน็ตจากหน่วยงานปัจจุบันซึ่งรวมถึงนักวิชาการ นอกจากนี้รัฐบาลจีนยังได้ร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการก่อการร้าย และการรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์ในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งเป็นกฎหมายที่อนุญาตให้รัฐบาลเพิ่มการควบคุมทางอินเทอร์เน็ต

Elizabeth C. Economy (2561) เขียนหนังสือเรื่อง “การปฏิวัติครั้งที่สาม สู่แผ่นดินจีนยุคใหม่ ภายใต้ผู้นำตลอดกาล สี จิ้นผิง” กล่าวถึง รัฐบาลจีนภายใต้การนำของสี จิ้นผิง มองว่าอินเทอร์เน็ตไม่ได้ช่วยเสริมความมั่นใจของประชาชนต่อพรรคคอมมิวนิสต์จีนและผู้นำ แต่มองว่าเป็นภัยคุกคาม และต้องการสกัดกั้นการไหลเข้ามาของข้อมูลข่าวสารจากโลกตะวันตก โดยถูกมองว่าเป็นการเข้าไปก้าวก่ายและซึ่มซั่มต่อภาคสังคม และภาคการเมืองในจีน ซึ่งนโยบายของสี จิ้นผิง คือการนำเอาอินเทอร์เน็ตไปใช้ในการพัฒนาธุรกิจให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็เข้าไปควบคุมต่อกิจการทุกอย่างที่เกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต ทำการเซ็นเซอร์ข้อมูลที่ถูกรับมองว่าเป็นภัยคุกคามต่อพรรคคอมมิวนิสต์ มีการสร้างกองทัพไซเบอร์เพื่อตรวจสอบความเคลื่อนไหวของข้อมูลทุกเรื่องในอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ยังต้องการสร้าง อินเทอร์เน็ตแบบจีน (Chinanet) เพื่อสกัดกั้นข้อมูลข่าวสารจากประเทศตะวันตก

Narisong Huhe, Min Tang and Jie Chen (2561) ได้เขียนเรื่อง “Creating Democratic Citizens: Political Effects of the Internet in China” กล่าวว่า รัฐบาลจีนสามารถตรวจสอบข้อมูลในอินเทอร์เน็ตได้อย่างมีประสิทธิภาพและเซ็นเซอร์ข้อมูลอย่างรวดเร็ว โดยรัฐบาลจีนพยายามควบคุมรูปแบบการไหลของข้อมูลและเรียนรู้การใช้โปรแกรมการตรวจสอบและเซ็นเซอร์ต่าง ๆ เพื่อจัดการการเข้ามาของข้อมูลออนไลน์ โปรแกรมเหล่านี้เป็นโปรแกรมที่มีเป้าหมายเพื่อจำกัดความสามารถของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในการเข้าถึงข้อเท็จจริงของข่าวสารโดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลที่ถือว่าเป็นภัยต่อเสถียรภาพของระบอบการปกครอง โครงการเซ็นเซอร์ของจีนถือว่าความซับซ้อนมากที่สุดแห่งหนึ่งในโลก โปรแกรมดังกล่าวให้ความสำคัญต่อการลบเนื้อหาที่อาจนำไปสู่การรวมตัวของมวลชน และเนื้อหาที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับระบอบการเมือง แต่เปิดโอกาสให้มีการวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลเพื่อที่จะทำให้รัฐบาลกลางทราบถึงความคิดเห็นของประชาชนเพื่อตรวจสอบเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นและตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อกำหนดของท้องถิ่น

อาร์ม ตั้งนิรันดร (2561) เขียนหนังสือเรื่อง “China 5.0: สี่จีนผิง เศรษฐกิจยุคใหม่ และแผนการใหญ่ AI” กล่าวถึง รัฐบาลจีนมีการควบคุมสื่อและควบคุมสารอย่างรัดกุม ทำให้สามารถควบคุมไม่ให้เกิดข่าวสารเชิงลบในประเทศ รัฐบาลพร้อมเปิดพื้นที่ให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นไม่ได้มีการเซ็นเซอร์ข้อความวิจารณ์รัฐแต่ยังมีการจัดตั้งทีมรวบรวมคำวิจารณ์เพื่อประเมินความนิยมของประชาชนและนำไปปรับปรุงนโยบาย อีกทั้งยังมีการจัดตั้งกองทัพนักโพสต์ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่รัฐ โดยการทำงานเน้นเขียนข้อความเชิงบวก ชื่นชมผลงานรัฐ ความสำเร็จ ความมุ่งมั่นทุ่มเททำงานของรัฐบาลเป็นจำนวนมากเพื่อกลบข่าวร้ายหรือเสียงต่อต้านรัฐ ในส่วนของสื่อมวลชนจีนถือเป็นกระบอกเสียงในการประชาสัมพันธ์นโยบายและผลงานของรัฐบาล หากแต่สิ่งที่รัฐบาลจีนเซ็นเซอร์อย่างเด็ดขาดคือข้อความที่อาจนำไปสู่การรวมตัวของมวลชน เช่น การล่ำรายชื่อในโลกออนไลน์หรือนัดชุมนุมบนท้องถนน นอกจากนี้สี่จีนผิงยังใช้สื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพสพมีการสื่อสารวิสัยทัศน์และภาพลักษณ์ของตนได้ชัดเจน

2.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการต่างประเทศ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของจีน

สำนักเอเชียและแปซิฟิกกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (2555) เขียนเรื่อง “จีนและการเข้าเป็นสมาชิก WTO ครบรอบ 10 ปี” กล่าวว่า จีนเคยเป็นสมาชิกประเทศผู้ก่อตั้ง GATT ในปี ค.ศ. 1947 แต่เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบบคอมมิวนิสต์ในปี ทำให้จีนต้องพ้นสภาพการเป็นสมาชิก ต่อมาได้มีการจัดตั้ง องค์การการค้าโลก ขึ้นในปี ค.ศ. 1995 จีนใช้ความพยายามอย่างมาก ในระยะเวลา 15 ปี และสามารถเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งขององค์การการค้าโลกสำเร็จในที่สุด โดยวิธีการต่อรองกับประเทศสมาชิกที่มีอยู่แล้วในขณะนั้น 138 ประเทศ ซึ่งในเงื่อนไขข้อตกลงจีนจำเป็นต้องจ่ายค่าผ่านทางยอมรับในเงื่อนไขการเปิดเสรีการค้าและปรับเปลี่ยนระเบียบกฎหมายเพื่อให้มี

ความสอดคล้องกับกฎกติกาสากลขององค์การการค้าโลก เพื่อขอให้ประเทศสมาชิกลงมติรับเงินเข้าเป็นสมาชิก โดยจีนได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม ค.ศ.2001 และเป็นสมาชิกอันดับที่ 14

Nimid ANG (2559) เขียนเรื่อง “China’s soft power paradox” กล่าวถึง วิธีการเพิ่มอำนาจ soft power ของประเทศจีน จีนมองว่าอำนาจทางเศรษฐกิจนั้นมีความสำคัญมากกว่า soft power ดังนั้นการพัฒนาสันติภาพและความมั่นคงภายในประเทศจะช่วยฟื้นฟูความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้ แต่สิ่งที่สำคัญกว่าคือการที่จีนสามารถเป็นที่ยอมรับของประชากรโลก อย่างไรก็ตามในปัจจุบันผู้คนทั่วโลกสามารถรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ได้อย่างอิสระ ซึ่งรวมถึงข่าวสารปัญหาทางสังคม การเมือง และเศรษฐกิจของประเทศจีน จีนจึงจำเป็นต้องพัฒนาสถาบันสังคมและปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของโลก และสร้างความเชื่อมั่นต่อประเทศต่าง ๆ ว่าจีนสามารถก้าวไปสู่บรรทัดฐานสากลได้ ซึ่งจะส่งผลต่อความก้าวหน้าและภาพลักษณ์ของประเทศจีนให้ดีขึ้นตามไปด้วย ในด้านความสัมพันธ์ทางการค้าและเศรษฐกิจหากจีนสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อประเทศต่าง ๆ สร้างสันติภาพและความกลมกลืนกับสากล จะส่งผลทำให้ผู้อื่นมองจีนเป็นแบบอย่างที่ดี มากกว่ารูปแบบการค้าแบบยูโปกินอติดีในยุคล่าอาณานิคม นอกจากนี้จีนยังต้องอาศัย soft power เพื่อช่วยในการขยายอิทธิพลและรักษาผลประโยชน์ของตนต่อประเทศอื่น ๆ และยังกำหนดแนวทางที่จีนจะก้าวไปสู่การเป็นที่ยอมรับจากประเทศอื่นในทางใดทางหนึ่ง นโยบายอันสันติของจีนที่เกิดขึ้นเพื่อสร้างอิทธิพลทางวัฒนธรรมในประเทศอื่น ๆ ในประเทศขนาดใหญ่ที่มี soft power ที่แข็งแกร่งจะสามารถส่งผลต่อวัฒนธรรมของประเทศอื่นและสร้างสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรนำมาซึ่งประโยชน์ต่อมนุษยชาติ การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมจึงเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพที่สุดในการเสริมสร้างภาพพจน์ของชาติและพัฒนา soft power ของตน ประเทศจีนจะมีเสน่ห์มากขึ้นหากมีการสร้างแนวคิดใหม่นำมาใช้ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดค่านิยมความเชื่อทางการเมืองที่สามารถควบคู่ไปพร้อมกับบรรทัดฐานสากล ในปัจจุบันโลกของโลกาภิวัตน์เป็นเวทีที่จีนจะสามารถพัฒนาภาพลักษณ์และสถานะระหว่างประเทศของตนเองด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมทางการทูตต่าง ๆ นอกจากนี้รัฐบาลจีนนั้นตระหนักถึงความสำคัญของความร่วมมือพหุภาคีมาตลอด ซึ่งสิ่งนี้จะสามารถปรับปรุงสถานะ soft power ของจีนได้เป็นอย่างมาก

ชนกพร ทองตากรณ์ และสมปฤณ นิยมไทย (2561) นำเสนอเรื่อง การวิเคราะห์ “นโยบายเส้นทางสายไหมในคริสต์ศตวรรษที่ 21” ของจีน กล่าวว่า การวิเคราะห์เป้าหมายของนโยบายเส้นทางสายไหมในคริสต์ศตวรรษที่ 21 ในด้านการเมืองและความมั่นคงไว้ว่า แม้จีนจะประกาศว่านโยบายดังกล่าวเน้นเรื่องความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก และมีความร่วมมือทางด้านสังคมวัฒนธรรมเป็นส่วนสนับสนุน แต่ทั้งนักวิชาการและผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับ ยุทธศาสตร์จีนต่างวิเคราะห์ว่า นโยบายดังกล่าวมีที่มา ความสำคัญ และเป้าหมายจากด้านการเมือง และความมั่นคงแทบทั้งสิ้น ดังที่ รองศาสตราจารย์ ดร.สมภพ มานะรังสรรค์ ได้ให้ความเห็นว่า “การเมืองและความมั่นคงนั้นเป็นเป้าหมาย

หลักของนโยบายดังกล่าวของจีน เพราะถ้าเป็นเป้าหมายทางเศรษฐกิจ จีนเองก็สามารถใช้นโยบายและยุทธศาสตร์ได้ หลากหลายไม่จำเป็นต้องกำหนดนโยบายดังกล่าวขึ้นมา แต่เนื่องจากในเป้าหมายด้านการเมืองและความมั่นคงจีนจำเป็นจะต้องมีฐานที่มั่นนอกเหนือจากประเทศจีน เพื่อสร้างพันธมิตรในเวทีโลก” นอกจากนี้ยังมีเป้าหมายเพื่อแก้ไขประเด็นปัญหาความขัดแย้งด้านความมั่นคงภายในประเทศเรื่องเชื้อชาติและศาสนาที่เขตปกครองตนเอง ซินเจียงอุยกูร์ และบริเวณโดยรอบที่เป็นปัญหาที่ยืดเยื้อและสั่นคลอนต่อความมั่นคงประเทศ รวมถึงภาพลักษณ์ในเวทีระหว่างประเทศของจีน ซึ่งทางการจีนได้มีมาตรการหลายอย่างเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว รวมถึงการใช้นโยบายนี้ ดังที่ นายสมโภชน์ คงรอด ได้กล่าวว่า “เพราะนโยบายดังกล่าวมุ่งเน้นการมองออกไปสู่นอกประเทศ ทำให้ความขัดแย้งภายในประเทศถูกลดความสำคัญลงไป ซึ่งจะทำให้คนที่พยายามสร้าง ความขัดแย้งภายในประเทศเพื่อแยกตัวเป็นอิสระจะโดนประณามว่าเป็นคนไม่ดีและเป็นการตัดตอน คนที่พยายามต่อสู้ภายในประเทศให้หมดความชอบธรรม”

2.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตประชาชนจีน

วริษฐ์ ลิ่มทองกุล (2554) เขียนหนังสือเรื่อง “มังกรผลัดแผ่นดิน” กล่าวว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2553 บริการไมโครบล็อกกิงในจีนได้รับความนิยม ได้แก่ ซินล่างเว่ยป้อ (Sina Weibo) และ เถิงเซวีนเว่ยป้อ (Twncent Weibo) โดยประชาชนจีน รวมถึงข้าราชการและตำรวจจีนจำนวนหนึ่ง ได้ใช้เว่ยป้อส่งคำอวยพรแก่ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในเมืองจีน โดยในปี พ.ศ. 2554 พบว่ามีประชาชนจีนร้อยละ 30 ของจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศจีน และประมาณร้อยละ 10 ของจำนวนประชากรในประเทศจีนใช้บริการ ซินล่าง เว่ยป้อ (Sina Weibo) นอกจากนี้ยังพบว่าพฤติกรรมประชาชนที่มีการศึกษาใช้เว่ยป้อเป็นเครื่องมือและช่องทางในการสื่อสารทั้งในเรื่องความบันเทิงที่มีการกดติดตามบัญชีผู้ใช้ที่เป็นศิลปินดารา การพูดถึงอุปสรรค ปัญหา และความยากลำบากในการดำรงชีวิต

Alpana Verma (2555) เขียนเรื่อง “Internet in China: An Emerging Society” กล่าวว่า จากการสำรวจประเทศจีนคาดว่าจะมีอัตราการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตสูงสุดภายในปี 2558 ซึ่งมากกว่าสาม เท่าของจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกาด้วยกัน คาดว่าอัตราการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตจะสูงที่สุดในจีนภายในปี 2558 ชาวเน็ตในจีนไม่เพียงแต่มีจำนวนมากเท่านั้น แต่ยังมีส่วนร่วมมากกว่าประเทศอื่น ๆ ระยะเวลาที่ใช้ใช้ออนไลน์ในจีนสูงที่สุดในบรรดาประเทศที่ใช้งานอินเทอร์เน็ตรายใหญ่ ๆ อินเทอร์เน็ตกำลังเชื่อมโยงชาวเน็ตจีนเข้าด้วยกันโดยการส่งเสริมการสนทนาเกี่ยวกับประเด็นที่พวกเขาชอบและไม่ชอบ อย่างไรก็ตามการพัฒนาอินเทอร์เน็ตในประเทศจีนมีความไม่สมดุลระหว่างภูมิภาคและระหว่างพื้นที่ในเมืองและชนบทส่งผลให้เกิด "การแบ่งแยกทางดิจิทัล" เนื่องจากความไม่เสมอภาคในภูมิภาคและการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกันทำให้อินเทอร์เน็ตมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วในเมืองมากกว่าพื้นที่ชนบท ซึ่งสะท้อนให้เห็นในโปรไฟล์ของผู้ใช้อินเทอร์เน็ต

ที่ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเมือง เช่น ปักกิ่ง เซี่ยงไฮ้และมณฑลกว่างตุง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ค่อนข้างร่ำรวยในแง่ของความมั่งคั่งทางวัตถุและผู้ใช้อินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่เป็นผู้มีการศึกษา

Olesya Tkacheva (2556) เขียนเรื่อง “The Internet in China: Threatened Tool of Expression and Mobilization” กล่าวว่า ในเดือนมกราคม ค.ศ. 2012 ประชากรจีนประมาณ 500 ล้านคนหรือเกือบร้อยละ 40 ของประชากรผู้ใช้อินเทอร์เน็ต ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทั่วไปเป็นผู้ชาย ร้อยละ 60 อายุต่ำกว่า 29 ปี ร้อยละ 60 เป็นผู้มีการศึกษาที่ได้รับประกาศนียบัตรมัธยมปลายเป็นอย่างน้อย ร้อยละ 55 และเป็นส่วนหนึ่งของชนชั้นกลางในเมือง มีผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตที่มาจากพื้นที่ชนบทเพิ่มขึ้นมากกว่าหนึ่งในสี่ นอกจากนี้การใช้โทรศัพท์มือถือและคอมพิวเตอร์เพื่อเข้าถึงอินเทอร์เน็ตมีการใช้งานอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ลดลงในขณะที่การเชื่อมต่อจากที่บ้านเพิ่มขึ้น การใช้อินเทอร์เน็ตจึงแพร่หลายมากขึ้นในทุกภาคส่วนของประชากร จำนวนผู้ใช้ไมโครบล็อกยังขยายตัวอย่างรวดเร็ว ในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 2012 จำนวนผู้ใช้ เว่ยป้อ (Weibo) เพิ่มขึ้นถึง 300 ล้านคน มีผู้ใช้ทวิตเตอร์ (Twitter) มากถึง 35 ล้านคนและมีบัญชีเฟสบุ๊ค (Facebook) 65.2 ล้านบัญชีแม้ว่าทางการเงินจะปิดกั้นการเข้าถึงทั้งสองเว็บไซต์ โดยครึ่งหนึ่งของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตชาวจีนทั้งหมดเป็นไมโครบล็อกเกอร์ และมีบัญชีบน Sina Weibo การสนทนาไม่ได้มีแรงจูงใจทางการเมืองทั้งหมด ดังที่ Demm กล่าวว่า ชาวจีนเน็ต “ส่วนใหญ่ไม่เกี่ยวข้องกับการเมืองและการโค่นล้ม แต่เกี่ยวข้องกับการเมืองอัตลักษณ์ โดยเฉพาะอัตลักษณ์วิถีชีวิตและอัตลักษณ์ของภูมิภาค” ดังนั้นสำหรับผู้ใช้จำนวนมากอินเทอร์เน็ตจึงเป็นทางเลือกหนีจากขอบเขตของบรรทัดฐานของการปฏิบัติที่กำหนดโดยระบอบการปกครอง

Elizabeth C. Economy (2561) เขียนหนังสือเรื่อง “การปฏิวัติครั้งที่สาม สู่แผ่นดินจีนยุคใหม่ ภายใต้ผู้นำตลอดกาล สี จิ้นผิง” กล่าวถึง จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศจีนในปี ค.ศ. 2016 มีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตถึง 720 ล้านราย และพบว่าพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของชาวจีนใช้เวลาหนึ่งในสามของการพักผ่อนด้วยการเล่นอินเทอร์เน็ตจากโทรศัพท์มือถือของตน ดูวิดีโอออนไลน์ และการสั่งซื้อสินค้าออนไลน์ นอกจากนี้ในช่วงระหว่างปี ค.ศ. 2011-2013 มีกรณีการพยายามเรียกร้องประท้วงผ่านทางอินเทอร์เน็ตของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศจีน ในประเด็นต่าง ๆ เช่น ประเด็นทางด้านสภาพแวดล้อม เรื่องการบังคับใช้กฎหมาย เรื่องภัยธรรมชาติ เป็นต้น

Narisong Huhe, Min Tang and Jie Chen (2561) ได้เขียนเรื่อง “Creating Democratic Citizens: Political Effects of the Internet in China” กล่าวถึง ผลสำรวจในพื้นที่ปักกิ่งเกี่ยวกับการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ซึ่งเกือบเก้าในสิบคน (ร้อยละ 89.1) ในเขตเมืองปักกิ่งสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ประมาณ 1 ใน 4 หรือร้อยละ 26.6 ไม่ได้ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นประจำทุกวัน ในทางตรงกันข้ามผู้ตอบแบบสอบถามมากกว่าร้อยละ 50 รายงานว่าพวกเขาใช้อินเทอร์เน็ตเกือบทุกวัน ซึ่งผู้ใช้อินเทอร์เน็ตร้อยละ 40 ของผู้ตอบแบบสำรวจมักจะเข้าถึงข้อมูลทางการเมืองผ่าน

อินเทอร์เน็ต แม้ประชาชนจีนสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ง่าย แต่ผู้คนที่ยังคงพึ่งพาสื่อมวลชน เช่น ชาวไนโทรทัศน์ และการสื่อสารระหว่างบุคคลที่มีชาวสื่อมากมาย

จากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยทราบว่าอินเทอร์เน็ตในยุครัฐบาล สีจิ้นผิง รัฐบาลมีมุมมองต่ออินเทอร์เน็ตว่าเป็นภัยคุกคามต่อเสถียรภาพของพรรคคอมมิวนิสต์ เช่น แนวคิดของ Elizabeth C. Economy (2561) และ Narisong Huhe, Min Tang and Jie Chen (2561) รัฐบาลจำเป็นต้องกำหนดนโยบายในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและความปลอดภัยด้านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตระดับประเทศ เช่น แนวคิดของ สำนักพิมพ์มติชน (2559) และดำเนินการออกกฎหมายการบริหารจัดการรายละเอียดข้อมูลในโลกอินเทอร์เน็ต เช่น แนวคิดของ Olesya Tkacheva (2556) Jeremy Goldkorn (2557) สำนักพิมพ์มติชน (2559) และ Niels Nagelhus Schia and Lars Gjesvik (2560) รัฐบาลมีการปิดกั้นการเข้าถึงเว็บไซต์ต่างประเทศ เช่นแนวคิดของ Olesya Tkacheva (2556) และ Jeremy Goldkorn and Lorand Laskai (2559) การเซ็นเซอร์ข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสื่ออนาจาร อาชญากรรม รวมถึงข้อความที่อาจก่อให้เกิดการรวมตัวของมวลชน เช่น แนวคิดของ Olesya Tkacheva (2556) Jeremy Goldkorn and Lorand Laskai (2559) Jeremy Goldkorn (2557) และ Elizabeth C. Economy (2561) รัฐบาลเปิดให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรัฐบาล และมีการจัดตั้งหน่วยงานเพื่อรวบรวมความเห็นประชาชนเพื่อประเมินและนำไปปรับปรุง เช่น แนวคิด Narisong Huhe, Min Tang and Jie Chen (2561) และ อาร์ม ตั้งนิรันดร (2561) รัฐบาลใช้วิธีการสร้างกองทัพไซเบอร์เพื่อแสดงความคิดเห็นชื่นชมการทำงานของรัฐบาล ให้กำลังใจรัฐบาล เช่น แนวคิดของ อาร์ม ตั้งนิรันดร (2561)

ส่วนของเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการต่างประเทศ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจีนทำให้ทราบว่า จีนได้ยอมรับเงื่อนไขการเปิดการค้าเสรี และการปรับเปลี่ยนระบบกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับสากล และได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลก ดังการนำเสนอของ สำนักเอเชียและแปซิฟิก กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (2555) ซึ่งจีนให้ความสำคัญต่ออำนาจทางเศรษฐกิจ จึงจำเป็นต้องพัฒนาภาพลักษณ์ และสร้างสันติภาพกลมกลืนอย่างสันติ รวมถึงการใช้ soft power เพื่อความสัมพันธ์ที่ดี และเป็นที่ยอมรับของประเทศต่าง ๆ ดังแนวคิดของ Nimid ANG (2559) การสร้างนโยบายเส้นทางสายไหมไม่เพียงแต่เป็นนโยบายทางเศรษฐกิจ แต่มีความสำคัญ และเป้าหมายทางด้านการเมือง รวมถึงความมั่นคงภายในประเทศ ดังการนำเสนอของ ชนกพร ทองตากรณ์, สมปฤณ นิยมไทย (2561)

ส่วนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตประชาชนจีนพบว่าจำนวนประชากรผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศจีนมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากในแต่ละปี และเข้าใช้งานอินเทอร์เน็ตเป็นเวลานานในแต่ละวัน เช่น แนวคิดของ Alpana Verma (2555) Elizabeth C. Economy (2561)

Narisong Huhe, Min Tang and Jie Chen (2561) ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่เป็นผู้มีการศึกษาและอยู่ในเมือง เช่น แนวคิดของ วริษฐ์ ลิ้มทองกุล (2554) Alpana Verma (2555) และ Olesya Tkacheva (2556) ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตจีนมีการใช้งานดูวิดีโอออนไลน์ และการสั่งซื้อสินค้าออนไลน์ เช่น แนวคิดของ Elizabeth C. Economy (2561) นิยมใช้บริการไมโครบล็อกกิง คือ ซินล่างเว่ยป้อ (Sina Weibo) เป็นจำนวนมาก เพื่อเป็นเครื่องมือช่องทางในการสื่อสารทั้งในเรื่องความบันเทิงและการพูดถึงปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ เช่น แนวคิดของ วริษฐ์ ลิ้มทองกุล (2554) และ Olesya Tkacheva (2556) การพยายามเรียกร้องประท้วงผ่านทางอินเทอร์เน็ต เช่น แนวคิดของ Elizabeth C. Economy (2561)

จากการทบทวนเอกสารทั้งสามส่วนจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาบริบทการเมืองภายในของจีน และสถานการณ์การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของประชาชนจีน รวมถึงสาเหตุและเป้าหมายของการสร้างนโยบายการจำกัดเสรีภาพการใช้อินเทอร์เน็ตของรัฐบาลจีนในยุคโลกาภิวัตน์

2.4 เอกสารการทบทวนกรอบแนวคิด

Heritage (2557) เขียนเรื่อง “What is National Security?” กล่าวว่า ความมั่นคงของชาติคือการรักษาความมั่นคงของชาติโดยรวม สิ่งสำคัญของความมั่นคงของชาติ คือ การปกป้องประเทศชาติและประชาชนจากภัยอันตรายและการโจมตีจากประเทศภายนอก รวมถึงการก่อการร้ายต่าง ๆ โดยการรักษากองกำลังติดอาวุธและปกป้องความลับของรัฐ ความมั่นคงของชาตินั้นก่อให้เกิดการป้องกันประเทศและการปกป้องผลประโยชน์ทางภูมิรัฐศาสตร์ เศรษฐกิจ และผลประโยชน์อื่นๆ ตามมา โดยส่งผลต่อนโยบายด้านการป้องกัน รวมถึงส่งผลต่อนโยบายต่างประเทศและนโยบายอื่นๆ ด้วย ซึ่งนโยบายการป้องกันและนโยบายต่างประเทศเป็นสองสิ่งที่จะเสริมกำลังซึ่งกันและกัน

United Nations เขียนเรื่อง “National Security versus Global Security” กล่าวว่า ในทฤษฎีการเมืองระหว่างประเทศนี้ให้คำจำกัดความมากมายกับคำว่า “ความมั่นคง” เช่น สันติภาพ อัตลักษณ์ และคำศัพท์อื่น ๆ การเข้าถึงแนวคิดเหล่านี้ต่างกันไปตามอุดมการณ์ของตนเอง ส่วนคำว่า “ความปลอดภัย” ถูกอธิบายด้วยความหมายกว้าง ๆ การกำหนดความหมายของความปลอดภัยอาจเป็นเรื่องยาก ซึ่งส่งผลต่อการทำงานอย่างสิ้นไหลในพื้นที่ที่ครอบคลุม ในเรื่องของความมั่นคงบางเรื่องกลายเป็นเรื่องยากที่จะรับมือเมื่อประชาชนและรัฐบาลอาจกระทำบางสิ่งซึ่งผลลัพธ์ที่ออกมาโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม เนื่องจากไม่มีขอบเขตทางความคิด ความปลอดภัยตามแนวคิด ความปลอดภัยจึงถูกนำมาใช้เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนโครงการทางการเมืองจำนวนมากทั้งการเมืองในระดับรัฐและระดับนานาชาติ พอล ดี. วิลเลียม ได้กล่าวว่า “ความปลอดภัยจึงเป็นเครื่องมือทางการเมืองที่ทรงพลังในการเรียกร้องความสนใจสำหรับรายการลำดับความสำคัญในการแข่งขันเพื่อเรียกร้องความสนใจจากรัฐบาล”

United Nations Trust Fund For Human Security (2561) เขียนเรื่อง “WHAT IS HUMAN SECURITY” กล่าวว่า ปัจจุบันผู้คนมีความคิดว่าโลกทุกวันนี้เป็นสถานที่ที่ไม่ปลอดภัย เต็มไปด้วยภัยคุกคามหลากหลายด้าน วิกฤตการณ์ที่ยืดเยื้อ ความขัดแย้งรุนแรง ภัยธรรมชาติ ความยากจนอย่างต่อเนื่อง โรคระบาด และภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทำให้เกิดความยากลำบากและบ่อนทำลายโอกาสที่จะนำไปสู่สันติภาพ เสถียรภาพ และการพัฒนาที่ยั่งยืน วิกฤตการณ์เหล่านี้มีความซับซ้อนซึ่งก่อให้เกิดความไม่มั่นคงของมนุษย์หลายรูปแบบ เมื่อหลายปัญหาเกิดขึ้นพร้อมกันจะสามารถสร้างผลกระทบอย่างทวีคูณ แพร่กระจายไปในทุกด้านของชีวิตผู้คน ทำลายทุกชุมชน และลุกลามไปยังประเทศอื่น ดังที่ระบุไว้ในมติสมัชชาใหญ่แห่งสมัชชา 66/290 “ความมั่นคงของมนุษย์เป็นแนวทางในการช่วยเหลือประเทศสมาชิกในการระบุและจัดการกับความท้าทายที่แพร่หลายและตัดขวางเพื่อความอยู่รอด ความเป็นอยู่ และศักดิ์ศรีของประชาชนของพวกเขา” เรียกร้องให้มี “การตอบสนองที่เน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง ครอบคลุม เฉพาะบริบท และเน้นการป้องกัน ซึ่งเสริมสร้างการปกป้องและเสริมอำนาจให้กับทุกคน”

Artem Sergeev and Jen Lee (2562) เขียนเรื่อง “From State Security to Human Security: The Evolving Nature of the United Nations Security Council’s Jurisdiction” กล่าวว่า ความมั่นคงของรัฐแบบดั้งเดิมนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับปัจจุบันแล้ว แนวความคิดเรื่องความมั่นคงของมนุษย์ไม่ได้มุ่งเน้นเพียงเรื่องการคุกคามต่อประเทศหรือการกระทำที่ก้าวร้าวต่อรัฐที่เป็นผู้รับผลประโยชน์จากความมั่นคงระหว่างประเทศ แต่ความมั่นคงของมนุษย์นั้นมีความเกี่ยวข้องกับภัยคุกคามในด้านของการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ซึ่งแนวคิดเรื่องความมั่นคงของมนุษย์นั้นถูกเสนอให้ได้รับความคุ้มครองเช่นเดียวกับความมั่นคงของรัฐ โดยมีผลบังคับใช้และสามารถประยุกต์ใช้สิทธิตามหลักสิทธิมนุษยชนเช่นเดียวกับสนธิสัญญา นอกจากนี้แนวคิดเรื่องความมั่นคงของมนุษย์อาจมีขอบเขตการใช้งานที่กว้างกว่ากรอบการรักษาความปลอดภัยของรัฐแบบดั้งเดิมเนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน

จากการทบทวนเอกสารกรอบแนวความคิดดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยทราบว่า ความมั่นคงของชาติคือการปกป้องประเทศชาติและประชาชนจากภัยอันตราย การโจมตีจากประเทศภายนอก รวมถึงการก่อการร้ายต่าง ๆ ดังแนวคิด Heritage (2557) การจำกัดความของความมั่นคง และความปลอดภัยมีความหมายที่ต่างกันไปในแต่ละแนวคิด และถูกนำมาใช้เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนโครงการทางการเมืองจำนวนมากทั้งการเมืองระดับรัฐและระดับนานาชาติ ดังการนำเสนอของ United Nations ในปัจจุบันโลกเต็มไปด้วยภัยคุกคามหลากหลายด้าน ซึ่งก่อให้เกิดความไม่มั่นคงของมนุษย์หลายรูปแบบ ดังการนำเสนอของ United Nations Trust Fund For Human Security ซึ่งปัจจุบันความมั่นคงของมนุษย์นั้นมีความเกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล และสิทธิมนุษยชน ดังการนำเสนอของ Artem Sergeev and Jen Lee ข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ในการศึกษาสาเหตุใน

การสร้างนโยบายในการจำกัดเสรีภาพการใช้อินเทอร์เน็ตของประชาชนในประเทศ และผลลัพธ์บริบท
การเมืองภายในประเทศจีน

บทที่ 3

การใช้งานอินเทอร์เน็ตในประเทศจีนก่อนยุครัฐบาลสีจิ้นผิง

อินเทอร์เน็ตได้เข้าสู่ประเทศจีนเป็นระยะเวลาหลายปีและมีการเติบโตอย่างรวดเร็ว ซึ่งการเข้ามาของอินเทอร์เน็ตนั้นได้ส่งผลต่อพฤติกรรมการค้าเงินชีวิตของคนจีน และนำมาซึ่งความกังวลต่อรัฐบาล จะเห็นได้จากข้อมูลดังต่อไปนี้

3.1 การเข้ามาของอินเทอร์เน็ต

ประเทศจีนสามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้เต็มประสิทธิภาพเมื่อวันที่ 27 เมษายน พ.ศ.2537 โดยเป็นประเทศลำดับที่ 77 ของโลกที่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ ซึ่งในปีถัดมากระทรวงไปรษณีย์และโทรคมนาคมจีนได้เริ่มให้บริการอินเทอร์เน็ตสู่สาธารณชนรวมถึงการเกิดบริษัทผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตแห่งแรกในจีนคือ บริษัท Yinghaiwei ที่ก่อตั้งขึ้นในเมืองปักกิ่ง และในปี พ.ศ.2539 มีการเปิดบริการร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่แห่งแรกของประเทศในเมืองปักกิ่งเช่นกัน เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2543 ได้เกิดเว็บพอร์ทัลหลักสามแห่งในจีน คือ Sina, Netease และ Sohu ซึ่งถูกเผยแพร่สู่สาธารณะบน Nasdaq ในเดือนตุลาคม ต่อมาได้เกิดแผนยุทธศาสตร์ 5 ปี ฉบับที่ 10 มีการเสนอกลยุทธ์ในการใช้ข้อมูลข่าวสารเพื่อการขับเคลื่อนอุตสาหกรรม¹

3.1.1 การเติบโตของจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ต

ความเฟื่องฟูของอินเทอร์เน็ตในประเทศจีนเติบโตอย่างรวดเร็ว เนื่องจาก บรอดแบนด์ (Broadband) หรืออินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ในภาษาจีนเรียกว่า 宽带 (宽带) สิ่งนี้ทำให้การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตเป็นเรื่องง่าย สะดวก และรวดเร็ว ไม่จำเป็นต้องต่อสัญญาณผ่านสายโทรศัพท์สามารถออนไลน์ได้ตลอดเวลา 24 ชั่วโมง รวมถึงค่าใช้จ่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงรายเดือนที่มีราคาไม่แพงเกินไปซึ่งจะเห็นได้จากราคาเช่าอินเทอร์เน็ตรายเดือนไม่จำกัดปริมาณการใช้ของเมืองปักกิ่งที่มีราคาประมาณ 100-120 หยวนต่อเดือน โดยในช่วงหลังของปี 2546 เกิดการแข่งขันทางธุรกิจอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงอย่างรุนแรง โดยในแต่ละบริษัทผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตมีการดำเนินการตลาดที่หลากหลายทั้งการติดตั้งเครื่องรับสัญญาณโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย การลดราคา หรือแม้กระทั่งการแถมคอมพิวเตอร์ การแข่งขันของบริษัทเหล่านี้ส่งผลให้จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในจีนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว อินเทอร์เน็ตไม่เพียงแต่ได้รับความนิยมในกลุ่มคนผู้มีการศึกษาแต่ยังได้รับความนิยมอย่างมากใน

¹ Xinhua. (2014). **20 years of the Internet in China**. Retrieved 08 December 2021.
From http://www.china.org.cn/business/2014-04/20/content_32150035.htm

ประชาชนทุกช่วงวัยไม่ว่าจะเป็นวัยเด็ก วัยรุ่น วัยทำงาน หรือแม่แต่วัยชรา² ในปี 2548 ประเทศจีนมีจำนวนประชากรใช้อินเทอร์เน็ตจำนวน 203 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 68.7 ของจำนวนประชากรจีนซึ่งมากเป็นอันดับ 2 ของโลกรองจากประเทศสหรัฐอเมริกา³ และมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องโดยในปี 2554 จีนกลายเป็นประเทศที่มีจำนวนประชากรใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุดในโลก⁴ จากสถิติของ CNNIC (China Internet Network Information Center) ที่ระบุว่าประเทศจีนมีประชากรผู้ใช้อินเทอร์เน็ตจำนวน 513 ล้านคน⁵

3.1.2 อินเทอร์เน็ตและบทบาทการใช้ชีวิตของคนจีน

กลุ่มคนส่วนใหญ่ที่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตในประเทศจีน คือ กลุ่มคนชนชั้นกลางของประเทศ อินเทอร์เน็ตและโลกออนไลน์เข้ามามีบทบาทและส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวันของคนกลุ่มนี้ โดยพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงและสามารถเห็นได้อย่างชัดเจน คือ การเสพข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ โดยหนังสือพิมพ์จีนนั้นอยู่ภายใต้การดูแลของรัฐบาลจีนมีทั้งประเภทที่เป็นหนังสือพิมพ์ระดับชาติที่เรียกว่า “ต้าเป่า” (大报) สำนักพิมพ์ที่ใหญ่ที่สุดคือ เหวินหมินยื่อเป่า (人民日报) นอกจากนี้ก็ยังมีอีกหลากหลายสำนักพิมพ์ซึ่งแต่ละสำนักพิมพ์ก็จะมีเนื้อหาการนำเสนอข่าวที่เจาะจงกลุ่มผู้อ่านแต่ละประเภท และมีเนื้อหาที่แตกต่างกันออกไปรวมถึงหนังสือพิมพ์ที่มีเนื้อหาเฉพาะสาขา นอกจากนี้ยังมีหนังสือพิมพ์มีการพิมพ์ในเมืองต่าง ๆ คือ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น “เสี่ยวเป่า” (小报) เป็นที่ทราบกันว่าคนจีนนิยมอ่านหนังสือพิมพ์เป็นอย่างมากซึ่งจะเห็นได้จากยอดพิมพ์จำนวนหลักล้านต่อวันของหนังสือพิมพ์ “หวานเป่า” ที่ได้รับความนิยมมากในหมู่คนเดินถนน เป็นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่ออกขายในช่วงบ่ายจนถึงหัวค่ำโดยจะเห็นพฤติกรรมของคนจีนที่ยืนถือหนังสือพิมพ์อ่านอย่างจริงจังในสถานที่ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสถานที่อย่างในรถไฟฟ้าใต้ดิน ป้ายรถประจำทาง หรือตามสวนสาธารณะ

เมื่อประชาชนสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตคนบางกลุ่มจึงได้เปลี่ยนพฤติกรรมจากการซื้อหนังสือพิมพ์ไปสู่การอ่านข่าวสารผ่านเว็บไซต์หนังสือพิมพ์บนอินเทอร์เน็ต สามารถเห็นได้จากคนขับแท็กซี่ที่กล่าวว่าตนใช้อินเทอร์เน็ตบนรถแท็กซี่ที่บ้านเพื่ออ่านข่าวสาร และพูดคุยเป็นประจำวันละ 2 ชั่วโมงในช่วงดึกหลังเลิกงาน และหนังสือพิมพ์จีนหลายฉบับได้เปิดเว็บไซต์เป็นของตนเองโดยมี

² วริษฐ์ ลิ้มทองกุล, China Inside-Out มังกรกลางคลื่นโลกานุวัตร, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: แมเนเจอร์คลาสสิก, 2549), 76-77

³ ภาวฑ์ พงษ์วิทย์ภานู, “แอบมองอินเทอร์เน็ตและธุรกิจเว็บไซต์จีน,” E-commerce ๘.85 (มกราคม 2549): 24.

⁴ University of Oxford. (2015). **Where do most of the internet users live?**. Retrieved 15 December 2021. From <https://www.ox.ac.uk/news/2015-07-13-where-do-most-internet-users-live>

⁵ CNNIC. (2011). **Basic Data**. Retrieved 15 December 2021. From <https://www.cnnic.com.cn/IDR/BasicData/>

การนำเสนอข่าวสารใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา⁶ รวมถึงผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศจีนส่วนมากนิยมดูหนัง และฟังเพลงออนไลน์ รับส่งอีเมล ดูข่าว และค้นหาข้อมูลบนเว็บไซต์ซึ่งสิ่งเหล่านี้สอดคล้องกับ พฤติกรรมของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตบอร์ดแบนด์ โดยเว็บไซต์ที่ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตจีนนิยมเข้าสูงสุด คือ www.Baidu.com⁷

นอกจากนี้ชุมชนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศจีนยังมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ในปี 2005 มีจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ต 94 ล้านคน เกิดเป็นชุมชน “วัฒนธรรมนิ้วหัวแม่มือ” โดย พฤติกรรมของคนรุ่นใหม่บางส่วนที่เป็นผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตดังกล่าวมักใช้อินเทอร์เน็ตตามกระแสนิยมหรือเพื่อความบันเทิง ผู้ใช้เหล่านี้ถูกมองว่ามีการใช้งานโทรศัพท์มือถือหรืออินเทอร์เน็ตอย่างคลั่ง ใคล้และไร้ประโยชน์เพราะเป็นการผลาญทรัพยากรชาติ รวมทั้งยังทำลายสุขภาพของตนเองซึ่งส่งผล เป็นภาระต่อสังคมในระยะยาว แต่ในขณะเดียวกันก็ทำให้ GDP ของประเทศจีนสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว และนำมาสู่การเพิ่มจำนวนอาชญากรรม และความเครียดในสังคมจีนมากขึ้น⁸

3.2 พฤติกรรมการเคลื่อนไหวทางการเมืองในสังคมอินเทอร์เน็ต

ประเทศจีนเป็นอีกหนึ่งประเทศที่มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมาก ซึ่งการเติบโตทาง เศรษฐกิจนั้นย่อมนำมาซึ่งการพัฒนาระบบพื้นฐานทางเศรษฐกิจ โดยระบบการสื่อสารโทรคมนาคมถือเป็นระบบหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาเพื่อรองรับการขยายตัวของเศรษฐกิจ ในขณะเดียวกันเทคโนโลยี อินเทอร์เน็ตได้ถูกพัฒนาอย่างรวดเร็วเช่นกันทำให้สามารถเชื่อมต่อข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว และเกิดการ สร้างชุมชนในพื้นที่ไซเบอร์

เนื่องจากประเทศจีนมีการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกความคิดเห็นทางการเมือง ของประชาชนจึงทำให้เกิดปัจจัยที่ผลักดันให้ประชาชนแสวงหาพื้นที่หรือเวทีเพื่อแสดงออก ความคิดเห็นที่แตกต่าง ซึ่งสังคมอินเทอร์เน็ตสามารถสนองความต้องการนี้ได้จึงทำให้เกิดการเคลื่อนไหว ทางการเมืองในสังคมอินเทอร์เน็ตขึ้น อีกหนึ่งปัจจัยคือการควบคุมสิทธิเสรีภาพทางศาสนาอย่าง เคร่งครัดของรัฐบาลจีน หากต้องการจัดตั้งองค์กรหรือกลุ่มทางศาสนาจำเป็นต้องผ่านการรับรองจาก รัฐบาลพรรคคอมมิวนิสต์จีนจึงจะสามารถดำเนินกิจกรรมได้ หากฝ่าฝืนจะถูกลงโทษด้วยมาตรการต่าง ๆ ดังนั้นกลุ่มองค์กรทางศาสนาที่ไม่ได้รับอนุญาตและไม่เป็นที่ยอมรับของรัฐบาลจึงอาศัยพื้นที่บน อินเทอร์เน็ตในการเคลื่อนไหวกิจกรรมต่าง ๆ⁹

⁶ วัชรู ลี้มทองกุล, China Inside-Out มังกรกลางคลื่นโลกานุวัตร, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: แมเนเจอร์คลาสสิก, 2549), 75-78

⁷ภาวฐ พงษ์วิทย์ภานุ, “แอบมองอินเทอร์เน็ตและธุรกิจเว็บไซต์จีน,” E-commerce ๘.85 (มกราคม 2549): 24-25.

⁸ธีระวิทย์, จีนใหม่ในศตวรรษที่ 21 (สรณินทร์เรื่องจีนช่วงปี ค.ศ. 1999-2005), (กรุงเทพฯ: มติชน, 2549), 243-244

⁹MGR Online. (2551). จีนกับกระบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองใน "โลกเสมือน". เข้าถึงเมื่อ 28 ธันวาคม 2564. เข้าถึงได้จาก <https://mgronline.com/china/detail/9510000145272>

3.2.1 กลุ่มลัทธิฝ่าหลุนกง

ฝ่าหลุนกง เป็นการฝึกสมาธิแบบจีนโบราณแขนงหนึ่งของซิงก ที่มีความต้องการหล่อเลี้ยงจิตใจและร่างกายด้วยการผสมผสานระหว่างความเชื่อทางพุทธศาสนา การเคลื่อนไหวช้า ๆ และการออกกำลังกายแบบศิลปะป้องกันตัว โดยเน้นที่หลักการพื้นฐาน ของ “ความจริงใจ ความเมตตา กรุณา และความอดกลั้น” แปลตามตัวอักษรว่า “ฝ่าหลุนกง” หมายถึง “การฝึกฝนวงล้อแห่งธรรม” ในขณะที่ “ฝ่าหลุนกง” แปลว่า “กงล้อใหญ่แห่งธรรมะ”

ฝ่าหลุนกงเกิดขึ้นในประเทศจีนเมื่อปี 1992 โดย หลี่หงจื้อ ความสำเร็จอย่างรวดเร็วของเขาส่งผลให้ฝ่าหลุนกงกลายเป็นปรากฏการณ์ระดับนานาชาติที่ดึงดูดความสนใจผู้คนนับล้านกว่าสี่สิบล้านคนทั่วโลก ซึ่งความนิยมที่แพร่หลายนี้สร้างความกังวลให้กับรัฐบาลจีนในเรื่องของอิทธิพลที่อาจเกิดขึ้นภายในประเทศจีน¹⁰ ขณะเดียวกันในช่วงนั้นสื่อของรัฐได้ตีพิมพ์บทความจำนวนหนึ่งเกี่ยวกับซิงกวมถึงฝ่าหลุนกงว่าเป็นความเชื่อที่เป็นอันตราย ทำให้กลุ่มผู้ฝึกฝ่าหลุนกงเกิดความไม่พอใจจึงมีการเขียนจดหมายส่งถึงสำนักพิมพ์หนังสือพิมพ์นั้นเพื่อต่อว่า และเกิดการประท้วงเกิดขึ้นผู้ฝึกฝ่าหลุนกงประท้วงหน้าสำนักงานของหนังสือพิมพ์เทียนจินในเดือนเมษายน ปี 1999 โดยในเหตุการณ์ประท้วงครั้งนั้นมีตำรวจปราบจลาจล 300 นายมาปฏิบัติงานเพื่อสลายการชุมนุม และมีการจับกุมผู้ประท้วง 45 คน¹¹ ซึ่งเหตุการณ์นี้ส่งผลให้เกิดการประท้วงขึ้นอีกครั้งในวันที่ 25 เมษายน 1999 มีสมาชิกกว่า 10,000 เดินทางมาประท้วงอย่างเงียบ ๆ บนทางเท้าของจงหนานไห่ และล้อมสำนักงานใหญ่ของพรรคคอมมิวนิสต์เป็นเวลาสิบสองชั่วโมง¹² เพื่อเรียกร้องให้ยุติการคุกคามต่อการเคลื่อนไหวที่ทวีความรุนแรงขึ้น และขอให้ปล่อยตัวผู้เข้าร่วมการประท้วงที่เทียนจินที่ถูกจับกุมไปต่อมาได้มีผู้แทนฝ่าหลุนกง 5 คนได้พบกับนายกรัฐมนตรีจูหรงจี้ และเจ้าหน้าที่อาวุโสคนอื่น ๆ เพื่อเจรจาทันที ตัวแทนฝ่าหลุนกงมั่นใจว่ารัฐบาลจะสนับสนุนพวกเขาเนื่องจากการฝึกฝ่าหลุนกงเป็นการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ และไม่ถือว่าฝ่าหลุนกงเป็นการต่อต้านรัฐบาล¹³ ในเวลาต่อมามีรายงานว่าเลขาธิการพรรคเจียงเจ๋อหมินแสดงความโกรธและความไม่พอใจกับขนาดของการประท้วงในครั้งนี้ ซึ่งใหญ่ที่สุดนับตั้งแต่การประท้วงที่จัตุรัสเทียนอันเหมินในปี 1989 และเรียกร้องให้ขบวนการ "ฟ่าย

¹⁰ Erin Chlopak. (2001). *China's Crackdown on Falun Gong*. Retrieved 4 January 2022. From <https://digit.alcommons.wcl.american.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=&httpsredir=1&article=1435&context=hrbrief>

¹¹ DAILY NEWS. (2014). *Why China fears the Falun Gong*. Retrieved 4 January 2022. From <https://www.dailynews.com/2014/07/14/why-china-fears-the-falun-gong/>

¹² Heather Kavan. (2008). *Falun Gong in the media: What can we believe?*. Retrieved 4 January 2022. From https://www.massey.ac.nz/massey/fms/Colleges/College%20of%20Business/Communication%20and%20Journalism/ANZCA%202008/Refereed%20Papers/Kavan_ANZCA08.pdf

¹³ Tong James. *Revenge of the Forbidden City: The suppression of the Falungong in China, 1999–2005*, (Oxford University Press, 2009), 5

แพ้ว¹⁴ รวมถึงเขายังได้แสดงความกังวลเกี่ยวกับขนาดและความนิยมของฝ่าหลุนกงโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพบสมาชิกอาวุโสของพรรคคอมมิวนิสต์จีนจำนวนมากที่เป็นผู้ฝึกฝนฝ่าหลุนกง นอกจากนี้เขายังมีความเชื่อว่ามีความเป็นไปได้ที่กองกำลังต่างชาติจะอยู่เบื้องหลังการประท้วงของฝ่าหลุนกง เนื่องจากผู้ก่อตั้งฝ่าหลุนกง หลี่หงจือ ได้อพยพไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา และยังคงแสดงความกังวลเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตของพวกเขาเพื่อประสานงานการสาธิตกิจกรรมขนาดใหญ่ โดยเขายังบอกด้วยว่าปรัชญาทางศีลธรรมของฝ่าหลุนกงขัดแย้งกับค่านิยมที่ไม่เชื่อในหลักของลัทธิมาร์กซิสต์-เลนิน ดังนั้นจึงเป็นการแข่งขันทางอุดมการณ์รูปแบบหนึ่ง

ในวันที่ 20 กรกฎาคม ปี 1999 กองกำลังรักษาความปลอดภัยได้เข้าควบคุมตัวผู้ฝึกฝ่าหลุนกงชั้นนำหลายพันคน และคนกลุ่มนี้ถูกตั้งข้อหาในเวลาต่อมา โดยกระทรวงกิจการพลเรือนของสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ออกกฎหมายให้สมาคมฝ่าหลุนกงเป็นองค์กรที่ผิดกฎหมายซึ่ง "มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย สนับสนุนไสยศาสตร์ เผยแพร่ความเข้าใจผิด หลอกลวงประชาชน ยุยงและสร้างความปั่นป่วน และเป็นอันตรายต่อความมั่นคงทางสังคม" รวมถึงกระทรวงความมั่นคงสาธารณะได้ออกหนังสือเวียนห้ามประชาชนฝึกฝ่าหลุนกงเป็นกลุ่ม ครอบครองคำสอนของฝ่าหลุนกง แสดงธงหรือสัญลักษณ์ของฝ่าหลุนกง หรือทำการประท้วง โดยจุดมุ่งหมายของการรณรงค์ คือต้องการที่จะกำจัดกลุ่มโดยใช้วิธีการต่าง ๆ ¹⁵ มีการดำเนินการยึดและการทำลายหนังสือ เทป และสื่ออื่น ๆ ของฝ่าหลุนกงในที่สาธารณะ และมีการปิดกั้นการเข้าถึงเว็บไซต์อินเทอร์เน็ตทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับฝ่าหลุนกง นอกจากนี้ยังมีความพยายามในการเซ็นเซอร์เว็บไซต์ของฝ่าหลุนกงที่อยู่นอกอาณาเขตของแผ่นดินจีน โดยสถาบันการศึกษาของจีนที่ได้รับทุนสนับสนุนจากรัฐบาลสองแห่งได้เจาะระบบเข้าไปในผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตของแคนาดาที่เป็นโฮสต์เว็บไซต์ฝ่าหลุนกง¹⁶

นับตั้งแต่การปราบปรามเริ่มขึ้น ผู้ฝึกฝ่าหลุนกงหลายแสนคนถูกจับกุมและควบคุมตัว มีการประมาณการว่าร้อยละ 15 ของประชากรเป็นอย่างน้อยที่ถูกจองจำในค่ายแรงงาน การค้นพบนี้ได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา ตามข้อมูลของกลุ่มสิทธิมนุษยชน มีผู้ต้องขังที่ถูกบังคับใช้แรงงาน ถูกทรมาน ถูกประหารชีวิตตามอำเภอใจ รวมถึงการเก็บอวัยวะ ในปี 2009 เดอะนิวยอร์กไทม์รายงานว่ามิผู้เสียชีวิตอย่างน้อย 2,000 คน นอกจากนี้ยังมีการเปิดตัวโครงการโฆษณาชวนเชื่อผ่านสื่อต่าง ๆ เพื่อให้กลุ่มลัทธิความเชื่อดังกล่าวถูกมองว่าเป็น "ลัทธิชั่วร้าย" รวมถึงมีการเผยแพร่บทความเกือบ 400 บทความในสื่อของรัฐเพื่อโจมตีฝ่าหลุนกง¹⁷

¹⁴ DAILY NEWS. (2014). Why China fears the Falun Gong. Retrieved 4 January 2022. From <https://www.dailynews.com/2014/07/14/why-china-fears-the-falun-gong/>

¹⁵ ฝ่าหลุนกง. เข้าถึงเมื่อ 4 มกราคม 2565. เข้าถึงได้จาก https://hmong.in.th/wiki/Falun_Dafa

¹⁶ Erin Chlopak. (2001). China's Crackdown on Falun Gong. Retrieved 4 January 2022. From <https://digitalcommons.wcl.american.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=&httpsredir=1&article=1435&context=hrbrief>

¹⁷ DAILY NEWS. (2014). Why China fears the Falun Gong. Retrieved 4 January 2022. From <https://www.dailynews.com/2014/07/14/why-china-fears-the-falun-gong/>

3.2.2 การเคลื่อนไหวทางการเมืองของ หู เจีย นักบรรณคดีสิทธิมนุษยชน

หู เจีย เป็นที่รู้จักในเรื่องการต่อสู้กับการละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศจีน ส่งเสริมเสรีภาพในทิเบต และต่อต้านการแพร่กระจายของเอชไอวี ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2539 เขาเริ่มกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีจุดมุ่งหมายเพิ่มความเข้าใจและความตระหนักรู้เกี่ยวกับการแพร่ระบาดของเชื้อเอชไอวีในประเทศจีน โดยใช้วิธีการถ่ายทอดข่าวสารและข้อมูลเกี่ยวกับการรณรงค์ผ่านทางอินเทอร์เน็ต สไกป์ และสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย หู เจียเป็นหนึ่งในผู้ไม่เห็นด้วยกับพรรคคอมมิวนิสต์จีน เขาได้รวบรวมบทความ และนำเสนอผลงานของฝ่ายตรงข้าม โดยร่วมมือกับสื่อต่างประเทศและสถานทูตเพื่อส่งข้อมูลให้แก่พวกเขาเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่พรรคคอมมิวนิสต์จีนก่อขึ้น ซึ่งการเคลื่อนไหวทางการเมืองของเขาในครั้งนี้ไปสู่ความขัดแย้งอย่างรุนแรงระหว่างตัวเขากับฝ่ายตุลาการของรัฐบาลจีน หู เจียถูกตัดสินโทษหลายครั้งในความผิดฐาน "โค่นล้มอำนาจของรัฐ" และถูกจำคุกในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549 ในปีต่อมาหลังถูกปล่อยตัวชื่อเสียงของเขาถูกพูดถึงอีกครั้งจาก “letter of a thousand signatures” เมื่อเขาได้ยื่นสิ่งนี้ถึงประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐประชาชนหู จินเทา รวมถึงการประชุมพรรคคอมมิวนิสต์เมื่อวันที่ 15 ตุลาคมของปีนั้น ซึ่งเป็นเรื่องที่เขาได้รับแจ้งจากนาย ลู่ เกิงซง ผู้ถูกจับกุมซึ่งเคยเป็นอาจารย์ในโรงเรียนตำรวจเจ้อเจียงแต่ภายหลังได้ลาออกจากการสอนและเริ่มเขียนรายงานเกี่ยวกับการทุจริตและการปฏิบัติที่ผิดศีลธรรม หู เจีย ได้เขียนข้อความและประกาศเชิญชวนให้ผู้อื่นที่เห็นด้วยกับเขาลงชื่อผ่านอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีผู้ร่วมลงชื่อจดหมายฉบับนี้ไม่น้อยกว่า 1,060 คน โดยคนเหล่านี้เป็นตัวแทนเสียงจากความหลากหลายทางความขัดแย้งของจีน ซึ่งมีตั้งแต่บุคคลธรรมดาทั่วไปจนถึงบุคคลระดับปัญญาชน รวมถึงสมาชิกของกลุ่มพรรคประชาธิปไตย และมีบุคคลบางส่วนที่เขารู้จักซึ่งเป็นผู้ที่เขียนเรียกร้องเสรีภาพสำหรับผู้วิจารณ์ระบอบการปกครองผ่านทางอินเทอร์เน็ตบ่อยครั้ง หู เจีย ยังคงวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลพรรคคอมมิวนิสต์จีนถึงด้านสิทธิมนุษยชนอย่างต่อเนื่อง¹⁸ รวมถึงจดหมายฉบับเดือนกันยายน พ.ศ.2550 ที่เขียนถึง เถิง เปียว เพื่อนนักเคลื่อนไหวด้านสิทธิมนุษยชนและทนายความด้านสิทธิมนุษยชนชั้นนำ เรื่อง "The Real China and the Olympics" จดหมายดังกล่าวมีรายละเอียดเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างเจาะจงในวงกว้างโดยรัฐบาล และเรียกร้องให้ประชาคมระหว่างประเทศยึดถือตามคำสัญญาปักกิ่งที่ให้ไว้เมื่อเสนอชื่อประเทศจีนเป็นเจ้าภาพการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก รวมถึงการปรับปรุงสิทธิมนุษยชน ในเวลาต่อมาเขาถูกจับกุมตัวอีกครั้งในวันที่ 30 มกราคม พ.ศ.2551 โดยถูกตั้งข้อหา "ยุยงให้ล้มล้างอำนาจรัฐ"¹⁹

dailynews.com/2014/07/14/why-china-fears-the-falun-gong/

¹⁸ Gariwo. HU JIA (1973) journalist and the man behind the “letter of a thousand signatures”.

Retrieved 5 January 2022. From <https://en.gariwo.net/righteous/civil-courage/hu-jia-7587.html>

¹⁹ Human Rights Watch. (2008). China: Release Jailed Rights Activist Hu Jia Retrieved 5 January 2022.

From <https://www.hrw.org/news/2008/10/02/china-release-jailed-rights-activist-hu-jia>

3.2.3 เหตุการณ์การจลาจลในเมืองอุรุมชี ในเขตปกครองตนเองซินเจียงอุยกูร์

เหตุการณ์ที่นำไปสู่การจลาจลเริ่มต้นในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2552 ในมณฑลกว่างตุงทางตอนใต้ของประเทศจีน โดยชนวนที่ทำให้เกิดเหตุเริ่มต้นจากพนักงานโรงงานชายชาวยุกูร์ถูกกล่าวหาว่าล้วงละเมิดทางเพศเพื่อนร่วมงานเพศหญิงที่เป็นชาวฮั่นซึ่งถือเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ส่วนใหญ่ของประเทศจีน ซึ่งเหตุการณ์นี้นำไปสู่การปะทะกันระหว่างกลุ่มคนสองชาติพันธุ์²⁰เกิดการทะเลาะวิวาท และการปะทะกันรุนแรงที่โรงงานของเล่นในเมืองเฉากวนในช่วงดึกของวันที่ 25 มิถุนายน และต่อเนื่องไปจนถึงเช้าของวันที่ 26 มิถุนายน โดยเหตุการณ์นี้มีผู้เกี่ยวข้องเป็นคนงานหลายร้อยคนส่งผลให้มีชาวยุกูร์ที่เป็นแรงงานต่างด้าวจากซินเจียงทั้งหมด 60 คน ถูกทุบตี และนำส่งโรงพยาบาล มีการรายงานจำนวนผู้เสียชีวิตแตกต่างกันออกไปแต่มีข้อมูลที่ตรงกัน และชัดเจนว่ามีชาวยุกูร์เสียชีวิตจากเหตุการณ์ดังกล่าวอย่างน้อย 2 คน ภาพของเหตุการณ์การปะทะกันของสองกลุ่มที่ปรากฏให้เห็นถึงการทุบตี และการสังหารของกลุ่มคนร้ายที่ใช้อาวุธแท่งเหล็กทุบตีเหยื่อบนท้องถนนถูกถ่ายทอดผ่านสถานีโทรทัศน์ของรัฐ ซึ่งสามารถรับชมวิดีโอเหตุการณ์ดังกล่าวได้บน Youtube และเว็บไซต์สังคมออนไลน์อื่น ๆ ทำให้ชาวยุกูร์จำนวนมากเห็นวิดีโอเหตุการณ์ดังกล่าว

หลายวันผ่านไปหลังเกิดเหตุการณ์รัฐบาลยังคงไม่มีการประกาศจับกุมกลุ่มคนร้าย ส่งผลให้จำนวนชาวยุกูร์ในอุรุมชีโกรธแค้นมากขึ้น และนับเป็นจุดเริ่มต้นของการเดินทางออกมาประท้วงในที่สาธารณะอย่างสงบของชาวยุกูร์ในเย็นวันอาทิตย์ที่ 5 กรกฎาคม แต่แล้วก็เกิดการปะทะรุนแรงขึ้นในคืนนั้นจนถึงเช้าวันต่อมา ทำให้มีชาวฮั่นและชาวยุกูร์เสียชีวิต รวมถึงบาดเจ็บเป็นจำนวนมาก มีผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์จลาจลดังกล่าวเกือบ 200 คน และบาดเจ็บกว่า 1,600 คน นอกจากนี้ยังมีการรายงานการจับกุมผู้ทำผิดจากสำนักข่าวของรัฐบาลสำนักข่าวซินหัว เกี่ยวกับตัวเลขสะสมของผู้ที่ถูกจับกุมในวันที่ 7 กรกฎาคมว่ามีจำนวนมากกว่า 1,400 ราย²¹

หลังจากเหตุการณ์ดังกล่าวถูกเผยแพร่บนสังคมออนไลน์จำนวนมาก รัฐบาลจีนได้ตัดการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตในบางส่วนของเมืองซินเจียงเพื่อป้องกันไม่ให้ข้อมูลเหตุการณ์จลาจลที่รุนแรงไม่ให้แพร่กระจายออกไป อีกทั้งรายงานที่ยืนยันจากผู้ใช้เว็บไซต์และกลุ่มสิทธิมนุษยชนระบุว่าเจ้าหน้าที่ระดับสูงของพรรคคอมมิวนิสต์ในเมืองอุรุมชีกล่าวว่า “เราได้ทำการตัดการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในบางพื้นที่ของอุรุมชี เพื่อระงับการจลาจลอย่างรวดเร็ว และป้องกันความรุนแรงไม่ให้แพร่กระจายไปยังที่อื่น” รวมถึงใช้มาตรการควบคุมการเคลื่อนไหวและข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ในอุ

²⁰ Nathan Beauchamp-Mustafaga. (2019). *Bearing Witness 10 Years On: The July 2009 Riots in Xinjiang*. Retrieved 4 January 2022. From <https://thediomat.com/2019/07/bearing-witness-10-years-on-the-july-2009-riots-in-xinjiang/>

²¹ Linda Benson. (2009). *Ethnic Tension in China: From Guangdong to Xinjiang*. Retrieved 4 January 2022. From <https://www.e-ir.info/2009/08/21/ethnic-tension-in-china-from-guangdong-to-xinjiang/>

รุมซีบนอินเทอร์เน็ต²² เป็นที่ทราบกันว่าจีนมีระบบการควบคุมอินเทอร์เน็ตที่ซับซ้อน ซึ่งคอยเฝ้าดูพฤติกรรมของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตจีน หลังจากเกิดเหตุการณ์จลาจลขึ้นส่งผลให้มีการควบคุมเว็บไซต์การค้นหา โดยมีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตจำนวนมากรายงานว่าไม่สามารถค้นหาผลลัพธ์ได้เมื่อพิมพ์คำว่า "อุรุมซี" ลงในเว็บไซต์ Search Engine ของประเทศจีน โดยข่าวสารและข้อมูลจากเหตุการณ์จลาจลดังกล่าวถูกนำเสนอผ่านเว็บไซต์ข่าวของจีน จีนฮั่ว เพื่อปิดโอกาสการแสดงความคิดเห็น และป้องกันไม่ให้เกิดการโพสต์เชิงลบเกี่ยวกับข่าวเหตุการณ์ดังกล่าว นอกจากนี้ยังมีการปิดกั้นการเข้าถึงเว็บไซต์สังคมออนไลน์ด้วย เช่น Twitter Fanfou และ Youku²³

เนื่องจากพฤติกรรมการเคลื่อนไหวทางการเมืองในอินเทอร์เน็ตที่เกิดขึ้นอาจเป็นสาเหตุทำให้เกิดความสั่นคลอนต่อภาพลักษณ์ และความมั่นคงของรัฐบาลในอนาคต แต่ในขณะเดียวกันอินเทอร์เน็ตก็ถือเป็นประตูที่เปิดประเทศจีนสู่สายตาประชาคมโลก โดยรัฐบาลจีนได้ออกมาตรการ The Great Firewall เพื่อนำมาแก้ไขปัญหาลักษณะนี้ ซึ่งถือเป็นความท้าทายของรัฐบาลสำหรับมาตรการดังกล่าวว่าจะสามารถจัดการควบคุมเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต และป้องกันการสั่นคลอนความมั่นคงของรัฐได้หรือไม่

3.3 โครงการ The Great Firewall of China

โครงการ The Great Firewall เป็นชื่อที่สื่อชาวตะวันตกใช้เรียกระบบย่อยของโครงการ Golden Shield²⁴ โดยมีจุดเริ่มต้นในปี 1979 เต็ง เสี่ยวผิง ได้ประกาศใช้นโยบายเปิดประตูเพื่อนำความรู้ตะวันตกและเปิดประเทศสู่การค้าและการลงทุนจากต่างประเทศ ส่งผลให้หลังจากใช้นโยบายดังกล่าว จีนได้พยายามสร้างสมดุลระหว่าง "การเปิดกว้าง" สู่โลกตะวันตกและป้องกันประชาชนของตนให้ห่างจากอิทธิพลของตะวันตก เต็ง เสี่ยวผิง กล่าวว่า "ถ้าคุณเปิดหน้าต่างเพื่อรับอากาศบริสุทธิ์ คุณต้องคาดหวังว่าจะมีแมลงวันบินเข้ามา"²⁵ สิ่งนี้หมายความว่าในขณะที่การเปิดประเทศจีนสู่โลกจะนำมาซึ่งการพัฒนาและความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ แต่ขณะเดียวกันก็เป็นช่องว่าง

²² The Sydney Morning Herald. (2009). **Internet cut in Urumqi to contain violence: media**. Retrieved 4 January 2022. From <https://www.smh.com.au/technology/internet-cut-in-urumqi-to-contain-violence-media-20090707-dbl4.html>

²³ Mark Ward. (2009). **China clampdown on tech in Urumqi**. Retrieved 4 January 2022. From <http://news.bbc.co.uk/2/hi/technology/8136944.stm>

²⁴ Sonali Chandel, Zang Jingji, Yu Yunnan, Sun Jingyao and Zhang Zhipeng, **The Golden Shield Project of China: A Decade Later An in-depth study of the Great Firewall**, (Nanjing: College of Engineering and Computing Sciences, New York Institute of Technology, 2019), 112

²⁵ Pingp. (2011). **The Great Firewall of China: Background**. Retrieved 4 January 2022. From <https://cs.stanford.edu/people/eroberts/cs181/projects/2010-11/FreedomOfInformationChina/the-great-firewall-of-china-background/index.html>

สำหรับการไหลผ่านข้อมูลบางอย่างที่จะทำให้เกิดความเชื่อและอุดมการณ์แบบตะวันตกที่รัฐบาลไม่ต้องการ ซึ่งรัฐบาลจีนมองว่าเป็น 'ความเสียหาย' อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้²⁶ ซึ่งจะทำให้เห็นถึงแรงจูงใจที่สำคัญที่สุดของเบื้องหลังโครงการนี้ คือ การใช้โครงสร้างพื้นฐานด้านข้อมูลเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลจากศูนย์กลางไปยังจังหวัดต่าง ๆ รวมถึงเชื่อมโยงข้อมูลไปยังรัฐบาลกับกระทรวง และรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ เครือข่ายเหล่านี้ทำให้รัฐบาลกลางสามารถควบคุมการไหลของข้อมูลและติดตามรัฐบาลท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือแม้แต่ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตคาเฟ่ได้อย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพมากขึ้นในประเทศจีน เนื่องจากอินเทอร์เน็ตทำให้เกิดช่องว่างในการแสดงความคิดเห็นของคนจีน รวมถึงรัฐบาลจีนให้ความสำคัญกับเสถียรภาพทางการเมือง จึงได้กำหนดการควบคุมการไหลของข้อมูลที่มีอยู่ในอินเทอร์เน็ตมากขึ้น สำนักงานโฆษณาชวนเชื่อของพรรคคอมมิวนิสต์พยายามที่จะควบคุมและตรวจสอบทุกแง่มุมของอินเทอร์เน็ต ในขณะที่เดียวกันได้ออกคำสั่งห้ามการตีพิมพ์นิตยสาร หนังสือพิมพ์ หรือ หนังสือ "ลี้มล้าง" ตลอดจนเนื้อหาของละครหรือภาพยนตร์²⁷

ตารางที่ 1 ตารางการทำงานของโครงการ The Great Firewall of China

TABLE 1. THE TIMELINE OF THE GREAT FIREWALL IN CHINA

Year	Major Events
1996	The Great Firewall was first set up
2004	The services of keyword screening and sensitive words masking were introduced by Cisco.
2004	Wikipedia got blocked for the first time (It is accessible now) [4]
2007	YouTube launched Hong Kong substation, and somehow its use in Chinese mainland started being blocked.
2008	Facebook got blocked
2009	Twitter got blocked
2010	Google claimed that it was attacked by Chinese hackers because it refused to allow the Chinese government to control its server in Beijing. A few days later, Google was blocked.
2014	Instagram was blocked.
2015	All foreign websites with a domain name co.jp are blocked

ที่มา : (The Golden Shield Project of China: A Decade Later An in-depth study of the Great Firewall, 2019, p. 112)

จากตารางดังกล่าวจะให้เห็นได้ว่าการทำงานของโครงการ The Great Firewall of China ดังต่อไปนี้

- ปี 1996 เริ่มมีการติดตั้งระบบ The Great Firewall

²⁶ Wei Chun Chew. (2018). **How It Works: Great Firewall of China**. Retrieved 4 January 2022. From <https://medium.com/@chewweichun/how-it-works-great-firewall-of-china-c0ef16454475>

²⁷ Jongpil Chung. (2008, September-October). "Comparing Online Activities in China and South Korea: The Internet and the Political Regime," *Asian Survey*. 48(5) ; 732.

- ปี 2004 มีการดำเนินการตรวจสอบคำค้นหาสำคัญ และซ่อนคำที่มีความละเอียดอ่อน นอกจากนี้ในปีเดียวกันได้ปิดกั้นการเข้าถึงเว็บไซต์ Wikipedia
- ปี 2007 มีการเปิดตัวสำนักงานย่อยของเว็บไซต์ Youtube ในฮ่องกง และเริ่มมีการปิดกั้นการเข้าถึงเว็บไซต์ดังกล่าวในประเทศจีนแผ่นดินใหญ่
- ปี 2008 ประเทศจีนได้ปิดกั้นการเข้าถึง Facebook
- ปี 2010 Google อ้างว่าถูกโจมตีโดยแฮกเกอร์ชาวจีน เนื่องจากไม่ยินยอมให้รัฐบาลจีนควบคุมเซิร์ฟเวอร์ของตนในปักกิ่ง และไม่กี่วันต่อมา Google ถูกปิดกั้นการเข้าถึง²⁸

3.4 สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า ในช่วงแรกของการเข้ามาของอินเทอร์เน็ตในประเทศจีน ผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้มีรายได้ และปัญญาชนเป็นหลัก โดยในแต่ละปีมีจำนวนผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอินเทอร์เน็ตส่งผลทำให้พฤติกรรมของประชาชนจีนบางส่วนเปลี่ยนแปลงไป เช่น การรับข่าวสาร การเสพสื่อบันเทิง รวมถึงการเกิดสังคมออนไลน์

การพัฒนาเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตถือเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ แต่ในขณะเดียวกันก็สร้างความกังวลต่อรัฐบาลจีนด้วย เนื่องจากประเทศจีนมีการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกความคิดเห็นทางการเมืองจึงทำให้เกิดปัจจัยที่ผลักดันให้ประชาชนแสวงหาพื้นที่หรือเวทีเพื่อแสดงออกความคิดเห็นที่แตกต่างซึ่งอินเทอร์เน็ตถือเป็นพื้นที่ที่ตอบโจทย์ เพราะมีการสื่อสารที่ไร้ขอบเขตทำให้เกิดช่องว่างในการแสดงความคิดเห็น และรับข้อมูลข่าวสารต่างๆ ได้จากทั่วทุกมุมโลก ซึ่งทำให้รัฐเกิดความกังวลในเรื่องการเคลื่อนไหวทางการเมือง การออกมาเรียกร้องสิทธิ แสดงความคิดเห็นที่แตกต่างทางการเมืองบนอินเทอร์เน็ต และการชักชวนนัดหมายในสังคมออนไลน์ซึ่งอาจนำไปสู่การก่อจลาจล อีกทั้งพฤติกรรมที่อาจนำไปสู่การสั่นคลอนความมั่นคงของรัฐ จะเห็นได้จาก การเผยแพร่ความคิดของกลุ่มลัทธิฝ่าหลุนกง การเรียกร้องสิทธิมนุษยชนของนาย หูเจี๋ย รวมถึงเหตุการณ์การจลาจลที่เมืองซินเจียงอุยกูร์

จากสิ่งที่กล่าวมาทำให้รัฐบาลจีนจำเป็นต้องมีการจัดตั้งโครงการ The Great Firewall of China เพื่อให้รัฐบาลสามารถตรวจสอบ และเซนเซอร์ข้อความหรือข้อมูลข่าวสารที่ละเอียดอ่อน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ และสร้างความสั่นคลอนให้แก่รัฐบาลพรรคคอมมิวนิสต์จีน โครงการนี้ถือเป็นมาตรการที่ส่งผลต่อการป้องกันรัฐบาลในระยะยาว เนื่องจากเทคโนโลยีมีการ

²⁸ Sonali Chandel, Zang Jingji, Yu Yunnan, Sun Jingyao and Zhang Zhipeng, *The Golden Shield Project of China: A Decade Later An in-depth study of the Great Firewall*, (Nanjing: College of Engineering and Computing Sciences, New York Institute of Technology, 2019), 112

พัฒนาอย่างไม่หยุดยั้งและโลกก้าวสู่ความเป็นโลกาภิวัตน์ ซึ่งถือเป็นการท้าทายอนาคตของรัฐบาลจีน ที่จะจัดการปัญหาดังกล่าวภายใต้บริบทความเป็นโลกาภิวัตน์ที่จีนก้าวขึ้นสู่การเป็นมหาอำนาจโลก ทางการเมืองและเศรษฐกิจ ดังที่จะได้กล่าวถึงรายละเอียดเรื่องการจำกัดเสรีภาพในการใช้อินเทอร์เน็ตของจีนในบทถัดไป

บทที่ 4

การจำกัดเสรีภาพการใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศจีนในยุครัฐบาลสีจิ้นผิง พ.ศ. 2555-2564

อินเทอร์เน็ตในประเทศจีนมีการพัฒนาและมีการเติบโตของเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ปัจจุบันจีนยังก้าวขึ้นสู่การเป็นประเทศมหาอำนาจของโลก แต่ในขณะเดียวกันรัฐบาลยังจำกัดเสรีภาพ รวมถึงออกมาตรการควบคุมการใช้งานของผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตในประเทศจีน จะเห็นได้จากข้อมูลดังต่อไปนี้

4.1 การใช้งานอินเทอร์เน็ตในยุครัฐบาลสีจิ้นผิง

การใช้งานอินเทอร์เน็ตในประเทศจีนมีอัตราการเติบโตของจำนวนผู้ใช้งานในประเทศอย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้จากรายงานทางสถิติเกี่ยวกับสถานการณ์พัฒนาอินเทอร์เน็ตของจีน จากการเปิดเผยของศูนย์เครือข่ายอินเทอร์เน็ตจีน (China Internet Network Information Center : CNNI) ที่ระบุว่า ณ เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2564 จีนประชากรผู้ใช้อินเทอร์เน็ตจำนวน 1.001 พันล้านคน ซึ่งมีจำนวนผู้ใช้เพิ่มขึ้นจากเดือนธันวาคม พ.ศ. 2563 ถึง 21.75 ล้านคน และมีอัตราการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตสูงถึงร้อยละ 71.6 โดยในรายงานได้ระบุว่าสาเหตุที่ทำให้จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องมีสาเหตุมาจากบริษัทอินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีได้ขยายการบริการไปสู่หมู่บ้านในชนบทอย่างต่อเนื่อง ทำให้จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในชนบทเพิ่มขึ้นเป็น 297 ล้านคน ด้วยอัตราการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตในชนบทที่ร้อยละ 59.2²⁹ นอกจากนี้ยังมีข้อมูลของบริษัท Hootsuite ที่เผยแพร่ในเดือนมกราคม พ.ศ. 2564 ที่ระบุว่า จีนเป็นประเทศที่มีจำนวนผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตมากที่สุดในโลก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยการใช้งานอินเทอร์เน็ตวันละ 5 ชั่วโมง 22 นาที³⁰

ในช่วง เดือนเมษายน พ.ศ. 2564 จีนกลายเป็นประเทศที่มีเครือข่ายข้อมูลและการสื่อสารที่ใหญ่ที่สุดในโลก โดยมีสัดส่วนผู้ใช้บรอดแบนด์ไฟเบอร์ออปติกในประเทศเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 94 ด้วยความเร็วเฉลี่ย 51.2Mbps ขณะที่ความเร็วเครือข่ายมือถืออยู่อันดับที่ 4 จาก 139 ประเทศและภูมิภาคทั่วโลก รวมถึงยังเป็นผู้นำโลกทั้งในด้านจำนวน มาตรฐาน และนวัตกรรมแอปพลิเคชัน โดยในเดือนพฤษภาคม จีนได้ถือครองสิทธิบัตรที่จำเป็นสำหรับ 5G เป็นสัดส่วนร้อยละ 38 ของโลก นอกจากนี้จากสถานการณ์การเกิดโรคระบาดของโรคโควิด-19 ส่งผลให้ธุรกิจจัดส่งอาหารสดและยารักษาโรคผ่านระบบออนไลน์ในจีนเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยในช่วงเดือนมิถุนายน มีจำนวนผู้ใช้บริการ

²⁹ MGR Online. (2564). จำนวน “ชาวเน็ต” จีนทะลุ 1 พันล้าน คนสั่งอาหารออนไลน์แตะ 469 ล้าน. เข้าถึงเมื่อ 28 มกราคม 2565. เข้าถึงได้จาก <https://mgronline.com/china/detail/9640000084612>

³⁰ กรุงเทพธุรกิจ. (2564). “จีน” กับ “กฎแห่งอินเทอร์เน็ต” ฤกษ์ปฏิวัติวัฒนธรรมรอบใหม่. เข้าถึงเมื่อ 28 มกราคม 2565. เข้าถึงได้จาก <https://www.bangkokbiznews.com/blogs/columnist/962181>

ถึง 469 ล้านคน ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดือนธันวาคม ปี 2563 ถึง 49.76 ล้านคน รวมถึงจำนวนผู้ใช้งานระบบการทำงานออนไลน์ที่มีจำนวน 381 ล้านคน ซึ่งแบ่งเป็นอัตราการใช้วิดีโอออนไลน์หรือการประชุมทางไกล และการแก้ไขเอกสารร่วมกันแบบออนไลน์ร้อยละ 23.8 ในขณะที่จำนวนผู้ใช้บริการทางการแพทย์ออนไลน์มีจำนวน 239 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 23.7 ของจำนวนผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตทั้งหมด โดยมีการให้บริการตรวจวินิจฉัย การเบิกค่าประกันสุขภาพ การจำหน่ายยา การประกันสุขภาพ³¹

4.1.1 เว็บไซต์และแอปพลิเคชันที่ผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตจีนนิยมใช้

จีนมีความก้าวหน้าในการใช้งานอินเทอร์เน็ตอย่างมากและมีแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ มากมาย โดยผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศจีนมีพฤติกรรมการใช้บริการออนไลน์ ตั้งแต่ การซื้อสินค้าออนไลน์ การชำระเงินออนไลน์ ดูภาพยนตร์ เล่นเกมส์ ตลอดจนการใช้สังคมออนไลน์ ซึ่งแพลตฟอร์มส่วนใหญ่เป็นของบริษัทในประเทศจีนเอง และใช้เฉพาะในหมู่คนจีน³²

4.1.1.1 Baidu (百度)

www.baidu.com เป็นเว็บไซต์ที่ให้บริการในรูปแบบ Search Engine ซึ่งถูกสร้าง และพัฒนาจากบริษัท Baidu ซึ่งเป็นบริษัทข้ามชาติที่ก่อตั้งโดย โรบิน หลี่ ในปี 2543 โดยมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่กรุงปักกิ่ง ประเทศจีน Baidu เป็นบริษัทเทคโนโลยี การค้นหาทางอินเทอร์เน็ตและบริการอินเทอร์เน็ตของจีน นอกจากนี้ยังเป็นหนึ่งในบริษัทอินเทอร์เน็ตที่ใหญ่ที่สุดในโลก³³

เว็บไซต์ Baidu เป็นเว็บ Search Engine ที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในประเทศจีนซึ่งมีจำนวนผู้ใช้งาน 558 ล้านคน และมีส่วนแบ่งการตลาดร้อยละ 73.86 ในการใช้งานทุกอุปกรณ์ (เดสก์ท็อป มือถือ และแท็บเล็ต) เนื่องจากเว็บไซต์มีการพัฒนาแพลตฟอร์มของตนเองที่มีความเข้าใจภาษา วัฒนธรรม และความต้องการในการค้นหาของผู้ใช้จีน รวมถึงมีการแปลเนื้อหาข้อมูลสำหรับแพลตฟอร์มในจีนซึ่งมีความสำคัญต่อการเชื่อมต่อการเข้าถึงข้อมูลที่ใช้ชาวจีนต้องการค้นหา นอกจากนี้ยังมีการให้บริการการค้นหาข้อมูล ข่าวสาร รูปภาพ วิดีโอ บล็อก และบริการอื่น ๆ อีกมากมายแล้วนั้นเว็บไซต์นี้ยังมีเว็บไซต์ย่อย เช่น Baidu Baike ที่เทียบได้กับ Wikipedia, Baidu

³¹ MGR Online. (2564). จำนวน “ชาวเน็ต” จีนทะลุ 1 พันล้าน คนสั่งอาหารออนไลน์แตะ 469 ล้าน. เข้าถึงเมื่อ 28 มกราคม 2565. เข้าถึงได้จาก <https://mgronline.com/china/detail/9640000084612>

³² กรุงเทพธุรกิจ. (2564). “จีน” กับ “กฎแห่งอินเทอร์เน็ต” ฤกษ์ปฏิวัติวัฒนธรรมรอบใหม่. เข้าถึงเมื่อ 28 มกราคม 2565. เข้าถึงได้จาก <https://www.bangkokbiznews.com/blogs/columnist/962181>

³³ TechTarget Contributor. (2018). Baidu. Retrieved 28 January 2022. From <https://whatis.techtarget.com/definition/Baidu>

Zhidao เทียบได้กับ Quora และ Baidu Images ที่ใช้สำหรับการค้นหาด้วยภาพ และอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่ทำให้เว็บไซต์ Baidu ได้รับความนิยมอย่างมาก คือ การใช้มาตรการ Great Firewall ของรัฐบาลจีนส่งผลให้แพลตฟอร์มตะวันตกส่วนใหญ่ถูกจำกัดการเข้าถึงในประเทศจีน³⁴

4.1.1.2 Weibo (微博)

Sina Weibo หรือ Weibo (微博) คือ เว็บไซต์ไมโครบล็อก (microblogging website) ของประเทศจีน ซึ่งชื่อของเว็บไซต์นี้มาจากคำภาษาจีน “微博” ที่แปลว่า ไมโครบล็อก Weibo เป็นเว็บไซต์ที่ให้บริการด้านสังคมออนไลน์ที่รูปแบบของเว็บไซต์มีความคล้ายคลึงกับ Twitter ผสม Facebook ซึ่งบริษัท Sina Corporation เป็นผู้เจ้าของ และเป็นผู้พัฒนาเว็บไซต์นี้ได้เปิดให้บริการครั้งแรกในเดือนสิงหาคม ปี 2552 ปัจจุบันเว็บไซต์ดังกล่าวสามารถใช้งานได้ทั้งบนเว็บไซต์ และแอปพลิเคชัน ซึ่งสามารถรองรับภาษาได้ทั้งหมด 3 ภาษา คือ ภาษาจีน ตัวอักษรแบบย่อ (Simplified Chinese), ภาษาจีน ตัวอักษรแบบดั้งเดิม (Traditional Chinese), และภาษาอังกฤษ³⁵

ปัจจุบัน Weibo ถือเป็นแพลตฟอร์มสังคมออนไลน์ที่ใหญ่เป็นอันดับสองรองจาก WeChat ที่ได้รับความนิยมจากผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตจีน เห็นได้จากข้อมูลจำนวนผู้ใช้งาน 516 ล้านคนต่อเดือน ในไตรมาสที่ 4 ปี 2019 โดยอิงจากการการแบ่งปัน เผยแพร่ และรับข้อมูลของผู้ใช้งาน³⁶ ซึ่งจะเห็นได้จากการเคลื่อนไหวของผู้ใช้งานบนเว็บไซต์ที่มีการโพสต์วิดีโอคลิปใหม่ถึง 1,300,000 คลิปต่อวัน มีการโพสต์ภาพสูงถึง 100 ล้านรูป การ Live Stream 2 แสนคลิปต่อวัน รวมถึงการโพสต์บทความบนหน้าเว็บไซต์ สูงถึง 114,000,000 บทความ³⁷ นอกจากนี้พฤติกรรมของผู้ใช้งานชาวจีนส่วนมากมีการใช้งานแพลตฟอร์มนี้เพื่อติดตามกระแสสังคมใหม่ ๆ และความบันเทิงบนเว็บไซต์³⁸ คือ การรับชมวิดีโอผ่านทางอินเทอร์เน็ต การดูวิดีโอคลิปสั้น ๆ ฟังเพลงออนไลน์ ดูข่าวออนไลน์ ดูถ่ายทอดสดออนไลน์ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 43.4 ของช่วงเวลาที่ผู้ใช้งานชาวจีนอยู่บนโลก

³⁴ CRESTY LEE. (2021). MOST POPULAR SEARCH ENGINES IN CHINA – 2021. Retrieved 28 January 2022. From <https://www.theegg.com/seo/china/most-popular-search-engines-in-china-2021/>

³⁵ IH DIGITAL (2563). คู่มือการตลาด Weibo: อธิบายหมดเปลือก Weibo คือ อะไร ทำอะไรได้บ้าง?. เข้าถึงเมื่อ 28 มกราคม 2565. เข้าถึงได้จาก <https://www.ihdigital.co.th/what-is-weibo/>

³⁶ Shulin Hu. (2020). Weibo – How is China’s second largest social media platform being used for social research?. Retrieved 28 January 2022. From <https://blogs.lse.ac.uk/impactofsocialsciences/2020/03/26/weibo-how-is-chinas-second-largest-social-media-platform-being-used-for-social-research/>

³⁷ ไอที 24 ชั่วโมง. (2562). Weibo เว็บไซต์ยอดนิยมอันดับ 1 ในจีน เผยชาวจีนชอบดูอะไรในโลกออนไลน์. เข้าถึงเมื่อ 28 มกราคม 2565. เข้าถึงได้จาก <https://www.it24hrs.com/2019/weibo-stats-come-thailand/>

³⁸ IH DIGITAL (2563). คู่มือการตลาด Weibo: อธิบายหมดเปลือก Weibo คือ อะไร ทำอะไรได้บ้าง?. เข้าถึงเมื่อ 28 มกราคม 2565. เข้าถึงได้จาก <https://www.ihdigital.co.th/what-is-weibo/>

ออนไลน์ทั้งหมด³⁹ กลุ่มผู้ใช้งานหลักของเว็บไซต์นี้จึงเป็นกลุ่มคนที่ต้องการติดตาม ดาราชื่อดัง หรือ อินฟลูเอนเซอร์สายงานต่าง ๆ ที่น่าสนใจ⁴⁰ จากความต้องการดังกล่าวส่งผลให้บัญชีที่มียอดผู้ติดตาม สูงส่วนใหญ่บนเว็บไซต์เป็นบัญชีผู้ใช้ของดารา นักแสดง และเน็ตไอดอลทั้งในจีนและต่างประเทศ 280,000 ราย นักเขียน แบนด์ต่าง ๆ ทั้งภายในจีน และแบนด์จากต่างประเทศ ที่ขายสินค้าในจีน 150,000 แบนด์ รวมถึงกลุ่มแฟนคลับ User Generate Content ที่มีจำนวนมากถึง 486 ล้านราย นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมการแบ่งปันเรื่องราวความเป็นไปของบ้านเมือง และเรื่องราวของแต่ละคนบน โลกสังคมออนไลน์จากผู้ใช้งานบนเว็บไซต์⁴¹

4.1.1.3 WeChat (微信)

แอปพลิเคชัน WeChat (微信) เปิดตัวในปี 2554 โดยมีบริษัท Tencent บริษัทใหญ่ด้านเทคโนโลยีของประเทศจีนเป็นเจ้าของ และเป็นผู้พัฒนาแอปพลิเคชันนี้ จุดเริ่มต้นของแอปพลิเคชันนี้เป็นเพียงแอปส่งข้อความติดต่อสื่อสารกันระหว่างบุคคล แต่ภายหลังได้ เติบโตและกลายเป็นแอปสังคมออนไลน์ที่มีบริการต่าง ๆ มากมาย โดยการใช้งานพื้นฐานของแอป WeChat ผู้ใช้งานสามารถส่งข้อความเสียง ส่งรูปภาพ และโทรผ่านวิดีโอ นอกจากนี้ผู้ใช้งานยังสามารถแบ่งปันตำแหน่ง ณ เวลานั้นของผู้ใช้งานกับบัญชีผู้ใช้อื่นที่เป็นเพื่อนบนแอปพลิเคชัน สามารถเล่นเกม⁴² รวมถึงมีส่วนที่เรียกว่า “Moment” ที่ผู้ใช้สามารถลงรูปภาพหรือวิดีโอ เพื่อให้บัญชีผู้ใช้ อื่นที่เป็นเพื่อนบนแอปสามารถแสดงความคิดเห็นหรือกดถูกใจโพสต์ได้⁴³ ประเทศจีน ณ ปัจจุบัน โดยพื้นฐานแล้ว WeChat มีความสำคัญมากเนื่องจากสามารถใช้จ่ายค่าอาหาร สั่งสินค้าจากร้านค้า และเริ่มถูกใช้เป็นเสมือน ID สำหรับประกันสังคมโดยรัฐบาลในประเทศจีนภาคใต้⁴⁴

³⁹ ไอที 24 ชั่วโมง. (2562). Weibo เว็บไซต์อันดับ 1 ในจีน เผยชาวจีนชอบดูอะไรในโลกออนไลน์. เข้าถึงเมื่อ 28 มกราคม 2565. เข้าถึงได้จาก <https://www.it24hrs.com/2019/weibo-stats-come-thailand/>

⁴⁰ IH DIGITAL (2563). คู่มือการตลาด Weibo: อธิบายหมดเปลือก Weibo คือ อะไร? ทำอะไรได้บ้าง?. เข้าถึงเมื่อ 28 มกราคม 2565. เข้าถึงได้จาก <https://www.ihdigital.co.th/what-is-weibo/>

⁴¹ ไอที 24 ชั่วโมง. (2562). Weibo เว็บไซต์อันดับ 1 ในจีน เผยชาวจีนชอบดูอะไรในโลกออนไลน์. เข้าถึงเมื่อ 28 มกราคม 2565. เข้าถึงได้จาก <https://www.it24hrs.com/2019/weibo-stats-come-thailand/>

⁴² Fortunato La Manna. (2021). WeChat: What is it and Why is it so Popular in China?. Retrieved 28 January 2022. From <https://www.in corpchina.com/wechat-what-is-it-and-why-is-it-so-popular-in-china/>

⁴³ Arjun Kharpal. (2019). Everything you need to know about WeChat — China’s billion-user messaging app. Retrieved 28 January 2022. From <https://www.cnbc.com/2019/02/04/what-is-wechat-china-biggest-messaging-app.html>

⁴⁴ Bani Sapr. (2019). This Chinese super-app is Apple's biggest threat in China and could be a blueprint for Facebook's future. Here's what it's like to use WeChat, which helps a billion users order food and hail rides. Retrieved 28 January 2022. From <https://www.businessinsider.com/chinese-superapp-wechat-best-feature-walkthrough-2019-12>

ในปี 2560 WeChat ได้พัฒนา Mini Programs ซึ่งเป็น “แอปภายในแอป” เพื่อให้ผู้ใช้งานสามารถทำธุรกิจต่าง ๆ โดยไม่ต้องออกจากแอป ผู้ใช้งานสามารถสร้างแอปของตนเองได้ภายในแพลตฟอร์มนี้ เพื่อให้ผู้บริโภครู้สึกสามารถเลือกดูสินค้าและบริการ โดยสามารถใช้จ่ายเงินทั้งหมดได้ภายในแอปเดียว นอกจากนี้ยังมีคุณสมบัติที่น่าสนใจอื่น ๆ เช่น “Red Pockets” และ “WeChat Pay” ช่วยให้ผู้ใช้งานสามารถใช้จ่ายภายในแอปได้สะดวก⁴⁵ นับตั้งแต่เกิดการระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้การทำธุรกรรมทางออนไลน์มีความจำเป็นมากขึ้น และแอปพลิเคชันได้รับการสนับสนุนจากทางรัฐบาลจีน นอกจากนี้ผู้ใช้งานวัยรุ่นจีนมักใช้ WeChat เพื่อซื้อเพลงออนไลน์อีกด้วย จึงส่งผลให้จำนวนผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตจีนที่ใช้แอปพลิเคชันดังกล่าวเพิ่มขึ้นร้อยละ 73.7 จะเห็นได้ว่าแอปพลิเคชันนี้เป็นแอปที่ได้รับความนิยมจากผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตจีนอย่างมาก นอกจากนี้ปัจจัยดังกล่าวแล้วอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญ คือ มาตรการของรัฐบาลจีน "Great Firewall" ที่จำกัดการเข้าถึง Facebook, Google, Twitter และ WhatsApp อีกทั้งศักยภาพของแอป WeChat เพิ่มขึ้น ส่งผลทำให้ความต้องการแอปพลิเคชันสังคมออนไลน์อื่น ๆ ถูกลดความสนใจลง ผู้ใช้งานชาวจีนเลือกที่จะใช้ WeChat และ WeChat Pay แทนที่จะใช้ WhatsApp หรือ Google Pay⁴⁶

อย่างไรก็ตามการใช้งาน WeChat ไม่ปลอดภัยเท่าการใช้งานแอปพลิเคชัน Signal หรือ Telegram โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้งาน WeChat ในประเทศจีนซึ่งมีการเซ็นเซอร์ตรวจสอบบางหัวข้อ อีกทั้ง Tencent แบ่งปันข้อมูลผู้ใช้งานกับรัฐบาล ตัวแอปไม่มีการเข้ารหัสใด ๆ ซึ่งส่งผลให้ข้อความของคุณอาจถูกดักจับและอ่านโดยกลุ่มบุคคลที่สาม⁴⁷

4.1.1.4 Douyin (抖音)

แอปพลิเคชัน Douyin (抖音) เป็นแอปที่มีรูปแบบเป็นสื่อวิดีโอสั้น ๆ โดยมีผู้ผลิตคือ บริษัท ByteDance (字节跳动) ซึ่งเป็นบริษัทใหญ่ด้านเทคโนโลยีของจีน คุณสมบัติของแอปพลิเคชันนี้คือ ผู้ใช้สามารถสร้าง แก้ไข และแชร์วิดีโอสั้น ๆ รวมถึงสตรีมสด ซึ่งมักจะมีการใส่เพลงประกอบวิดีโอ แอปพลิเคชันนี้ เปิดตัวในประเทศจีนเมื่อเดือนกันยายน ปี 2559 ในหนึ่งปีแรกของการเปิดตัวแอปนี้มีฐานผู้ใช้งานถึง 100 ล้านคน และเป็นที่ยอมรับอย่างมากในหมู่เพศ

⁴⁵ Kaitlin Zhang. (2018). Who Uses WeChat and Why is WeChat so Popular in China?. Retrieved 28 January 2022. From <https://medium.com/@KaitlinZhang/who-uses-wechat-and-why-is-wechat-so-popular-in-china-c8df11577489>

⁴⁶ Fortunato La Manna. (2021). WeChat: What is it and Why is it so Popular in China?. Retrieved 28 January 2022. From <https://www.incorpchina.com/wechat-what-is-it-and-why-is-it-so-popular-in-china/>

⁴⁷ Vivian McCall. (2021). What is WeChat? Everything you need to know about the popular messaging app, including how to sign up. Retrieved 28 January 2022. From <https://www.businessinsider.com/what-is-wechat>

หญิงที่มีช่วงอายุระหว่าง 25-30 ปี โดยกิจกรรมที่ผู้ใช้งานชาวจีนส่วนใหญ่นิยมเล่น คือ การสร้างวิดีโอสั้นที่มีการลิปซิงค์ วิดีโอที่มีเนื้อหาตลก การถ่ายวิดีโอทำท่ายที่เป็นที่นิยม และการสตรีมมิงแบบสด

Douyin มักถูกมองว่าเป็นแอปพลิเคชันเดียวกันกับ TikTok แต่เป็นรูปแบบภาษาจีน ในขณะที่ TikTok ถูกมองว่าเป็นรูปแบบสากล แต่ในความเป็นจริงทั้งสองแอปเป็นหน่วยงานที่แยกจากกัน ขึ้นอยู่กับพื้นที่ที่ผู้ใช้งานดาวน์โหลดแอปพลิเคชันว่าอยู่ในประเทศจีนหรือต่างประเทศ⁴⁸ แม้ว่าทั้งสองแอปจะมีเจ้าของและได้รับการพัฒนาจากบริษัทเดียวกัน รวมถึงมีรูปแบบแสดงผลหน้าจอกที่เกือบจะเหมือนกัน แต่ Douyin และ TikTok มีฐานผู้ใช้และคุณสมบัติในแอปที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน โดย Douyin จะมีเนื้อหาเป็นภาษาจีนทั้งหมดเพื่อตอบสนองการเข้าถึงของผู้ใช้งานในประเทศจีนโดยเฉพาะ ในขณะที่ TikTok เป็นแอปพลิเคชันที่มีเนื้อหาสำหรับผู้ใช้งานต่างประเทศเท่านั้น⁴⁹

4.1.2 การใช้งาน VPN ของผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตในประเทศจีน

เนื่องจาก Great Firewall จำกัดการเข้าถึงของเว็บไซต์ต่างประเทศจากที่อยู่ IP จีน ซึ่งเว็บไซต์เหล่านี้มีเนื้อหามากมายที่รัฐบาลจีนเห็นว่าไม่เหมาะสม ทั้งเนื้อหาจากการรายงานทั่วไปของสำนักข่าวต่างประเทศที่มีเนื้อหาที่อ่อนไหวเกี่ยวกับกิจกรรมในจีน เช่น new York Time เว็บไซต์ลามกอนาจาร รวมถึงบริษัทที่แข่งขันกับบริษัทอินเทอร์เน็ตของจีนและปฏิเสธที่จะเซ็นเซอร์เนื้อหาตามทิศทางของรัฐบาลจีน เช่น twitter facebook Google เป็นต้น

การหลบเลี่ยงการเซ็นเซอร์จาก Great Firewall สามารถทำได้ โดยวิธีการหลีกเลี่ยงพวกเขาจำเป็นต้องใช้ VPN เพื่อให้สามารถหลบเลี่ยงไฟร์วอลล์ได้ เนื่องจาก VPN ถูกปิดกั้นจากรัฐบาลจีนเป็นระยะ จึงส่งผลให้ผู้ใช้งานต้องค้นหาและดาวน์โหลด VPN ที่ยังไม่ถูกปิดกั้นจากรัฐ ในบางครั้งทำให้ผู้ใช้งานจำเป็นต้องจ่ายเงินจำนวนเล็กน้อยเพื่อใช้งาน เนื่องจากการรับส่งข้อมูลผ่าน VPN ต้องส่งผ่านคอมพิวเตอร์ของบุคคลที่สามก่อนจะถึงผู้ใช้งานทำให้การใช้งานช้าลงผู้ใช้งานจึงต้องใช้ความอดทนในการรอ นอกจากนี้ยังต้องอดทนต่อการถูกปิดกั้นและขัดขวางจากรัฐอยู่เป็นประจำ แม้จะมีผู้ใช้งานจำนวนหนึ่งสามารถใช้งานอินเทอร์เน็ตโดยข้ามผ่านไฟร์วอลล์ได้ แต่ก็มีผู้ใช้งานจำนวนหนึ่งที่ทราบวิธีการดังกล่าวแต่เลือกที่จะไม่กระทำ โดยให้เหตุผลว่าพวกเขากลัวที่จะทำการกระทำดังกล่าวส่วนหนึ่งกังวลเพราะข้อกฎหมาย บางกลุ่มมองว่าไม่มีความจำเป็นและไม่มีเหตุผลที่จะใช้ VPN

⁴⁸ Chinese Social Media. (2022). **What is Douyin – An Introduction**. Retrieved 28 January 2022. From <https://tenbagroup.com/what-is-douyin-an-introduction/>

⁴⁹ digital crew. (2020). **Douyin, The New WeChat in China**. Retrieved 28 January 2022. From <https://www.digitalcrew.agency/douyin-is-a-popular-app-among-the-youth-in-china-an/>

นอกจากนี้จากการสำรวจพบว่าผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตจีนที่หลีกเลี่ยงไฟร์วอลล์มักอยู่ในช่วงวัยรุ่น เป็นผู้ที่มีการศึกษาสูง มีทรัพยากรที่ค่อนข้างมากกว่าในการแก้ปัญหาทางเทคนิคเมื่อใช้ VPN โดยเหตุผลที่ผู้ใช้งานกลุ่มนี้ต้องการจะหลบเลี่ยงการเซ็นเซอร์เพราะพวกเขาให้ความสนใจเกี่ยวกับการเมืองและการเมืองระหว่างประเทศ อีกทั้งมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งทางออนไลน์และออฟไลน์ ซึ่งส่งผลให้ผู้ที่ก้าวข้ามผ่านไฟร์วอลล์จะมีความรู้ทางการเมืองที่มากกว่า รวมถึงมีความเชื่อถือรัฐบาลที่น้อยกว่าผู้ใช้ที่ไม่ข้ามไฟร์วอลล์ โดยผู้ใช้เหล่านี้ไม่ไว้วางใจรัฐบาล ทำให้มีการค้นหาข้อมูลและใช้งานเครือข่ายออนไลน์ที่รัฐบาลปิดกั้น⁵⁰

4.2 นโยบายและมาตรการควบคุมอินเทอร์เน็ตในยุครัฐบาลสีจิ้นผิง

ในปี 2013 สีจิ้นผิงได้พัฒนาสำนักงานข้อมูลอินเทอร์เน็ตของรัฐ โดยแยกออกเป็นสำนักงานใหญ่สำหรับควบคุมเนื้อหาอินเทอร์เน็ต และพื้นที่ไซเบอร์ที่มีชื่อเรียกว่า Cyberspace Administration of China (CAC) ดำเนินการโดยศูนย์รักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์ส่วนกลางและการให้ข้อมูล โดยการนำของ สีจิ้นผิง

แม้ว่า CAC จะมีการดำเนินงานบางอย่างที่รับผิดชอบซ้อนทับกับหน่วยงานที่เคยมีมาก่อน CAC พยายามบังคับใช้การเซ็นเซอร์ทางออนไลน์อย่างเข้มงวดมากขึ้นรวมถึงการปิดเว็บไซต์ที่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบการเซ็นเซอร์ และเพิ่มการแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับมุมมองของรัฐบาลทางออนไลน์ด้วยการโฆษณาชวนเชื่อแบบดิจิทัล นอกจากนี้หน่วยงานดังกล่าวยังใช้กฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่หลากหลายในการควบคุมข้อมูลในขอบเขตที่เกี่ยวข้องกับการประท้วง และการวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลทางออนไลน์ ในประเทศจีน กฎหมายเหล่านี้มักจะค่อนข้างคลุมเครือเพื่อให้รัฐมีการตีความข้อกำหนดอย่างยืดหยุ่นในการบังคับใช้ ซึ่งกฎหมายเซ็นเซอร์ไม่อนุญาตให้มีวาทกรรมทางการเมืองในวงกว้าง รวมถึงอะไรก็ตามที่ "ดูหมิ่นหรือหมิ่นประมาทบุคคลที่สาม" หรือ "เป็นอันตรายต่อความสามัคคีของชาติ" โดยหน่วยงานเหล่านี้มักจะคอยจับตาดู นักข่าว นักเคลื่อนไหว และบล็อกเกอร์ที่มีชื่อเสียงอย่างใกล้ชิด เพื่อควบคุมเนื้อหา และจับกุมทันทีเมื่อพบเนื้อหาที่เข้าข่ายการกระทำผิด

นอกจากนี้รัฐมีการกำหนดให้ผู้ลงทะเบียนด้วยชื่อจริงของพวกเขาสำหรับเว็บไซต์โซเชียลมีเดีย และกำหนดให้ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตต้องเก็บบันทึกกิจกรรมของผู้ใช้งาน รวมถึงรัฐมีการออกคำสั่งให้บริษัทโซเชียลมีเดียมีการกรองเนื้อหา ทำการลบโพสต์ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อเฉพาะ โดยหัวข้อที่ถูกลบเป็นประจำมักเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการรวมตัว นักเคลื่อนไหว ภาพลามกอนาจาร หรือการ

⁵⁰Margaret E. Roberts, Censored : Distraction And Diversion Inside China's Great firewall (Princeton, N.J.: Princeton University Press, 2018), 164-169.

วิพากษ์วิจารณ์การเซ็นเซอร์มี อีกทั้งก่อนที่ผู้ใช้งานจะโพสต์ข้อความลงบนอินเทอร์เน็ตจะได้รับการตรวจสอบโดยเซ็นเซอร์เพื่อป้องกันไม่ให้โพสต์เนื้อหาที่มีส่วนประกอบของคำที่ละเอียดอ่อน⁵¹

4.2.1 การดำเนินงานต่อเนื่องโครงการ The Great Firewall ในยุครัฐบาลสีจิ้นผิง

รัฐบาลจีนยังคงใช้มาตรการ Great Firewall ในการตรวจสอบเซ็นเซอร์เนื้อหาบนเว็บไซต์ที่มีความละเอียดอ่อน และเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ รวมถึงการจำกัดการเข้าถึงเว็บไซต์ต่างชาติบางเว็บไซต์ที่เข้าข่ายต่อการขัดมาตรการของรัฐ อีกทั้งยังพัฒนาระบบ และประสิทธิภาพในการเซ็นเซอร์อย่างต่อเนื่อง

4.2.1.1 การจำกัดการเข้าถึง Instagram ในประเทศจีน

Instagram ถูกจำกัดการเข้าถึงจาก IP address ของจีนแผ่นดินใหญ่เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2014 เนื่องจากความนิยมที่เพิ่มขึ้นในหมู่ผู้ประท้วงฮ่องกงจากเหตุการณ์ประท้วงเรียกร้องประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นในฮ่องกงเกี่ยวกับการปฏิรูประบบการเลือกตั้งของฮ่องกงที่ถูกจัดโดยรัฐบาลจีนแผ่นดินใหญ่ โดยเหตุการณ์ครั้งนี้มีผู้ออกมาประท้วงร่วมหลายพันคนบนถนน ซึ่งต่อมารู้จักในนาม “การปฏิวัติร่ม” ถึงแม้จะมีการปิดกั้นการเข้าถึง Instagram แต่ยังคงมีผู้ใช้งานจำนวนหนึ่งที่ยังคงใช้งานต่อ ในขณะที่เดียวกันการปิดกั้นดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการกรองข้อมูลไปยังเว็บไซต์โซเชียลมีเดียที่สามารถลดจำนวนผู้ใช้งานและการแชร์ข้อมูลข้ามตำแหน่งพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ได้อย่างรวดเร็วเพียงชั่วข้ามคืน⁵²

4.2.1.2 การควบคุมเครือข่าย VPN

Virtual Private Networks (VPN) หรือ “เครือข่ายส่วนตัวเสมือน” คือ บริการที่ช่วยให้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตจีนสามารถเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ตได้โดยไม่ต้องผ่านการผ่าน Great Firewall หรือ มาตรการปิดกั้นทางอินเทอร์เน็ตที่รัฐบาลจีนนำมาใช้กรองเนื้อหาและปิดกั้นเว็บไซต์ต่างประเทศ เช่น Google Twitter และเว็บไซต์สื่อต่างชาติ รวมทั้ง VOA⁵³

หลังกระทรวงอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศจีน ประกาศว่าจะดำเนินการปราบปรามเครือข่าย VPN ผิดกฎหมาย ทำให้บริการ VPN ส่วนใหญ่ถูกควบคุมจนใช้งาน

⁵¹ Margaret E. Roberts, Censored : Distraction And Diversion Inside China's Great firewall (Princeton, N.J.: Princeton University Press, 2018), 106-108.

⁵² Margaret E. Roberts, Censored : Distraction And Diversion Inside China's Great firewall (Princeton, N.J.: Princeton University Press, 2018), 181-182.

⁵³ ทรงพจน์ สุภาผล. (2560). จีนเพิ่มมาตรการคุมเข้มทางอินเทอร์เน็ต ออกกฎหมายควบคุมเครือข่าย VPN. เข้าถึงเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2565. เข้าถึงได้จาก <https://www.voathai.com/a/china-vpn-great-firewall/3959321.html>

ไม่ได้ แม้ VPNs จะไม่ได้ผิดกฎหมาย แต่กฎหมายของจีนกำหนดให้บริษัทและบุคคลที่ใช้ VPN ต้องลงทะเบียนกับกระทรวงอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ⁵⁴

4.2.2 The Great Cannon of China

ในปี 2015 มีการเปิดตัว Great Cannon ซึ่งมีความแตกต่างจาก Great Firewall ที่มีความสามารถในการบล็อกเมื่อมีการรับส่งข้อมูลเข้าหรือออกจากจีน ในขณะที่ Great Cannon สามารถปรับและแทนที่เนื้อหาขณะที่ผู้ใช้งานท่องผ่านอินเทอร์เน็ต เป้าหมายแรกที่ถูกโจมตีคือ GitHub ไซต์การเข้ารหัสและการพัฒนาซอฟต์แวร์ของสหรัฐอเมริกา ซึ่งรัฐบาลจีนใช้ Great Cannon เพื่อโจมตีปฏิเสธการบริการแบบกระจายกับไซต์ ด้วยการเข้าชมจำนวนมากที่เปลี่ยนเส้นทางจากเว็บไซต์ Baidu โดยการโจมตีมุ่งเน้นไปที่การพยายามบังคับให้ GitHub ลบหน้าที่เชื่อมโยงกับ New York Times และ GreatFire.org ที่มีเนื้อหาภาษาจีน ซึ่งเป็น VPN ยอดนิยมที่ช่วยให้ผู้คนหลีกเลี่ยงการเซ็นเซอร์อินเทอร์เน็ตของจีน⁵⁵

4.2.3 ข้อบังคับ Seven Baselines

ในการประชุม “China Internet Conference” เมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ.2556 ได้มีการพูดคุยกันเกี่ยวกับข้อระเบียบข้อบังคับชุดใหม่ที่เรียกว่า “Seven Baselines” เพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับการร่วมกันสร้างสภาพแวดล้อมออนไลน์ที่ดี โดยข้อระเบียบนี้มีขึ้นเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติพฤติกรรมที่ควนกระทำบนโลกออนไลน์สำหรับผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เข้าร่วมในอุตสาหกรรมอินเทอร์เน็ตและบุคคลในโลกออนไลน์เพื่อสภาพแวดล้อมออนไลน์ที่ดี

รัฐบาลได้ออกข้อระเบียบใหม่นี้โดยมีจุดประสงค์เพื่อการควบคุมคำพูดบนออนไลน์ที่เข้มงวดมากยิ่งขึ้น ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลต้องการจัดการและต่อสู้กับข่าวลือทางออนไลน์ โดยข้อระเบียบบังคับนี้มีทั้งหมด 7 ข้อ ดังต่อไปนี้

1. บรรทัดฐานของกฎหมายและข้อบังคับ
2. บรรทัดฐานของระบบสังคมนิยม
3. บรรทัดฐานผลประโยชน์ของชาติ
4. บรรทัดฐานของสิทธิและผลประโยชน์ทางกฎหมายของพลเมือง
5. บรรทัดฐานของความสงบเรียบร้อยของประชาชน

⁵⁴Jeremy Goldkom and Lorand Laskai, Pollution (ANU Press, 2016), 150.

⁵⁵Elizabeth C Economy. (2018). **The great firewall of China: Xi Jinping's internet shutdown**. Retrieved 19 February 2022. From <https://www.theguardian.com/news/2018/jun/29/the-great-firewall-of-china-xi-jinpings-internet-shutdown>

6. บรรทัดฐานคุณธรรม

7. บรรทัดฐานของความถูกต้องของข้อมูล⁵⁶

หลังจากรัฐบาลได้ออกระเบียบข้อบังคับชุดใหม่นี้ บริษัทอินเทอร์เน็ตของจีนได้มีปฏิกิริยาตอบกลับทันที ยกตัวอย่างเช่น บริษัท Sina ผู้ให้บริการเว็บไซต์ Weibo ได้ทำการปิดบัญชีผู้ใช้งานจำนวนกว่า 100,000 บัญชีที่พบว่าไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย⁵⁷

4.2.4 การโฆษณาชวนเชื่อของรัฐบาลในสังคมออนไลน์

การโฆษณาชวนเชื่อของรัฐบาลจีนมีการใช้กลยุทธ์การส่งคำสั่งและข้อมูลที่ต้องการเผยแพร่ผ่านทางอีเมลไปยังแผนกโฆษณาชวนเชื่อท้องถิ่นเพื่อกระจายข้อความโฆษณาชวนเชื่อเหล่านั้นลงบนเครือข่ายออนไลน์ โดยหลักฐานเอกสารการดำเนินการโฆษณาชวนเชื่อที่หลุดออกมาถูกค้นพบจากบล็อกเกอร์ชื่อว่า "Xiao Lan" จากเอกสารที่หลุดออกมาทำให้พบว่ารัฐบาลมีการส่งอีเมลติดต่อกับแผนกโฆษณาชวนเชื่อท้องถิ่นต่อเนื่องเป็นระยะเวลาหลายปี เช่น ในเขตจางกง มณฑลเจียงซู พบว่ามีอีเมลจำนวนมากที่เนื้อหาภายในจดหมายระบุให้เจ้าหน้าที่รัฐที่ได้รับมอบหมายดำเนินการโพสต์โฆษณาชวนเชื่อทางออนไลน์ นอกจากนี้ในโลกออนไลน์นักวิจารณ์บนอินเทอร์เน็ตได้ตั้งฉายาให้กับแผนกโฆษณาชวนเชื่อท้องถิ่นที่ดำเนินงานโพสต์ข้อมูลโฆษณาชวนเชื่อตามทิศทางรัฐว่า "Fifty Cent Party" นอกจากนี้เอกสารที่หลุดออกมาทำให้สามารถเข้าถึงโพสต์โฆษณาชวนเชื่อที่หน่วยงานภาครัฐประสานงานกันในช่วงเวลานั้น ซึ่งพบว่ามีการโพสต์โฆษณาชวนเชื่อบนออนไลน์กว่า 437,557 โพสต์ จากคำสั่งการรัฐ 2,000 รายการภายใน 2 ปี⁵⁸ โดยรัฐบาลจีนถูกกล่าวหาว่าจ้างนักวิจารณ์ออนไลน์หลายพันคนให้เขียนนามแฝงดังกล่าว ซึ่งทำงานตามคำสั่งของรัฐบาลเพื่อโน้มน้าวความคิดเห็นของประชาชน ในช่วงเวลาที่อ่อนไหว ในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยคำสั่งส่วนใหญ่มอบหมายให้โพสต์ข้อความที่มีเนื้อหาส่งเสริมความรู้สึกเชิงบวก ความรักชาติ และทัศนคติเชิงบวกต่อการปกครอง ในช่วงเวลาที่ละเอียดอ่อนโดยเฉพาะเพื่อเป็นการเบี่ยงเบนความสนใจ นอกจากนี้บางครั้งพวกเขายังได้รับคำสั่งให้โพสต์ข้อความที่มีเนื้อหาหมิ่นประมาทนักเคลื่อนไหวหรือเนื้อหาที่ต่อต้านการวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล⁵⁹

⁵⁶ David Bandurski. (2013). China's "seven base lines" for a clean internet. Retrieved 19 February 2022. From <https://chinamediaproject.org/2013/08/27/china-defines-seven-base-lines-for-a-nicer-internet/>

⁵⁷ Elizabeth C Economy. (2018). The great firewall of China: Xi Jinping's internet shutdown. Retrieved 19 February 2022. From <https://www.theguardian.com/news/2018/jun/29/the-great-firewall-of-china-xi-jinpings-internet-shutdown>

⁵⁸ Margaret E. Roberts, Censored : Distraction And Diversion Inside China's Great firewall (Princeton, N.J.: Princeton University Press, 2018), 209.

⁵⁹ Margaret E. Roberts, Censored : Distraction And Diversion Inside China's Great firewall (Princeton, N.J.:

ปัจจุบันมีรายงานจาก Center for Information Resilience (CIR) พบว่ามีโปรไฟล์ผู้ใช้งานโซเชียลมีเดียปลอมมากกว่า 350 โปรไฟล์ มีการโพสต์เนื้อหาสนับสนุนจีน และพยายามทำลายชื่อเสียงผู้ที่คิดว่าเป็นฝ่ายตรงข้ามของรัฐบาลจีน จากการศึกษาพบว่าเครือข่ายผู้ใช้งานที่ใช้โปรไฟล์ปลอมมีการเผยแพร่ภาพวาดการ์ตูนล้อเลียนที่เป็นรูปของ กัว เหวินกั๋ว มหาเศรษฐีชาวจีนผู้ลี้ภัยจากประเทศจีน เนื่องจากการวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลจีนอย่างเปิดเผย นอกจากนี้ยังมีบุคคลอื่นที่มีความขัดแย้งกับประเทศจีน ได้แก่ นักวิทยาศาสตร์ เยียน หลี่เหมิง ผู้แจ้งเบาะแสเรื่องเชื้อไวรัสโควิด-19 และสตีฟ แบนนอน อดีตนักยุทธศาสตร์การเมืองของโดนัลด์ ทรัมป์ โดยบุคคลเหล่านี้ถูกกล่าวหาว่าเผยแพร่ข้อมูลเท็จ รวมถึงข้อมูลเท็จเกี่ยวกับโควิด-19

การทำงานทั่วไปของคนกลุ่มนี้คือการใช้บัญชี Twitter, Facebook, Instagram และ YouTube ที่ใช้รูปโปรไฟล์ปลอมที่สร้างขึ้นโดย AI อย่างไรก็ตามยังไม่มีหลักฐานที่แน่ชัดว่าเครือข่ายนี้เชื่อมโยงกับรัฐบาลจีน แต่ตามรายงานของ CIR พบว่าเครือข่ายดังกล่าวมีความคล้ายกับเครือข่ายที่สนับสนุนจีนโดยใช้ช่องทางการโฆษณาชวนเชื่อผ่านทาง Twitter และ Facebook ที่เคยมีมาก่อนหน้านี้ ซึ่งเครือข่ายเหล่านี้มีพฤติกรรมการเล่าเรื่องที่สนับสนุนรัฐบาลจีนคล้ายกับตัวแทนของรัฐบาลจีนและสื่อที่รัฐบาลจีนสนับสนุน โดยเนื้อหาส่วนใหญ่ที่ส่งต่อโดยเครือข่ายมุ่งเน้นโจมตีไปที่ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยเน้นไปที่ประเด็นความแตกแยก เช่น กฎหมายปืน และการเมืองด้านเชื้อชาติ ในขณะที่บางบัญชีมักออกมาตอบโต้ปฏิเสธการละเมิดสิทธิมนุษยชนในภูมิภาคซินเจียงแล้วซ้ำเล่า นอกจากนี้ยังมีประเด็นที่มีผู้กล่าวหาว่าจีนได้มีการควบคุมตัวชาวมุสลิมอย่างน้อยหนึ่งล้านคนโดยไม่เต็มใจ โดยกลุ่มผู้ใช้งานโปรไฟล์ปลอมดังกล่าวได้ตอบข้อกล่าวหาที่ว่าเป็นการโกหกโดยสหรัฐอเมริกา และประเทศตะวันตก

เบนจามิน สตรีก ผู้เขียนรายงาน CIR กล่าวว่า เป้าหมายของเครือข่ายดูเหมือนจะเป็นการทำให้คนตะวันตกได้รับความชอบธรรมโดยการเผยแพร่เรื่องที่มีเนื้อหาสนับสนุนจีน โดยการกระทำดังกล่าวมีความคล้ายคลึงกันอย่างมากระหว่างเครือข่ายนี้กับเครือข่ายการโฆษณาชวนเชื่อที่มีชื่อว่า "Spamouflage Dragon" ที่ระบุโดย Graphika บริษัทวิเคราะห์ทางสังคม⁶⁰

4.2.5 ข้อบังคับการยืนยันตัวตนก่อนใช้งานอินเทอร์เน็ต

รัฐบาลจีนได้ออกข้อบังคับให้ผู้ใช้งานโทรศัพท์ที่ต้องการลงทะเบียนซิมการ์ดใหม่จำเป็นต้องสแกนใบหน้าเพื่อยืนยันตัวตน โดยรัฐให้เหตุผลว่านโยบายดังกล่าวดำเนินการเพื่อปกป้องสิทธิและรักษาผลประโยชน์ของประชาชนที่ใช้งานอินเทอร์เน็ต ซึ่งรัฐบาลจีนต้องการผลักดันการใช้

Princeton University Press, 2018), 109.

⁶⁰ Flora Carmichael. (2021). *How a fake network pushes pro-China propaganda*. Retrieved 12 February 2022. From <https://www.bbc.com/news/world-asia-china-58062630>

นโยบายดังกล่าวเป็นเวลาหลายปีจะเห็นได้จากความพยายามในปี 2017 รัฐบาลได้มีข้อกำหนดต่อผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตที่ต้องตรวจสอบตัวตนของผู้ใช้งานก่อนที่ผู้ใช้งานจะโพสต์ข้อความหรือเนื้อหาใด ๆ ลงบนอินเทอร์เน็ต ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงจุดประสงค์ของนโยบายที่ต้องการให้ผู้ใช้งานทุกคนใช้งานอินเทอร์เน็ตภายใต้ตัวตนที่แท้จริงของตนเอง

จากมุมมองของนักวิจัยด้านปัญญาประดิษฐ์ Jeffrey Ding มองว่าจุดประสงค์สำคัญของการติดตามการใช้งานโซเชียลมีเดียของประชาชนมากกว่าการปกป้องสิทธิและรักษาผลประโยชน์ของประชาชนที่ใช้งานอินเทอร์เน็ตซึ่งเป็นเรื่องที่รองลงมา เขามองว่าสิ่งนี้เป็นความพยายามของรัฐบาลที่ต้องการเก็บข้อมูลการใช้งานอินเทอร์เน็ตของผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตชาวจีนมากกว่า⁶¹

4.2.6 มาตรการควบคุมพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตในกลุ่มเยาวชน และการผูกขาดของบริษัทอินเทอร์เน็ต

ปัจจุบันการใช้งานอินเทอร์เน็ตเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายประกอบกับการกระจายสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่ครอบคลุมพื้นที่มากขึ้นทำให้จำนวนผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้รัฐบาลจีนมีความเข้มงวดกับการใช้อินเทอร์เน็ตของประชาชนมากยิ่งขึ้นจากเดิม โดยการเพิ่มมาตรการหลายอย่าง และมุ่งเน้นคุมเข้มพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตในกลุ่มเยาวชน เช่น การเล่นโซเชียลมีเดีย และการเล่นเกมออนไลน์ นอกจากนี้ยังออกมาตรการที่เข้มงวดขึ้นเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลหรือการป้องกันการผูกขาดการค้าของบริษัทเทคโนโลยี ที่เป็นเจ้าของแพลตฟอร์มรายใหญ่ในประเทศ

การจัดการใช้งานระบบอินเทอร์เน็ตของรัฐบาลจีนเปรียบเสมือนการปฏิวัติวัฒนธรรมครั้งใหม่ เนื่องจากการใช้งานอินเทอร์เน็ตส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างมาก และมีส่วนที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ การผูกขาดของบริษัทเทคโนโลยี การใช้งานอินเทอร์เน็ตถือเป็นการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลมีความสำคัญต่อการใช้ชีวิตประจำวันรวมถึงมีผลต่อทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมเป็นอย่างมาก รัฐบาลจำเป็นต้องปรับตัวตามกระแสโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากการแข่งขันศักยภาพของแต่ละประเทศจำเป็นต้องนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้งาน และต้องเร่งสร้างประชาชนให้มีทักษะด้านดิจิทัล⁶²

⁶¹ workpoint TODAY. (2562). จีนออกข้อบังคับใหม่ ต้องสแกนใบหน้าก่อนใช้งานอินเทอร์เน็ต. เข้าถึงเมื่อ 12 กุมภาพันธ์ 2565. เข้าถึงได้จาก <https://workpointtoday.com/china-due-to-introduce-face-scans-for-mobile-users/>

⁶² กรุงเทพธุรกิจ. (2564). “จีน” กับ “กฎแห่งอินเทอร์เน็ต” ฤจะปฏิวัติวัฒนธรรมรอบใหม่. เข้าถึงเมื่อ 28 มกราคม 2565. เข้าถึงได้จาก <https://www.bangkokbiznews.com/blogs/columnist/96218>

4.2.6.1 มาตรการการกำหนดเวลาเล่นเกมออนไลน์ของเยาวชน

ประเทศจีนมีตลาดเกมออนไลน์ที่ใหญ่ที่สุดในโลก มีการสำรวจพบว่า เยาวชนจีนร้อยละ 61 เล่นเกมออนไลน์ และร้อยละ 13 ที่มีพฤติกรรมการเล่นเกมมากกว่า 2 ชั่วโมงต่อวันในช่วงวันหยุด รวมถึงมีการซื้อ Virtual Item ในเกมค่อนข้างสูง⁶³ ส่งผลให้รัฐบาลจีนได้มีการออกมาตรการการควบคุมการเล่นเกมออนไลน์ของผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตที่เป็นเยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปี ซึ่งกฎเกณฑ์ระบุให้ผู้เยาว์สามารถเล่นเกมออนไลน์ได้ในวันศุกร์ วันเสาร์ วันอาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ โดยอนุญาตให้เล่นเป็นเวลา 1 ชั่วโมงต่อวัน ในช่วงเวลา 20.00–21.00 น. เท่านั้น⁶⁴ โดยกฎระเบียบดังกล่าวเพิ่มความเข้มงวดจากเดิมที่อนุญาตให้เยาวชนสามารถเล่นเกมออนไลน์ได้วันละ 1 ชั่วโมง 30 นาที พร้อมจำกัดการเติมเงินที่ใช้สำหรับเติมเกม พร้อมบังคับให้ลงทะเบียนยืนยันตัวตนชื่อนามสกุลจริงเมื่อสมัครบัญชีเกมออนไลน์ต่าง ๆ⁶⁵

รัฐให้เหตุผลต่อการออกมาตรการใหม่ que เพิ่มความเข้มงวดนี้เพื่อควบคุมการเสพติดวิดีโอเกมสำหรับเยาวชน ซึ่งรัฐมองว่าเป็นพฤติกรรมที่ให้โทษเป็นสาเหตุของความเจ็บป่วยทางสังคม รวมถึงการเบี่ยงเบนความสนใจของเยาวชนจากความรับผิดชอบในโรงเรียนและครอบครัว รวมถึงปัจจัยที่รัฐบาลจีนมีความต้องการควบคุมการศึกษาของเยาวชนมากขึ้น จะเห็นได้จากการเริ่มการกำหนดให้นักเรียนระดับประถมศึกษา มัธยมต้น และมัธยมปลายในเซี่ยงไฮ้ จะต้องเรียนรู้สิ่งที่เรียกว่าความคิดของ ‘สี่จีนผิง’ ซึ่งเกี่ยวกับลัทธิสังคมนิยมที่มีลักษณะเฉพาะของจีน⁶⁶

4.2.6.2 มาตรการการใช้งานอัลกอริทึมบนอินเทอร์เน็ต

ปัจจุบันบริษัทอินเทอร์เน็ตทั่วโลกมีการใช้งานโปรแกรมอัลกอริทึมในการเก็บข้อมูลพฤติกรรม และความชอบของผู้บริโภคที่ใช้งานอินเทอร์เน็ตเพื่อให้คำแนะนำหรือการนำเสนอเนื้อหาที่ปรับให้เข้ากับความชอบของผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ต โดยโปรแกรมนี้อาจเป็นส่วนสำคัญ

⁶³ กรุงเทพธุรกิจ. (2564). “จีน” กับ “กฎแห่งอินเทอร์เน็ต” ฤจะปฏิวัติวัฒนธรรมรอบใหม่. เข้าถึงเมื่อ 28 มกราคม 2565. เข้าถึงได้จาก <https://www.bangkokbiznews.com/blogs/columnist/96218>

⁶⁴ ถนัดกิจ จันกิเสน. (2564). เกมคือยาเสพติด! ทางการจีนออกกฎเข้ม ให้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ‘เล่นเกมออนไลน์’ เฉพาะวันศุกร์-เสาร์-อาทิตย์ วันละ 1 ชั่วโมงเท่านั้น. เข้าถึงเมื่อ 13 กุมภาพันธ์ 2565. เข้าถึงได้จาก <https://thestandard.co/chinese-authorities-issued-about-online-games/>

⁶⁵ ผู้จัดการออนไลน์. (2564). เข้มมาก! จีนออกกฎใหม่เยาวชนเล่นเกมได้แค่ 3 ชม.ต่อสัปดาห์. เข้าถึงเมื่อ 13 กุมภาพันธ์ 2565. เข้าถึงได้จาก https://mgronline.com/game/detail/9640000085788?fbclid=IwAR3zb5s4gWjuYFIEdkRto2wnYNOpyXCLM1m_F_Pb4TLjSgf0ASv5eaT-Zk

⁶⁶ ถนัดกิจ จันกิเสน. (2564). เกมคือยาเสพติด! ทางการจีนออกกฎเข้ม ให้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ‘เล่นเกมออนไลน์’ เฉพาะวันศุกร์-เสาร์-อาทิตย์ วันละ 1 ชั่วโมงเท่านั้น. เข้าถึงเมื่อ 13 กุมภาพันธ์ 2565. เข้าถึงได้จาก <https://thestandard.co/chinese-authorities-issued-about-online-games/>

ที่ทำให้แอปพลิเคชันอีคอมเมิร์ซ และแอปพลิเคชันโซเชียลมีเดียที่นิยมในประเทศจีนประสบความสำเร็จ ได้แก่ Alibaba, JD.com และ Douyin เป็นต้น

อย่างไรก็ตามรัฐบาลจีนได้แสดงท่าทีกังวลต่อการใช้งานโปรแกรมดังกล่าว เนื่องจากผู้ตรวจสอบของรัฐพบการนำเสนอเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมหรือผิดกฎหมายจากการนำเสนอของโปรแกรมอัลกอริทึมบนอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้รัฐยังมองว่าเทคโนโลยีดังกล่าวมีพฤติกรรมผูกขาด โปรแกรมดังกล่าวไม่ควรทำให้เยาวชนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเกิดนิสัยที่ไม่ดี และต้องไม่ผลักดันให้พวกเขาเสพติดอินเทอร์เน็ต แต่ควรกระจายพลังงานเชิงบวกอย่างเข้มข้น และยึดมั่นในคุณค่ากระแสหลัก⁶⁷ จากเหตุผลดังกล่าวทำให้รัฐบาลจีนสร้างกฎระเบียบใหม่ขึ้นมาโดยมีสำนักงานข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตของรัฐ กระทรวงอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ กระทรวงความมั่นคงสาธารณะ และการบริหารของรัฐเพื่อการควบคุมตลาด เป็นผู้ร่วมกันออกกฎเกณฑ์การจัดการคำแนะนำเกี่ยวกับอัลกอริทึมที่ให้บริการข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต กฎดังกล่าวเริ่มใช้ในวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2565 โดยมีข้อกำหนดให้ผู้ให้บริการอัลกอริทึมอนุญาตให้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตสามารถควบคุมตัวเลือกปิดคำแนะนำบริการหรือเนื้อหาการบริการที่ต้องการจากการแนะนำของอัลกอริทึมได้⁶⁸ นอกจากนี้เนื้อหาของบริษัทที่ใช้โปรแกรมนี้อาจต้องผ่านการตรวจสอบปัญหาต่าง ๆ จากรัฐบาล ตั้งแต่พฤติกรรมผูกขาดไปจนถึงความเป็นส่วนตัวของผู้บริโภค โดยทางการได้กำหนดโทษปรับสำหรับแอปพลิเคชันชื่อของและแอปพลิเคชันสตรีมเพลงที่มีพฤติกรรมผูกขาด รวมถึงได้เพิ่มการป้องกันสำหรับแอปพลิเคชันไดรฟ์เวอร์สำหรับจัดส่งอีกด้วย⁶⁹

4.3 ปัญหาการลิดลอนสิทธิเสรีภาพ และการละเมิดสิทธิมนุษยชนในจีน

ปัจจุบันปัญหาการลิดลอนสิทธิเสรีภาพ และการละเมิดสิทธิมนุษยชนในจีนถือเป็นเรื่องที่หลากหลายประเทศรวมถึงองค์กรสิทธิมนุษยชนให้การจับตามองและแสดงความกังวลต่อสถานการณ์ด้านดังกล่าวเป็นอย่างมากเช่นเดียวกับองค์กรสหประชาชาติที่ไม่นานมานี้ได้ออกแถลงการณ์ร่วมแสดงความกังวลอย่างมากเกี่ยวกับสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนในจีนเจียง ฮองกงและภูมิภาคอื่น ๆ ในประเทศจีน โดยปัญหาเหล่านี้ยังเชื่อมโยงไปถึงปัญหาการปราบปรามนักปกป้องสิทธิมนุษยชน และนักเคลื่อนไหวสิทธิมนุษยชน รวมถึงปัญหาการละเมิดสิทธิเสรีภาพบนอินเทอร์เน็ต⁷⁰

⁶⁷ dw. (2021). **China sets new rules for internet algorithms**. Retrieved 15 February 2022. From <https://www.dw.com/en/china-sets-new-rules-for-internet-algorithms/a-58999473>

⁶⁸ Gemma A. Williams. (2022). **China's Latest Internet Regulation Could Cripple Businesses**. Retrieved 15 February 2022. From <https://jingdaily.com/internet-regulation-algorithm-preferences/>

⁶⁹ dw. (2021). **China sets new rules for internet algorithms**. Retrieved 15 February 2022. From <https://www.dw.com/en/china-sets-new-rules-for-internet-algorithms/a-58999473>

⁷⁰ Amnesty International. (2021). **CHINA 2020**. Retrieved 18 February 2022. From <https://www.amnesty.org>

เนื่องจากปัจจุบันอินเทอร์เน็ตถือเป็นพื้นที่สำหรับความคิดสร้างสรรค์ การเสริมอำนาจ และความรู้ที่สร้างจากวิสัยทัศน์แห่งเสรีภาพและการเชื่อมต่อที่ไร้พรมแดน นอกจากนี้ ยังถือเป็นการขับเคลื่อนสิทธิมนุษยชนด้านต่าง ๆ⁷¹ ซึ่งเป็นที่แน่นอนว่าย่อมมีนักสิทธิมนุษยชนและนักเคลื่อนไหวออกมาโพสต์ข้อความเนื้อหาที่เกี่ยวกับการเรียกร้องด้านสิทธิเสรีภาพ ผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตที่ต้องการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง รวมถึงสื่อต่าง ๆ ที่ลงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประเด็นปัญหาด้านเสรีภาพและสิทธิมนุษยชนในจีน ซึ่งในประเทศจีนพฤติกรรมเหล่านี้ไม่สามารถทำได้อย่างเสรีภาพ อีกทั้งผู้ที่ทำพฤติกรรมดังกล่าวมักจะถูกรัฐตั้งข้อหาและได้รับบทลงโทษ สิ่งเหล่านี้ถือเป็นการตอกย้ำสถานะประเทศจีนในฐานะผู้ล่วงละเมิดเสรีภาพอินเทอร์เน็ตที่ร้ายแรงที่สุดในโลก เนื่องจาก พรรคคอมมิวนิสต์จีน (CCP) โดยการนำของ ประธานาธิบดี สีจิ้นผิง ได้เพิ่มระดับการควบคุมระบบราชการ สื่อ กลุ่มศาสนา มหาวิทยาลัย ธุรกิจ และสมาคมประชาสังคม⁷² โดยมีการขยายมาตรฐานการเซ็นเซอร์ในระดับสากล อีกทั้งบริษัทจีนและบริษัทเทคโนโลยีอื่น ๆ ที่ดำเนินงานนอกประเทศจีนได้ปิดกั้นเนื้อหาที่รัฐบาลมองว่ามีความอ่อนไหวทางการเมือง รวมถึงหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับชนกลุ่มน้อย ความไม่สงบทางการเมือง และการวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลจีน นอกจากนี้บริษัทผู้ให้บริการการประชุมทางไกล Zoom เปิดเผยว่าได้รับบัญชีของนักเคลื่อนไหวด้านสิทธิมนุษยชนนอกประเทศจีนตามคำร้องขอของรัฐบาลจีนและเสนอว่าจะบล็อกการประชุมใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่รัฐบาลถือว่า "ผิดกฎหมาย" ในด้านของแอปพลิเคชันที่มีการแบ่งปันวิดีโอ ได้มีการดำเนินการลบลบวิดีโอจำนวนมากที่ผู้แบ่งปันเป็นชาวอุยกูร์ซึ่งอาศัยอยู่ต่างประเทศเพื่อเรียกร้องให้ผู้คนที่ได้รับชมวิดีโอให้ความสนใจของพวกเขาที่หายตัวไป อีกทั้งเอกสารภายในที่รั่วไหลออกมาแสดงให้เห็นว่าแพลตฟอร์มดังกล่าวได้สั่งให้ผู้ดูแลตรวจสอบวิดีโอที่มีหัวข้อละเอียดอ่อนทางการเมือง เช่น ฝ่าหลุนกง หรือการปราบปรามในปี 1989 จัตุรัสเทียนอันเหมิน ซึ่งเป็นเนื้อหาที่รัฐต้องการปกปิดและไม่ต้องการให้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเข้าถึงเนื้อหาได้

ในด้านของการปราบปรามนักสิทธิมนุษยชนและนักเคลื่อนไหวบนอินเทอร์เน็ตแม้จะมีบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ พันธกิจ และพันธกรณีระหว่างประเทศ แต่ประเทศจีนยังคงปราบปรามนักปกป้องสิทธิมนุษยชน (HRD) และนักเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง โดยกลุ่มคนเหล่านี้ถูกทางรัฐบาลคุกคาม ข่มขู่ บังคับสูญหาย หรือแม้แต่การกักขังโดยพลการ พวกเขาถูกพิจารณาตีให้จำคุกอย่างไม่ยุติธรรม เนื่องจากไม่มีตุลาการที่เป็นอิสระซึ่งส่งผลทำให้เกิดการละเมิดสิทธิซ้ำ ๆ และนักกฎหมาย

[.org/en/location/asia-and-the-pacific/east-asia/china/report-china/](https://www.isdp.eu/en/location/asia-and-the-pacific/east-asia/china/report-china/)

⁷¹ Freedom House. (2021). FREEDOM ON THE NET 2020 China. Retrieved 18 February 2022. From <https://freedomhouse.org/country/china/freedom-net/2020>

⁷² Marina Svensson. (2017). Human Rights Online: Chinese Perspectives and Global Developments. Retrieved 18 February 2022. From <https://www.isdp.eu/internet-human-rights-china/>

สิทธิมนุษยชนหลายคนถูกปฏิเสธสิทธิที่จะมีเสรีภาพในการเคลื่อนไหวในการเรียกร้อง โดยกลุ่มคนเหล่านี้มักถูกตั้งข้อหาในความผิดที่มีการกำหนดกว้างๆ และมีการใช้ถ้อยคำที่คลุมเครือ เช่น “โค่นล้มอำนาจรัฐ”, “ยุยงให้ล้มล้างอำนาจรัฐ” และ “การทะเลาะวิวาทและก่อให้เกิดปัญหา” ยกตัวอย่างเช่น หวงฉี ผู้ก่อตั้งและผู้อำนวยความสะดวกเว็บไซต์สิทธิมนุษยชนเสฉวนหรือที่มีชื่อว่า “64 Tianwang” และหยางเหิงจุน นักเขียนและบล็อกเกอร์ชาวออสเตรเลียซึ่งถูกควบคุม จากการออกมาเรียกร้องบนอินเทอร์เน็ต

นอกจากกลุ่มนักสิทธิมนุษยชนและนักเคลื่อนไหวที่ถูกตั้งข้อหาจากการออกมาเรียกร้องแล้วนั้นประชาชนทั่วไปที่มีพฤติกรรมดังกล่าวก็ถูกตั้งข้อหาจากรัฐเช่นกัน ยกตัวอย่างเช่น

4.3.1 การประท้วงเกี่ยวกับนโยบายการศึกษาใหม่ในประเทศมองโกเลีย

เหตุการณ์ครั้งนี้เป็นการประท้วงอย่างสันติ และแบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับการประท้วงทางอินเทอร์เน็ต ในประเทศมองโกเลีย ของกลุ่มนักเรียน ผู้ปกครอง ครู สตรีมีครรภ์ และเด็ก ที่มีการประท้วงทั่วทั้งภูมิภาคเกี่ยวกับนโยบายการศึกษาใหม่สองภาษา ที่มีการค่อย ๆ เปลี่ยนสื่อการสอนของหลายชั้นเรียนจากภาษามองโกเลียเป็นภาษาจีนกลางตลอดเก้าปีของการศึกษาภาคบังคับ จากเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมนี้หลายร้อยคน ถูกจับในข้อหา “ทะเลาะวิวาทและยั่วยุให้เกิดปัญหา” ⁷³

4.3.2 การเผยแพร่ข้อมูลของการระบาดเชื้อไวรัสโควิด-19

ในสัปดาห์แรกของการระบาดของไวรัสโควิด-19 ในเมืองอู่ฮั่น ได้ถูกรัฐบาลจีนขัดขวางการเผยแพร่ข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ตของจีน โดยในช่วงเริ่มต้นของการแพร่ระบาดนักข่าวด้านสุขภาพ พลเมือง รวมถึงคนงานถูกป้องกันไม่ให้รายงานเกี่ยวกับการระบาดในพื้นที่ ซึ่งในเวลาต่อมาเจ้าหน้าที่ได้ให้การยอมรับว่ามีการปิดบังข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับไวรัสต่อประชาชน เหตุการณ์การเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวทำให้มีการสอบสวนคดีอาญามากกว่า 5,511 คดีต่อบุคคลที่เผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการระบาดของไวรัสโควิด-19 โดยกลุ่มคนเหล่านี้ถูกตั้งข้อหา “การประทุษร้ายและจงใจเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นเท็จและเป็นอันตราย” ตามที่กระทรวงความมั่นคงสาธารณะระบุ⁷⁴

⁷³ Amnesty International. (2021). CHINA 2020. Retrieved 18 February 2022. From <https://www.amnesty.org/en/location/asia-and-the-pacific/east-asia/china/report-china/>

⁷⁴ Amnesty International. (2021). CHINA 2020. Retrieved 18 February 2022. From <https://www.amnesty.org/en/location/asia-and-the-pacific/east-asia/china/report-china/>

4.3.3 การประท้วงเรียกร้องประชาธิปไตยในฮ่องกง

เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2562 สมาชิกคณะรัฐมนตรีฮ่องกง มีการประกาศว่ารัฐบาล อาจพิจารณามาตรการการจำกัดการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต เพื่อป้องกันการใช้ความรุนแรงและควบคุม การติดต่อสื่อสารของผู้ประท้วงบนโลกออนไลน์ เนื่องจากมีการเกิดเหตุการณ์การชุมนุมประท้วงที่ทวี ความรุนแรงมากขึ้นอย่างต่อเนื่องจนส่งผลกระทบต่อทำให้บริการรถไฟฟ้าใต้ดินหลายสาย⁷⁵ โดย ก่อนหน้าที่จะมีการประกาศการพิจารณาใช้มาตรการดังกล่าวรัฐบาลได้มีการประกาศใช้กฎหมาย สถานการณ์ฉุกเฉิน เพื่อห้ามประชาชนสวมหน้ากากเข้าร่วมการประท้วง ซึ่งการประกาศมาตรการ ดังกล่าวมีผลมาจากการชุมนุมอย่างต่อเนื่องของประชาชนชาวฮ่องกงตั้งแต่ 4 เดือนที่แล้วจากการ คัดค้านร่างกฎหมายส่งผู้ร้ายข้ามแดน และลุกลามกลายเป็นการออกมาเรียกร้องประชาธิปไตย และการเรียกร้องให้จีนยุติการลิดรอนเสรีภาพ⁷⁶ โดยกลุ่มคนผู้ที่ออกมาประท้วงใช้ช่องทางออนไลน์ในการ นัดหมาย และเคลื่อนไหวการชุมนุมประท้วงผ่านแอปพลิเคชันเทเลแกรม และต่อมาผู้นำในการ ประท้วงถูกศาลตัดสินให้มีความผิดฐานยุยงปลุกปั่น⁷⁷

4.3.4 การเคลื่อนไหวทางการเมืองบนทวิตเตอร์ผ่านแฮชแท็ก #พันธมิตรชาวม (#MilkTeaAlliance)

พันธมิตรชาวม เป็นชื่อเรียกที่มีที่มาจากเครื่องดื่มที่นิยมในฮ่องกง ไทย และได้หัวัน โดยแฮชแท็กดังกล่าวเกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2563 เพื่อแสดงถึงความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และความ กังวลต่อการใช้อำนาจของรัฐบาลจีนแผ่นดินใหญ่ โดยความรุนแรงของกระแสนี้เกิดขึ้นจากการเกิด เหตุการณ์การประท้วงเรียกร้องประชาธิปไตยในฮ่องกง และคนหนุ่มสาวในกรุงเทพฯ รวมถึงเมืองอื่น ๆ มีมีการเคลื่อนไหวประท้วงรัฐบาล เรียกร้องปฏิรูปการเมือง แก้ไขรัฐธรรมนูญ

ทวิตเตอร์รายงานว่ามีการติดแฮชแท็กพันธมิตรชาวมมากกว่า 11 ล้านครั้งตั้งแต่เดือน เม.ย. 63 และมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วอีกครั้งในเดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564 หลังเกิดรัฐประหารใน ประเทศเมียนมา

จากการติดแฮชแท็กดังกล่าวส่งผลให้รัฐบาลทหารสั่งตัดอินเทอร์เน็ตและจำกัดการใช้ อินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์มือถือเพื่อควบคุมสถานการณ์ อีกทั้งยังสั่งผู้ให้บริการโทรคมนาคมระงับการ

⁷⁵ Thai PBS. (2562). ฮ่องกงเตรียมพิจารณา “มาตรการควบคุมอินเทอร์เน็ต”. เข้าถึงเมื่อ 17 มีนาคม 2565. เข้าถึงได้ จาก https://news.thaipbs.or.th/content/284968?read_meta=%7B%22label%22%3A%22articlepage_number1%22%2C%22group%22%3A%22NA%22%27D

⁷⁶ ผู้จัดการออนไลน์. (2562). “ฮ่องกง” เล็งตัดอินเทอร์เน็ตที่ผู้ประท้วงใช้นัดรวมตัว ทางด้านจีนยั่ว ผลก.ทีมบาสสะกัน ทวิตเชียร์มือบ. เข้าถึงเมื่อ 17 มีนาคม 2565. เข้าถึงได้จาก <https://mgronline.com/around/detail/9620000096783>

⁷⁷ แดนนี่ วินเซนต์. (2563). ประท้วงฮ่องกง : เทเลแกรม แอปพลิเคชันขับเคลื่อน "การประท้วงไร้ผู้นำ" ของชาวฮ่องกง ได้อย่างไร. เข้าถึงเมื่อ 17 มีนาคม 2565. เข้าถึงได้จาก <https://www.bbc.com/thai/international-48822097>

เข้าถึงโซเชียลมีเดีย ผู้ประท้วงจึงจำเป็นต้องหาทางออกต่อไปได้โดยการใช้งานเครือข่าย VPN และซิมการ์ดของต่างประเทศ

จากกระแสการใช้แฮชแท็กนี้ทำให้ในวันครบรอบ 1 ปีของการเกิดแฮชแท็กทางบริษัททวิตเตอร์ได้มีการแถลงออกอีโมจิหลังแฮชแท็กเพื่อเป็นการเฉลิมฉลองรวมถึงกล่าวถึงสิทธิในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต โดยระบุว่าบริษัทมีความเชื่อมั่นอย่างแรงกล้าว่าการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตเสรีและเปิดกว้าง เป็นสิทธิอันสำคัญ และทวิตเตอร์ยังคงเป็นผู้ปกป้องและอุทิศตัวต่อเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น และขอประณามการตัดอินเทอร์เน็ต (#InternetShutdowns)⁷⁸

4.4 สรุปผลการศึกษา

ผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตในประเทศจีนยังคงมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากบริษัทอินเทอร์เน็ตมีการแพร่กระจายสัญญาณอินเทอร์เน็ตครอบคลุมมากยิ่งขึ้นในพื้นที่ห่างไกล รวมถึงเทคโนโลยีมีความก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง อีกทั้งสังคมปัจจุบันเข้าสู่ยุคดิจิทัลซึ่งอินเทอร์เน็ตถือว่าเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อการดำเนินชีวิตไม่ว่าจะเป็นการติดต่อสื่อสาร การสืบค้นข้อมูลข่าวสาร การรับชมสิ่งบันเทิง การซื้อสินค้าและบริการ รวมถึงการเคลื่อนไหวทางการเมืองและการเรียกร้องสิทธิบนอินเทอร์เน็ต

ประเทศจีนถือเป็นอีกหนึ่งประเทศที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และมีบริษัทเทคโนโลยีขนาดใหญ่ที่ให้บริการอินเทอร์เน็ต รวมถึงเป็นเจ้าของเว็บไซต์และแอปพลิเคชันที่เป็นที่นิยมในหมู่ผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตชาวจีน อาทิเช่น Baidu Weibo และ WeChat เป็นต้น เนื่องจากบางเว็บไซต์ที่เป็นสากลถูกปิดกั้นการเข้าถึงจากรัฐบาล อย่างไรก็ตามแม้ผู้ใช้งานจะสามารถเข้าถึงเว็บไซต์ดังกล่าวได้แต่เว็บไซต์เหล่านั้นอยู่ภายใต้การตรวจสอบและขังกรองเนื้อหาจากรัฐบาลอยู่เสมอ

ปัจจุบันเทคโนโลยีมีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลาในส่วนของรัฐบาลจีนเองก็มีการพัฒนาระบบการควบคุมตรวจสอบเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตที่มีความละเอียดอ่อน รวมถึงการปิดกั้นเว็บไซต์ที่เผยแพร่เนื้อหาที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังมีการออกมาตรการและข้อบังคับต่าง ๆ เป็นจำนวนมากแสดงให้เห็นถึงการจัดการควบคุมอินเทอร์เน็ตที่เข้มงวดของรัฐในปัจจุบัน สิ่งนี้ส่งผลให้ประเทศจีนถือเป็นประเทศที่ประชาชนถูกละเมิดสิทธิเสรีภาพบนอินเทอร์เน็ตร้ายแรงที่สุดในโลก ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลเชื่อมโยงถึงปัญหาการปราบปรามนักสิทธิมนุษยชน และปัญหาเสรีภาพและสิทธิมนุษยชนในประเทศจีน

⁷⁸ กรุงเทพมหานคร. (2564). ทวิตเตอร์เปิดตัวอีโมจิ 'พันธมิตรชาวม'. เข้าถึงเมื่อ 17 มีนาคม 2565. เข้าถึงได้จาก <https://www.bangkokbiznews.com/world/931463>

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การจำกัดเสรีภาพการใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศจีนในยุครัฐบาลสีจิ้นผิง พ.ศ. 2555-2564 มีวัตถุประสงค์คือ เพื่อศึกษานโยบาย มาตรการ และสาเหตุที่รัฐบาลสีจิ้นผิงต้องการจำกัดเสรีภาพการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของประชาชน ภายใต้บริบทในปัจจุบันที่จีนก้าวขึ้นสู่การเป็นมหาอำนาจโลกทั้งทางการเมือง และการเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีค้นคว้าเอกสารโดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ได้แก่ เอกสารงานวิจัยที่ค้นคว้าจากหนังสือ ตำราวิชาการ บทความจากวารสารงานวิชาการ งานวิจัยและวิทยานิพนธ์ ข่าวและบทวิเคราะห์ โดยข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรวบรวม นำมาวิเคราะห์และสรุปข้อมูล และเรียบเรียงนำเสนอให้ บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง การจำกัดเสรีภาพการใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศจีนในยุครัฐบาลสีจิ้นผิง พ.ศ. 2555-2564 พบว่าตั้งแต่การเข้ามาของอินเทอร์เน็ตในประเทศจีนจนถึงปัจจุบันเทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตถูกพัฒนาอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกับกับการเพิ่มจำนวนของผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตในประเทศจีนที่มีปริมาณเพิ่มมากขึ้นและถือเป็นประเทศที่มีผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตมากที่สุดในโลก แต่ในขณะเดียวกันตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันการใช้งานอินเทอร์เน็ตในประเทศจีนนั้นยังคงอยู่ภายใต้มาตรการและการควบคุมของรัฐบาลจีนอยู่เสมอ

ประเทศจีนสามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้เต็มประสิทธิภาพในปี พ.ศ.2537 โดยผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้มีรายได้ และปัญญาชนเป็นหลัก ในเวลาต่อมาอินเทอร์เน็ตมีการใช้งานอย่างแพร่หลายมากยิ่งขึ้นส่งผลให้บทบาทการใช้ชีวิตประจำวันของประชาชนจีนเริ่มเกิดการเปลี่ยนแปลงสังเกตได้จากพฤติกรรมการใช้ชีวิตประจำวันของชาวจีนที่เปลี่ยนไป โดยทั่วไปคนจีนเสพข่าวสารผ่านการอ่านหนังสือพิมพ์ แต่การเข้ามาของอินเทอร์เน็ตทำให้ประชาชนจีนบางกลุ่มเริ่มหันไปอ่านข่าวสารผ่านเว็บไซต์หนังสือพิมพ์บนอินเทอร์เน็ตแทน นอกจากพฤติกรรมดังกล่าวยังมีการใช้งานอินเทอร์เน็ตเพื่อการเสฟสื่อบันเทิง รวมถึงการเกิดสังคมออนไลน์

เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตได้ถูกพัฒนาอย่างรวดเร็วเพื่อการเชื่อมต่อข้อมูลได้เร็วยิ่งขึ้น การพัฒนาอินเทอร์เน็ตถือเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาระบบการสื่อสารโทรคมนาคม ซึ่งถือเป็นระบบหนึ่งที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศจีน นอกจากนี้การพัฒนาของอินเทอร์เน็ตยังทำให้เกิดการสร้างชุมชนในพื้นที่ไซเบอร์อีกด้วย ซึ่งการเกิดชุมชนดังกล่าวส่งผลให้รัฐบาลเกิดความกังวลเนื่องจากประเทศจีนมีการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกความคิดเห็นทางการเมืองจึงทำให้

เกิดปัจจัยที่ผลักดันให้ประชาชนแสวงหาพื้นที่เพื่อแสดงออกความคิดเห็น อินเทอร์เน็ตจึงถือเป็นตัวเลือกที่ได้รับความนิยมเพราะมีการสื่อสารที่ไร้ขอบเขต และสามารถรับข้อมูลข่าวสาร ได้จากทั่วทุกมุมโลก จึงทำให้รัฐเกิดความกังวลในเรื่องการเคลื่อนไหวทางการเมือง การออกมาเรียกร้องสิทธิ แสดงความเห็นที่แตกต่างทางการเมืองบนอินเทอร์เน็ต รวมถึงการชักชวนนัดหมายในสังคมออนไลน์ ซึ่งอาจนำไปสู่การก่อจลาจล อีกทั้งพฤติกรรมที่อาจนำไปสู่การสั่นคลอนความมั่นคงของรัฐ สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้รัฐบาลจำเป็นต้องคิดมาตรการเพื่อป้องกันและควบคุมไม่ให้เกิดเหตุการณ์ดังกล่าว

มาตรการหลักที่รัฐบาลจีนนำมาใช้คือ โครงการ The Great Firewall of China เพื่อให้รัฐบาลสามารถตรวจสอบ และเซนเซอร์ข้อความหรือข้อมูลข่าวสารที่ละเอียดอ่อน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ และสร้างความสั่นคลอนให้แก่รัฐบาลพรรคคอมมิวนิสต์จีน ซึ่งมาตรการดังกล่าวยังคงถูกใช้งานมาจนถึงปัจจุบัน อีกทั้งยังมีการพัฒนาระบบการควบคุมตรวจสอบเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตที่มีความละเอียดอ่อน รวมถึงการปิดกั้นเว็บไซต์ที่เผยแพร่เนื้อหาที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ นอกจากนี้ยังมีการออกมาตรการและข้อบังคับเป็นจำนวนมาก เนื่องจากปัจจุบันประเทศจีนที่มีความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีอย่างมาก และมีบริษัทเทคโนโลยีขนาดใหญ่ที่ให้บริการอินเทอร์เน็ต รวมถึงเป็นเจ้าของเว็บไซต์และแอปพลิเคชัน โดยเว็บไซต์และแอปพลิเคชันจากผู้ผลิตจีนเป็นที่นิยมใช้ในหมู่ผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตจีนเพราะบางเว็บไซต์ที่เป็นสากลถูกปิดกั้นการเข้าถึงจากรัฐบาล มีผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตบางส่วนที่หาวิธีการข้ามผ่านการปิดกั้นทางอินเทอร์เน็ตจากรัฐบาล โดยพวกเขาใช้วิธีการเชื่อมต่อเครือข่าย VPN โดยบุคคลกลุ่มนี้มักเป็นกลุ่มผู้มีการศึกษา และผู้ที่ให้ความสนใจเกี่ยวกับการเมืองทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งคนกลุ่มนี้มักมีมุมมองความคิดเห็นทางการเมืองที่ไม่ตรงกับรัฐบาลจีน ซึ่งในเวลาต่อมารัฐบาลจีนได้พยายามปิดกั้นการใช้งานเครือข่าย VPN เช่นกัน

นอกเหนือจากการการออกมาตรการรัฐบาลยังคงมีการปราบปรามนักสิทธิมนุษยชนและนักเคลื่อนไหวบนอินเทอร์เน็ต ที่มีการวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับการเมือง แสดงความคิดเห็นที่แตกต่างจากรัฐ รวมถึงการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่รัฐมองว่าเป็นภัยต่อความมั่นคง โดยบุคคลเหล่านี้มักถูกรัฐบาลตั้งข้อหา และตัดสินโทษคล้ายกัน

จึงกล่าวได้ว่าแม้ปัจจุบันแม้ประเทศจีนจะก้าวขึ้นสู่การเป็นมหาอำนาจโลกทั้งทางการเมืองและการเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ แต่การละเมิดเสรีภาพและสิทธิมนุษยชนในประเทศจีนยังคงมีความรุนแรงอย่างมาก ซึ่งรวมถึงปัญหาการจำกัดสิทธิเสรีภาพในการใช้งานอินเทอร์เน็ตของประชาชน เห็นได้จากการที่รัฐบาลมีการจัดการควบคุมอินเทอร์เน็ตเข้มงวดจากการออกมาตรการต่าง ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ การรักษาความมั่นคงของรัฐบาลจีนและประเทศ เพราะรัฐบาลมองว่าอินเทอร์เน็ตเป็นภัยความมั่นคงของชาติ

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 งานวิจัยชิ้นนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับแนวทาง นโยบายหรือมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการจำกัดเสรีภาพการใช้อินเทอร์เน็ตจีนในช่วงรัฐบาลสีจิ้นผิง พ.ศ. 2555-2564 เท่านั้น ดังนั้นแนวทาง มาตรการต่าง ๆ อาจมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มหรือลดลงได้ รวมถึงปัญหาเสรีภาพในการใช้งานอินเทอร์เน็ตในประเทศจีนอาจมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้นหรือตกต่ำลงได้ขึ้นอยู่กับ การจัดการของรัฐบาลจีนในอนาคต

5.2.2 การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับมาตรการอินเทอร์เน็ตในประเทศจีนมีแหล่งข้อมูลไม่มากนัก ผู้ศึกษาได้พยายามรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ให้ได้มากที่สุด เนื่องจากปัจจุบันยังมีผู้ศึกษาเรื่องดังกล่าวจำนวนไม่มากทำให้การค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลประเด็นดังกล่าวมีอุปสรรคเล็กน้อย

5.2.3 งานวิจัยชิ้นนี้ได้ศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุและมาตรการการจำกัดเสรีภาพการใช้ อินเทอร์เน็ตเฉพาะในประเทศจีน เนื่องจากปัจจุบันประเทศจีนถือเป็นประเทศมหาอำนาจทั้งในทาง เศรษฐกิจและการเมืองแต่ยังคงมีปัญหาเรื่องสิทธิเสรีภาพในการจำกัดการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ประชาชน ดังนั้นผู้ศึกษาจึงเลือกที่จะศึกษาการจำกัดเสรีภาพการใช้งานอินเทอร์เน็ตในยุครัฐบาลสี จิ้นผิงซึ่งเป็นรัฐบาลในปัจจุบันของจีน

5.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

จากการศึกษาพบว่าปัจจุบันอินเทอร์เน็ตมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วถือเป็นปัจจัยสำคัญอย่าง หนึ่งที่เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตของผู้คนในปัจจุบัน อีกทั้งอินเทอร์เน็ตยังถือเป็นช่องทาง ไร้พรมแดนมีอิสระในการค้นคว้าและกระจายข้อมูลข่าวสาร รวมถึงการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การ วิพากษ์วิจารณ์ในเรื่องต่าง ๆ หรือแม้แต่การเรียกร้องสิทธิเสรีภาพ แต่ในทางกลับกันมีการพบว่า ปัจจุบันเสรีภาพในการใช้งานอินเทอร์เน็ตกลับตกต่ำลงอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการออกมาตรการ ควบคุมการใช้งานอินเทอร์เน็ตของรัฐบาลในประเทศนั้น ๆ ที่มีความกังวลต่อเนื้อหาและพฤติกรรม ของผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตที่อาจกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ และในบางประเทศในกลุ่มประเทศเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ได้นำมาตรการของรัฐบาลจีนมาเป็นแบบอย่าง ดังนั้นผู้ศึกษามีความคิดเห็นว่าใน การศึกษาวิจัยในครั้งต่อไปการศึกษาเกี่ยวกับการจำกัดเสรีภาพอินเทอร์เน็ตจีนสู่การเป็นแม่แบบการ จำกัดเสรีภาพอินเทอร์เน็ตของบางประเทศในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความน่าสนใจ

บรรณานุกรม

หนังสือและเอกสารตีพิมพ์ภาษาไทย

- กรุงเทพธุรกิจ. (2564). “จีน” กับ “กฎแห่งอินเทอร์เน็ต” ภาวะปฏิวัติวัฒนธรรมรอบใหม่. เข้าถึงเมื่อ 28 มกราคม 2565. เข้าถึงได้จาก <https://www.bangkokbiznews.com/blogs/columnist/962181>
- กรุงเทพธุรกิจ. (2564). ทวิตเตอร์เปิดตัวอีโมจิ ‘พันธมิตรชาวม’. เข้าถึงเมื่อ 17 มีนาคม 2565. เข้าถึงได้จาก <https://www.bangkokbiznews.com/world/931463>
- เกรย์ วิลเลียม. (2562). ประเทศจีนปิดกั้น Google มาเป็นเวลาหลายปี! นี่เป็นวิธีเดียวในการเข้าถึง. เข้าถึงเมื่อ 29 กันยายน 2563. เข้าถึงได้จาก <https://th.wizcase.com/blog/%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%97%E0%B8%A8%E0%B8%88%E0%B8%B5%E0%B8%99%E0%B8%9B%E0%B8%B4%E0%B8%94%E0%B8%81%E0%B8%B1%E0%B9%89%E0%B8%99google-%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B9%80%E0%B8%9B%E0%B9%87/>
- จิรัศยานันท์. (2554). **เก่งครบเครื่องเรื่อง Internet ฉบับสมบูรณ์**. กรุงเทพฯ : เอส.พี.ซี. บุ๊คส์.
- ชนกพร ทองตากรณ์ และสมปฤณ นิยมไทย. (2561). การวิเคราะห์ “นโยบายเส้นทางสายไหมในคริสต์ศตวรรษที่ 21” ของจีน. เข้าถึงเมื่อ 27 กรกฎาคม 2564. เข้าถึงได้จาก <https://www.tci-thaijo.org/index.php/pajournal/article/download/137328/102231/>
- แดนนี่ วินเซนต์. (2563). **ประท้วงฮ่องกง : เทเลแกรม แอปพลิเคชันขับเคลื่อน "การประท้วงไร้ผู้นำ" ของชาวฮ่องกงได้อย่างไร**. เข้าถึงเมื่อ 17 มีนาคม 2565. เข้าถึงได้จาก <https://www.bbc.com/thai/international-48822097>
- ถนัดกิจ จันกิเสน. (2564). **เกมคือยาเสพติด! ทางการจีนออกกฎหมาย ให้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ‘เล่นเกมออนไลน์’ เฉพาะวันศุกร์-เสาร์-อาทิตย์ วันละ 1 ชั่วโมงเท่านั้น**. เข้าถึงเมื่อ 13 กุมภาพันธ์ 2565. เข้าถึงได้จาก <https://thestandard.co/chinese-authorities-issued-about-online-games/>
- ทรงพจน์ สุภาผล. (2560). **จีนเพิ่มมาตรการคุมเข้มทางอินเทอร์เน็ต ออกกฎหมายควบคุมเครือข่าย VPN**. เข้าถึงเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2565. เข้าถึงได้จาก <https://www.voathai.com/a/china-vpn-great-firewall/3959321.html>

- ทีมข่าวเบนาร์นิวส์ วอชิงตัน. (2561). **องค์กรอิสระโจมตีเผด็จการอินเทอร์เน็ตของจีน**. เข้าถึงเมื่อ 29 กันยายน 2563. เข้าถึงได้จาก https://www.benarnews.org/thai/news/TH-censorshipinternet11012018184335.html?fbclid=IwAR3gkeKH3S_4Vwz5qbaD5DuJnt0Sp8xt8Wsy_hhrl581J8lqCmfHLYDSIJM
- ไทยพีบีเอส. (2558). **"เดอะ เกรท ไฟร์วอลล์" กรณีศึกษา "อินเทอร์เน็ต เกตเวย์" จากจีน**. เข้าถึงเมื่อ 29 กันยายน 2563. เข้าถึงได้จาก https://news.thaipbs.or.th/content/5620?fbclid=IwAR1_fARY_8vp0WZK-isIDBCphBUdqndYAFJlkk9QBGIImXYalpbrC2MtOmGrzU
- ไทยพีบีเอส. (2562). **ฮ่องกงเตรียมพิจารณา “มาตรการควบคุมอินเทอร์เน็ต”**. เข้าถึงเมื่อ 17 มีนาคม 2565. เข้าถึงได้จาก https://news.thaipbs.or.th/content/284968?read_meta=%7B%22label%22%3A%22articlepage_number%22%2C%22group%22%3A%22NA%22%7D
- ธีระวิทย์, จินใหม่ในศตวรรษที่ 21 (สรณนิพนธ์เรื่องจีนช่วงปี ค.ศ. 1999-2005), (กรุงเทพฯ: มติชน, 2549), 243-244
- ผู้จัดการออนไลน์. (2562). **“ฮ่องกง” เล็งตัดอินเทอร์เน็ตที่ผู้ประท้วงใช้นัดรวมตัว ทางด้านจีนยั่วผจญ**. เข้าถึงเมื่อ 17 มีนาคม 2565. เข้าถึงได้จาก <https://mgronline.com/around/detail/9620000096783>
- ผู้จัดการออนไลน์. (2564). **เข้้มมาก! จีนออกกฎใหม่เยาวชนเล่นเกมได้แค่ 3 ชม.ต่อสัปดาห์**. เข้าถึงเมื่อ 13 กุมภาพันธ์ 2565. เข้าถึงได้จาก https://mgronline.com/game/detail/9640000085788?fbclid=IwAR3zb5s4gWjuYFIEdkRto2wnYNOpyXCIM1m_F_Pb4TLjSgf0ASv5eaT-Zk
- ฝ่าหลุนกง. เข้าถึงเมื่อ 4 มกราคม 2565. เข้าถึงได้จาก https://hmong.in.th/wiki/Falun_Dafa
ภาวรุฑ พงษ์วิทย์ภานุ, “แอบมองอินเทอร์เน็ตและธุรกิจเว็บไซต์จีน,” **E-commerce** ๘.85 (มกราคม 2549): 24.
- วรวิษฐ์ ลิ้มทองกุล. **China Inside-Out มังกรกลางคลื่นโลกาานุวัตร..** กรุงเทพฯ: นำอักษรการพิมพ์.
- วรวิษฐ์ ลิ้มทองกุล. (2554). **มังกรผลัดแผ่นดิน**. กรุงเทพฯ: นำอักษรการพิมพ์.
- วิชาญ ทราญอ่อน. (2559). **การใช้ผ่านทางอินเทอร์เน็ตช่องทางเดียว (Single Gateway)**. เข้าถึงเมื่อ 29 กันยายน 2563. เข้าถึงได้จาก <https://library2.parliament.go.th/ebook/content-issue/2559/hi2559-020.pdf>

- สำนักเอเชียและแปซิฟิกกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. (2555). **จีนและการเข้าเป็นสมาชิก WTO ครบรอบ 10 ปี**. เข้าถึงเมื่อ 26 กรกฎาคม 2564. เข้าถึงได้จาก <https://api.dtn.go.th/files/v3/5cff75521ac9ee073b7bd918/download>
- สำนักพิมพ์มติชน. (2559). **สี่จีนผิง ยุทธศาสตร์การบริหารประเทศ**. กรุงเทพฯ: มติชน.
- อาร์ม ตั้งนิรันดร. (2561). **China 5.0: สี่จีนผิง เศรษฐกิจยุคใหม่ และแผนการใหญ่ AI**. กรุงเทพฯ: บุ๊คสเคป
- ไอที 24 ชั่วโมง. (2562). **Weibo เว็บไซต์โซเชียลอันดับ 1 ในจีน เผยชาวจีนชอบดูอะไรในโลกออนไลน์**. เข้าถึงเมื่อ 28 มกราคม 2565. เข้าถึงได้จาก <https://www.it24hrs.com/2019/weibo-stats-come-thailand/>
- Elizabeth C. Economy. (2561). **การปฏิวัติครั้งที่สาม สู่แผ่นดินจีนยุคใหม่ ภายใต้ผู้นำตลอดกาลสี่จีนผิง**. กรุงเทพฯ: เกรทไอเดีย.
- IH DIGITAL (2563). **คู่มือการตลาด Weibo: อธิบายหมดเปลือก Weibo คือ อะไร? ทำอะไรได้บ้าง?**. เข้าถึงเมื่อ 28 มกราคม 2565. เข้าถึงได้จาก <https://www.ihdigital.co.th/what-is-weibo/>
- MGR Online. (2551). **จีนกับกระบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมใน "โลกเสมือน"**. เข้าถึงเมื่อ 28 ธันวาคม 2564. เข้าถึงได้จาก <https://mgronline.com/china/detail/9510000145272>
- MGR Online. (2564). **จำนวน "ชาวเน็ต" จีนทะลุ 1 พันล้าน คนสั่งอาหารออนไลน์แตะ 469 ล้าน**. เข้าถึงเมื่อ 28 มกราคม 2565. เข้าถึงได้จาก <https://mgronline.com/china/detail/9640000084612>
- Office of Science and Technology Royal Thai Embassy Washington D.C. (2561). **The Great Wall and the Great Firewall สองกำแพงใหญ่ที่กั้นมิให้ศัตรูใดมารุกรานจากพระเจ้าจิ้นซี ลู่ ประธานสี่จีน (ผิง)**. เข้าถึงเมื่อ 29 กันยายน 2563. เข้าถึงได้จาก <http://ost.thaiembdc.org/th1/2018/01/the-great-wall-and-the-great-firewall-%E0%B8%AA%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%81%E0%B8%B3%E0%B9%81%E0%B8%9E%E0%B8%87%E0%B9%83%E0%B8%AB%E0%B8%8D%E0%B9%88%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88%E0%B8%81%E0%B8%B1%E0%B9%89/?fbclid=IwAR1mGaPPfVce4QJcwDaSA4bV9h9t5RSkaeby4EMlMnR5sFnowwMCHAQAic>
- workpoint TODAY. (2562). **จีนออกข้อบังคับใหม่ ต้องสแกนใบหน้าก่อนใช้งานอินเทอร์เน็ต**. เข้าถึงเมื่อ 12 กุมภาพันธ์ 2565. เข้าถึงได้จาก <https://workpointtoday.com/china-due-to-introduce-face-scans-for-mobile-users/>

หนังสือและเอกสารตีพิมพ์ภาษาต่างประเทศ

- Alpana Verma. (2012). **Internet in China: An Emerging Society**. New Delhi : Institute of Peace and Conflict Studies.
- Amnesty International. (2021). **CHINA 2020**. Retrieved 18 February 2022. From <https://www.amnesty.org/en/location/asia-and-the-pacific/east-asia/china/report-china/>
- Arjun Kharpal. (2019). **Everything you need to know about WeChat — China's billion-user messaging app**. Retrieved 28 January 2022. From <https://www.cnbc.com/2019/02/04/what-is-wechat-china-biggest-messaging-app.html>
- Artem Sergeev and Jen Lee (2019). **From State Security to Human Security: The Evolving Nature of the United Nations Security Council's Jurisdiction**. Retrieved 16 October 2021. From <https://intergentes.com/from-state-security-to-human-security-the-evolving-nature-of-the-united-nations-security-councils-jurisdiction/>
- Bani Sapa. (2019). **This Chinese super-app is Apple's biggest threat in China and could be a blueprint for Facebook's future. Here's what it's like to use WeChat, which helps a billion users order food and hail rides**. Retrieved 28 January 2022. From <https://www.businessinsider.com/chinese-superapp-wechat-best-feature-walkthrough-2019-12>
- Chinese Social Media. (2022). **What is Douyin – An Introduction**. Retrieved 28 January 2022. From <https://tenbagroup.com/what-is-douyin-an-introduction/>
- CNNIC. (2011). **Basic Data**. Retrieved 15 December 2021. From <https://www.cnnic.com.cn/IDR/BasicData/>
- CRESTY LEE. (2021). **MOST POPULAR SEARCH ENGINES IN CHINA – 2021**. Retrieved 28 January 2022. From <https://www.theegg.com/seo/china/most-popular-search-engines-in-china-2021/>
- DAILY NEWS. (2014). **Why China fears the Falun Gong**. Retrieved 4 January 2022. From <https://www.dailynews.com/2014/07/14/why-china-fears-the-falun-gong/>

- David Bandurski. (2013). **China's "seven base lines" for a clean internet**. Retrieved 19 February 2022. From <https://chinamediaproject.org/2013/08/27/china-defines-seven-base-lines-for-a-nicer-internet/>
- Digital crew. (2020). **Douyin, The New WeChat in China**. Retrieved 28 January 2022. From <https://www.digitalcrew.agency/douyin-is-a-popular-app-among-the-youth-in-china-an/>
- dw. (2021). **China sets new rules for internet algorithms**. Retrieved 15 February 2022. From <https://www.dw.com/en/china-sets-new-rules-for-internet-algorithms/a-58999473>
- Elizabeth C Economy. (2018). **The great firewall of China: Xi Jinping's internet shutdown**. Retrieved 19 February 2022. From <https://www.theguardian.com/news/2018/jun/29/the-great-firewall-of-china-xi>
- Erin Chlopak. (2001). **China's Crackdown on Falun Gong**. Retrieved 4 January 2022. From <https://digitalcommons.wcl.american.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=&httpsredir=1&article=1435&context=hrbrief>
- Flora Carmichael. (2021). **How a fake network pushes pro-China propaganda**. Retrieved 12 February 2022. From <https://www.bbc.com/news/world-asia-china-58062630>
- Fortunato La Manna. (2021). **WeChat: What is it and Why is it so Popular in China?**. Retrieved 28 January 2022. From <https://www.incorpchina.com/wechat-what-is-it-and-why-is-it-so-popular-in-china/>
- Freedom House. (2021). **FREEDOM ON THE NET 2020 China**. Retrieved 18 February 2022. From <https://freedomhouse.org/country/china/freedom-net/2020>
- Gariwo. **HU JIA (1973) journalist and the man behind the "letter of a thousand Signatures"**. Retrieved 5 January 2022. From <https://en.gariwo.net/righteous/civilcourage/hu-jia-7587.html>
- Gemma A. Williams. (2022). **China's Latest Internet Regulation Could Cripple Businesses**. Retrieved 15 February 2022. From <https://jingdaily.com/internet-regulation-algorithm-preferences/>

- Geneva. (2019). **New ITU data reveal growing Internet uptake but a widening digital gender divide**. Retrieved 28 September 2020. From <https://www.itu.int/en/mediacentre/Pages/2019-PR19.aspx>
- Geremie R Barmé, Linda Jaivin and Jeremy Goldkorn. (2015). **Shared Destiny**. Australia : ANU Press.
- Gloria Davies, Jeremy Goldkorn and Luigi Tomba. (2016). **Pollution**. Australia : ANU Press.
- Heather Kavan. (2008). **Falun Gong in the media: What can we believe?**. Retrieved 4 January 2022. From https://www.massey.ac.nz/massey/fms/Colleges/College%20of%20Business/Communication%20and%20Journalism/ANZCA%202008/Refered%20Papers/Kavan_ANZCA08.pdf
- Heritage. (2014). **What is National Security?**. Retrieved 28 July 2021. From <https://www.heritage.org/military-strength-essays/2015-essays/what-national-security>
- Human Rights Watch. (2008). **China: Release Jailed Rights Activist Hu Jia** Retrieved 5 January 2022. From <https://www.hrw.org/news/2008/10/02/china-release-jailed-rights-activist-hu-jia>
- Jeremy Goldkorn and Lorand Laskai. (2016). **Pollution**. Australia : ANU Press.
- Jongpil Chung. (2008, September-October). "Comparing Online Activities in China and South Korea: The Internet and the Political Regime," **Asian Survey**. 48(5) ; 732.
- Kaitlin Zhang. (2018). **Who Uses WeChat and Why is WeChat so Popular in China?**. Retrieved 28 January 2022. From <https://medium.com/@KaitlinZhang/who-uses-wechat-and-why-is-wechat-so-popular-in-china-c8df11577489>
- Linda Benson. (2009). **Ethnic Tension in China: From Guangdong to Xinjiang**. Retrieved 4 January 2022. From <https://www.e-ir.info/2009/08/21/ethnic-tension-in-chinafromguangdong-to-xinjiang/>
- Marina Svensson. (2017). **Human Rights Online: Chinese Perspectives and Global Developments**. Retrieved 18 February 2022. From <https://www.isdp.eu/internet-human-rights-china/>
- Margaret E. Roberts. (2018) **Censored : Distraction And Diversion Inside China's Great firewall**. Princeton, N.J.: Princeton University Press

- Mark Ward. (2009). **China clampdown on tech in Urumqi**. Retrieved 4 January 2022. From [http:// news.bbc.co.uk/2/hi/technology/8136944.stm](http://news.bbc.co.uk/2/hi/technology/8136944.stm)
- Narisong Huhe, Min Tang and Jie Chen. (2018). "Creating Democratic Citizens: Political Effects of the Internet in China." **Political Research Quarterly**. 4, 71 (December) : 757-771.
- Nathan Beauchamp-Mustafaga. (2019). **Bearing Witness 10 Years On: The July 2009 Riots in Xinjiang**. Retrieved 4 January 2022. From <https://thediplomat.com/2019/07/bearing-witness-10-years-on-the-july-2009-riots-in-xinjiang/>
- Niels Nagelhus Schia and Lars Gjesvik. (2017). **China's cyber sovereignty**. Oslo : NUPI
- Nimid Ang. (2016, January-June). "China's soft power paradox," **Journal of East Asian Studies Center**. 16(1) ; 14-16.
- Olesya Tkacheva, Lowell H. Schwartz, Martin C. Libicki, Julie E. Taylor, Jeffrey Martini and Caroline Baxter. (2013). **Internet Freedom and Political Space**. Santa Monica : [RAND Corporation](http://www.rand.org).
- Pingp. (2011). **The Great Firewall of China: Background**. Retrieved 4 January 2022. From <https://cs.stanford.edu/people/eroberts/cs181/projects/201011/FreedomOfInformationChina/the-great-firewall-of-china-background/index.html>
- Sonali Chandel, Zang Jingji, Yu Yunnan, Sun Jingyao and Zhang Zhipeng. (2019). **The Golden ShieldProject of China: A Decade Later An in-depth study of the Great Firewall**, Nanjing: College of Engineering and Computing Sciences, New York Institute of Technology.
- Shulin Hu. (2020). **Weibo – How is China's second largest social media platform being used for social research?**. Retrieved 28 January 2022. From <https://blogs.lse.ac.uk/impactofsocialsciences/2020/03/26/weibo-how-is-chinassecond-largest-social-media-platform-being-used-for-social-research/>
- TechTarget Contributor. (2018). **Baidu**. Retrieved 28 January 2022. From [https://what is.techtarget.com/ definition/Baidu](https://what-is.techtarget.com/definition/Baidu)
- The Sydney Morning Herald. (2009). **Internet cut in Urumqi to contain violence: media**. Retrieved 4 January 2022. From <https://www.smh.com.au/technology/internet-cut-in-urumqi-to-contain-violence-media-20090707-dbl4.html>

- Tong James. **Revenge of the Forbidden City: The suppression of the Falungong in China, 1999–2005**, (Oxford University Press, 2009), 5
- United Nations. **National Security versus Global Security**. Retrieved 28 July 2021.
From <https://www.un.org/en/chronicle/article/national-security-versus-global-security>
- United Nations Trust Fund For Human Security. (2018). **WHAT IS HUMAN SECURITY**. Retrieved 28 July 2021. From <https://www.un.org/humansecurity/what-is-human-security/>
- University of Oxford. (2015). **Where do most of the internet users live?**. Retrieved 15 December 2021. From <https://www.ox.ac.uk/news/2015-07-13-where-do-most-internet-users-live>
- Vivian McCall. (2021). **What is WeChat? Everything you need to know about the popular messaging app, including how to sign up**. Retrieved 28 January 2022.
From <https://www.businessinsider.com/what-is-wechat>
- Wan Lin. (2020). **China’s internet users reach 900 million, live-streaming ecommerce boosting consumption: report**. Retrieved 22 October 2020. From <https://www.globaltimes.cn/content/1187036.shtml>
- Wei Chun Chew. (2018). **How It Works: Great Firewall of China**. Retrieved 4 January 2022. From <https://medium.com/@chewweichun/how-it-works-great-firewall-of-chinac0ef16454475>
- Xinhua. (2014). **20 years of the Internet in China**. Retrieved 08 December 2021. From http://www.china.org.cn/business/2014-04/20/content_32150035.htm